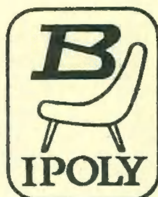
ÚJ!

video magazin

5. szám
1987. június
Ára: 39 Ft

ötlet

IPOLY BÚTORGYÁR

BALASSAGYARMAT
NYUGATI IPARTELEP
2660 Pf. 25.

MINTABOLT:
Telefon: 32-10-614

Telex: 22-9195

IPOLY BÚTORGYÁR

Értesítjük kedves Vásárlóinkat, hogy az 1986. őszi BNV-n sikeresen bemutatott

COLUMBIA VIDEOBOX

gyártását megkezdte. Vállalatunk mintaboltja korlátozott számban elfogad megrendeléseket. Columbia Lux bútorral rendelkező és budapesti vásárlóinknak ingyenes házhoz szállítást biztosítunk. A termék egységcsomagban kerül forgalmazásra.

Ára: 3232 Ft

Megrendelek .... db Columbia videoboxot, egyidejüleg a vételárat postai csekken befizettem.

NÉV: ....

CÍM: ....

....

Kedves Olvasónk!

Ön most egy ismeretlen ismerős lapot tart kezében: a Video Magazin 5. számát. Nem csekély fejtörést okozott, hogy miként számozzuk újságunkat, hiszen a tartalmában, kivitelében felfrissült, másfélszeres terjedelemre duzzadt magazint nyugodtan jelölhettük volna 1-es számmal is. Az 5-ös, amit most végül is címlapunkon olvashat, azt jelzi: ugyanazon szerkesztőgárda, lényegében változatlan elképzelésekkel készítette ezt a magazint, mint négy elődjét.

Elsősorban három rovatunkat kívánjuk bővíteni új magazinunkban: a film-, a teszt- és a vásárlói rovatokat. Az első számunk megjelenése óta eltelt időben ugyanis – szerencsére – bőségesen gyarapodott a hazánkban és külföldön kapható (kölcsönözhető) videofilmek száma: ezért filmrovatunk főként a sikeres közönségfilmekre hívja fel a figyelmet. Nagyobb terjedelmet kapott teszt- és vásárlói rovatunk pedig az itthon és külföldön vásárlónak nyújt segítséget.

Bár várhatóan a jövőben gyakrabban pillanthatja meg az újságosoknál magazinunkat, ezúttal ismét felajánljuk egy bevált régebbi szolgáltatásunkat: augusztus 3-án 15-től 17 óráig a Video Magazin olvasóinak műszaki szakembereink, szerkesztőink rendelkezésére állnak a 403-743-as és a 403-755-ös telefonszámon.

video magazin

ötlet

Az Ötlet hetilap magazinja • Felelős szerkesztő: Horváth Béla
Szerkesztő: Bíró Zoltán • Művészeti szerkesztő: Kerék Antal
Képszerkesztő: Kiss Árpád • Szerkesztőség: Budapest XIII., Jász utca 103–105.
Levélcím: Budapest 1986 • Telefon: 203-803, 203-804 • Telex: 22-7363

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat
Felelős kiadó: dr. Petrus György igazgató • Kiadóhivatal, Budapest VI., Révay u. 16.

Kossuth Nyomda, Budapest, 87.0285 • Felelős vezető: Bede István vezérigazgató
Terjeszti a Magyar Posta

Címlap: Csibi Zsuzsa (grafika) és Batha László (fotó)
HU ISSN 0237-5141

A tavalyi év legsikeresebb filmje címet is viselhetné ez az alkotás – de mennyivel csábítóbb a sokatmondó Férfiak cím! Hogy a titokzatosság továbbra is megmaradjon, ezért csak a történet elejét írjuk le.
Julius igazi szerencsefia. Szép luxuslakásban lakik, Maseratin jár munkába, arany karcsatos Rolex órája van és amúgy mellékesen gyönyörű felesége. Napfényes, gondtalan világa egy csapásra összeomlik, amikor felbukkan egy vetélytárs, aki ráadásul éppen Julius ellentéte: hosszú hajú, farmerben és pulóverben jár. A dolgot még az is bonyolítja, hogy a két férfi összebarátkozik...

NSZK 1985
Főszereplők: Heiner Lauterbach, Uwe Ochsenknecht, Ulrike Kriener
Rendezte: Doris Dörrie
95 perc

A férfiak
(MÄNNER)

Rock-nagyasszonyok videón

BLONDIE

MADONNA

TINA TURNER

KIM WILDE

Az elmúlt évek legnagyobb sztárjai közül jó néhányan körbeutazták a világot, s még többen készítettek videoklipeket. Szép hang, jó dalok, hatásos fényeffektusok és nem utolsósorban szép nők – garancia a sikerre. Egyszerre több nagy sikerű videofilm jelent meg, mind egy-egy világhírű rockénekesnőről. Ezek közül válogattunk:

Tina Turner
Private Dancer: az azonos címet viselő nagylemez zenei anyagából készült válogatást tartalmazza. (17 perc)
Ugyanennek a lemeznek teljes anyagát koncertfelvételen is megörökítették, címe:
Private Dancer Concert 1985 (60 perc), kiadója az EMI.
Az énekesnő legsikeresebb számainak gyűjteményes kiadását szintén élő műsorban rögzítették:
Queen of Rock and Roll/Live címen (60 perc), kiadója: a Sound & Vision.

Blondie
Az egykor legnépszerűbbek között emlegetett énekesnő 1986-ban ismét megkísérelte a lehetetlent: visszakapaszkodni a csúcsra. Ennek egyik lépcsője volt, hogy legsikeresebb felvételeinek videováltozatát is kiadták. Klipjeinek válogatása Best of Blondie címen jelent meg (48 perc). Pályafutásának eddigi legnagyszerűbb koncertje pedig egy 53 perces videón látható, amelynek címe: Live.

Madonna
A rock talán legcsillogóbb sztárja az amerikai énekesnő. Nomen est omen lemezeit a Virgin (Szűz) cég adja ki, s tavalyi slágerlista-vezető számának a címe is ez volt: Like a Virgin, magyarul: Mint egy szűz. Nagylemezével is rekordokat döntött, koncertkörútján pedig százezrek hallhatták élőben. Erről két video készült: a The Virgin Tour (55 perces) élő felvételeket tartalmazó, és a klipekből összeállított hasonló című videolemez (18 perces).

Whitney Houston és Kim Wilde
Mindketten az 1986-os év felfedezettjei. Slágerlistás számaikat itthon is sokat hallani, klipjeiket azonban még nem láthattuk. Whitney Houston Number One Video Hits című kazettáját (18 perces) válogatást ad az énekes legjobb klipjeiből. Kiadója: az RCA.
Kim Wilde, a szőke csillag hat számot tartalmazó videolemezt adott ki a közelmúltban legjobb klipjeiből összeállítva (22 perc).

FILMISMERTETŐINK ILLUSZTRÁLÁSÁHOZ TÖBBEK KÖZÖTT FELHASZNÁLTUK A VIDEO, A VIDEO VIS, A VIDEO MAGAZIN ÉS A VIDEO AKTIV MAGAZINOK FOTÓIT IS.

Az ifjú Sherlock Holmes

(YOUNG SHERLOCK HOLMES)

A kockás sapkás, pipázó és remekül hegedülő angol szuperdetektívről már sok film készült. Megismerkedhettünk kedvenc orvosával és barátjával, Watsonnal, kiderült, hogy valójában narkotikumok rabja, és az, hogy bizony nehezen – vagy sehogy sem – boldogult a nőkkel.
Ebben a filmben – amely Steven Spielberg műhelyében készült – egyéb különlegességet nem tudunk meg a derék Holmesról, ha csak azt nem, hogy ifjúkorában, már tizenhét évesen kezdte el életbiztosítással közel sem felérő pályáját.
A kamaszkorból éppen csak felcseperedő detektív, szájában az elmaradhatatlan pipával egy hihetetlenül nehéz esetbe keveredik.
A hallucinációk gyötörte jövendő áldozat egy kávéházban üldögél és reggelijét fogyasztja. Hirtelen azt érzi, hogy az előtte aszpikban fekvő csirke galléron ragadja és kipenderíti az ablakon. A szerencsétlen ember tetemét – csirke nélkül – az utcán, néhány emelettel lejjebb találják meg. A nyomok a „titkok templomába" vezetnek, ahol a varázserőt rejtő szer található... No de hogy ezután mi történik, azt már bűn lenne leírni.

USA 1985

Főszereplők:
Nicolas Rowe,
Allan Cox,
Sophie Ward

Rendezte:
Barry Levinson

105 perc

Pénzt vagy májat!

(GELD ODER LEBER)

Mike Krüger a német nyelvterület egyik legnépszerűbb komikusa, akit a magyar nézők eddig még nem láthattak filmen. A kritikusok véleménye szerint Krüger eddigi legjobb videoblődlijét tavaly rögzítették videoszalagra, s ez a Pénzt vagy májat! címet viseli. A siker másik tényezője az osztrák rockvilágsztár Falco fellépte, akinek ez az első filmje. A két sztár természetesen egy rablóduót alakít a filmben, akik az elcsent ékszereket egy liba hasába tömik. A derék jószág – nem önszántából és nem a saját lábán – eltűnik. A két jómadár a szárnyas után veti magát, s a hajsza jó néhány vicces szituációt eredményez: melyik libában találnak máj helyett briliánsokat?
Kilencven rekeszizom-fárasztó perc után persze megoldódik a rejtély és előkerül a kincs is – de nem mindegy, hogy kinek jut a máj és kinek az ékszerek.

NSZK 1986

Főszereplők:
Mike Krüger,
Ursula Monn,
Falco

Rendezte:
Dr. Dieter Pröttel

90 perc

A fiatal Lady Chatterley II.

(YOUNG LADY CHATTERLEY)

Az alapművet, vagyis az itthon és külföldön sokáig betiltott könyvből készült filmet nem kell ismertetni, hiszen milliók látták. Ennek analógiájára épül az amerikai film is. Megtartja a szereplők nevét, de teljesen „új" történetet kerít a botrányos emlékű mű köré. Lady Cynthia Chatterley ebben a filmben is erotikától fűtött csinos asszony. Vágyainak kielégítésére férje alkalmatlan, így változatos kalandokba bocsátkozik. Szerelme egy francia világfi, egy valódi gróf – nem „rangon aluli" kertész, mint Lawrence immár klasszikus művében –, aki a tradicionális fehér ló helyett piros Ferrarival érkezik. A reménytelen szerelem hamar beteljesedik, de az igazi boldogság még messze van...

USA, 1984
Főszereplők: Harlee McBride, Brett Clark, Sybil Danning
Rendezte: Alan Roberts
85 perc

Távol Afrikától

(OUT OF AFRICA)

A tavaly Oscar-díj „esővel" jutalmazott film idén megjelent a videotékákban is. A csodálatosan fényképezett történet a címmel ellentétben Afrikában, pontosabban Kenyában játszódik. A dán Tania Blixen férjhez megy unokabátyjához, akit a filmben Klaus Maria Brandauer alakít. Míg ő hosszú szafarikon tölti idejét, Tania az ültetvényt vezeti – és álmodozik. Felbukkan a szerelmi háromszög szívet tépő harmadik szereplője is, Denys Finch Hattan, azaz Robert Redford. Romantikus szerelem szövődik Tania és Denys között, amit egy váratlan esemény szakít meg...

USA, 1985
Főszereplők: Meryl Streep, Robert Redford, Klaus Maria Brandauer
Rendezte: Sydney Pollack
155 perc

A test ördöge

(IL DIAVOLO IN CORPO)

Kora tavaszi reggel Rómában. Pára úszik a város felett, a nap első sugarai beragyogják a háztetőket. Az egyik öreg ház teraszán egy bolond áll. Szemét a szomszédos épületre mereszti. Kinyílik az ablak és egy álmos, barna hajú lány hunyorog a ragyogó napsütésbe. Meglátni és megszeretni egymást egyetlen pillanat müve. A csodálatos környezetben játszódó film Bertolucci Az utolsó tangó Párizsban című müvéhez hasonlít – vagyis jó érzékkel kevert erotikus müvészfilm. A valóság és a képzelet határmezsgyéjén egyensúlyozó filmben kiderül a bolondról, hogy ex-terrorista, a lányról pedig, hogy mindössze tizenöt éves. A kellő erőszakkal és szexualitással füszerezett cselekmény valójában a tavalyi év nagy felfedezettjére, a 24 éves Maruschka Detmersre épül. Csodálatos testének minden titkát elötárja, az egykori anarchista és a nézők nagy örömére.

Olasz–francia 1986
Főszereplők: Maruschka Detmers, Frederico Pitzalis
Rendezte: Marco Bellocchio
110 perc

Kalózok

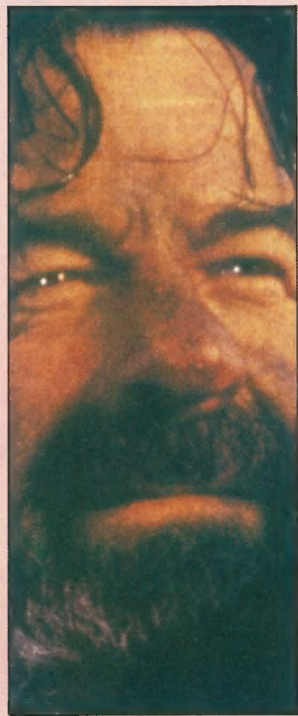
(PIRATES)

A neves lengyel származású rendező most egy monstre költségvetéssel készült, gigantikus „kalózeposzt" forgatott – a kritikusok szerint teljesen feleslegesen. Bár ki tudja? Megesett már, hogy a mozikban megbukott film a videotékák legkedveltebb darabja lett!

A történet hősét, egy „elbitangolt" szabadkőművest Walter Matthau alakítja. A torzonborz szakállas férfi a tengerek rettegett rablója lesz, s ádáz csatát folytat minden elképzelhető nemzetiségű és nagyságú hajóval. A filmben egy spanyol – és természetesen kincsekkel megrakott – hadihajó lesz a célpontja. Ahogy mondani szokás, minden megtalálható, ami „was gut und teuer", vagyis ami nélkül kalózfilmet forgatni vétek: kék óceán, csillogó aranyrudak, villanó keblű nők, vér, humor és izgalom.

Polanski ebben a filmjében főleg a hang- és fényeffektusokra épít, s akinek még ez is kevés, a filmben szereplő hajót teljes életnagyságban megszemlélheti – Cannes kikötőjében.

Francia, 1986
Főszereplők: Walter Matthau, Cris Campion, Charlotte Lewis
Rendezte: Roman Polanski
93 perc

A tánckar

(CHORUS LINE)

A Szombat esti láz, a Hírnév vagy a Mindhalálig zene című filmek világsikere mutatja, hogy a színpad és a tánc utáni vágy nemcsak az amerikai fiatalok sajátja. Lassan már külön műfajt alkotnak azok a filmek, ahol egy vagy több tehetséges táncos küzdelmét, mindennapjait mutatják be – természetesen jó rimusú zene kíséretében. A Chorus Line is ebbe a csoportba tartozik, és társaihoz hasonlóan már megjárta a Broadway-színházak sikerszériáit is.

Nyolc táncosról, karrierről, sikerről álmodó fiatalokról szól ez a film. A munkával, gyakorlással és eredménytelen kiugrási kísérletekkel teli napok után végre úgy tűnik, felvirrad az igazi nap – felléphetnek az egyik tévéshowban. De a nagy lehetőséggel csak ketten tudnak élni, a többiek lemerevednek, gátlásosan mozognak, s így nem számíthatnak további felvételekre.

A bukás után azonban van erejük felállni és tovább folytatni a kemény színházi munkát. Hisznek önmagukban, a munka és az önbizalom meghozza a várt eredményt: bekerülnek egy musicalbe. De ez már valóban az utolsó lehetőség...

USA, 1985

Főszereplők: Michael Douglas, Audrey Landers

Rendezte: Richard Attenborough

105 perc

Kedves szörnyek keresztapja

Életművéért jutalmazni egy alig 39 éves művészt meglehetősen furcsa dolog. Pedig ez történt az idei Oscar-díjak átadásakor, az Amerikai Filmtudományi Akadémia évente megismétlődő ceremóniáján. Irving Thalberg emlékszobrocskát – amolyan „mini-Oscart" – kapott életművéért Steven Spielberg, az amerikai filmművészet egyik fenegyereke.

A csapnivalóan rossz középiskolai bizonyítványtól az Oscar-díjig vezető életútja, mintha maga is egy szédítő amerikai karrierfilm volna, sok zenével. Persze, e filmet nem Spielberg rendezné, őt hidegen hagyják a társadalmi lépcsők s a lépcsőjárás nehézségei. Jobban érdekli a zöldövezeti házában közepes jólétben üldögélő kisember, akit váratlanul, kívülről kényszerítenek bele a cselekvésbe, a szabályosból a szabálytalanba, a nagyon is hétköznapiból a rendkívülibe. De vigyázat! Nem egy komor, elborult tekintetű társadalomkutató filozófus helyezi hőseit kísérletképpen modellhelyzetbe – hanem a filmtörténet egyik legsikeresebb filmgyártó iparosa, akinek Cápa című filmje három nap alatt nyolcmillió dollár bevételt hozott, s akinek filmjeit az is ismeri – sőt, többször is megnézi, figuráit utánozza, a képükkel díszített trikóban jár, a róluk elnevezett koktélokat issza, egyszóval mindennapi életébe beépíti –, akinek fogalma sincs Steven Spielberg létéről, aki sosem várja meg a filmek főcímlistáját, s még sosem ment moziba egy rendező kedvéért.

A közönség tehát. Azok, akiket Spielberg egyik dühös kritikusa a „legkisebb közös nevezőn lévők" közösségének nevezett.

Steven Spielberg egy másik film, egy filozofikusabb, művészetszociológiai tantörténetfilm (valószínűleg európai születésű) főszereplője is lehetne. Személyében fonódik össze és kerül szembe egymással ugyanis a Mesterember és a Varázsló, a Szórakozás és a Művészet – valaha összetartozó mára reménytelenül szétvált két pólusa. Rendező kortársaival, munkatársaival és barátaival, a „mozi-fenegyerekekkel": Francis Ford Coppolával, George Lucasszal, Brian DePalmával, John Miliusszal és Martin Scorsesével teremtette újra Spielberg Hollywood nagy korszakát. Újjávarázsolták a nagy költségvetésű, szemkápráztató filmek hitelét – s közben amúgy mellékesen kivonultak Hollywoodból. New Yorkba, San Franciscóba költöztek, nem jártak fogadásokra, nem szerepeltek a tv-show-kban. Példaképeik az amerikai filmgyártást megteremtő „film-mogulok": ...Mayer Samuel Goldwyn, George Zukor – ám úgy dolgoztak egymás filmjeiben, mint lelkes főiskolások.

Spielberg Lucas segédrendezője a Csillagok háborújában, együtt írja John Miliusszal, aki Lucas osztálytársa volt egy dél-kaliforniai egyetemen, s aki Coppola Apokalipszis most-jának első változatát is írta. Martin Scorsese első filmjének vágója, Buzz Feitshans később producere lesz Milius két filmjének. Scorsese együtt jár egyetemre Brian DePalmával, akinek vágója Paul Hirchs dolgozik a Csillagok háborújában is. Spielberg első játékfilmjének, a Sugarlandi hajtóvadászatnak írói, első filmjüket Lucas támogatásával forgatják..., és így tovább, a végtelenségig.

Kamaszosan imádni a MOZIT, csapatban barkácsolni, mint valami filmklubban, egymástól és a filmtörténet szinte minden jelentős rendezőjétől gátlás nélkül idézni – s eközben üzletemberként milliókat bekasszírozni, divatot diktálni, és harmincévesen hatalmon lenni – ez az, amiért a világ összes filmesei szívük teljes melegével irigylik, bosszankodva és elismeréssel, dühvel és szeretettel figyelik a hat „hollywoodi" fenegyereket. Ezt tessék utánuk csinálni!

A kritikusok haragszanak Steven Spielbergre.

Azzal vádolják, hogy életműve infantilis, hogy a szem rágógumija (ezt valamikor a tévére mondták) különösen ha videón nézik, márpedig milliók nézik, leszoktat a gondolkodásról, elszürkíti a képzeletet, korlátozza a fantáziát. Ez a vád gyakran felbukkan – legyen szó akár képregényről, videoklipről, elektronikus játékról vagy csak discóról, egyszóval a huszadik század végi kamaszok mindennapi kultúrtáplálékáról.

Tény, hogy a Cápa, Az elveszett frigyláda..., az Indiana Jones legfőbb közönsége az a bizonyos képregényes, videoklipes kamasz, s tény, hogy ezek a filmek még ravaszul sem vezetnek a gondolat nyugtalanító, rögös terepére. Tény, hogy rengeteg gyerekes, előre kiszámítható, mesei elemből építkeznek, hogy a legkisebb atomjai a csodák, a trükkök, a lehetetlenségek, s hogy ezekből az atomokból nem épül új értelmű egész. Ha csak az nem, hogy a világ sokkal több csodát kínál, mint azt a hétköznapjaink mutatják, s hogy nincs reménytelen helyzet, nincs legyőzhetetlen ellenség. Hogy élni, bár nem tudjuk pontosan minek, de érdemes.

Nem valami nagy üzenet – de rettentő kellemes. A mozi születik újjá nemcsak ezekben a szuper-kalandfilmekben, hanem Spielberg szikárabb filmjeiben is.

Első sikere, a Párbaj (Magyarországon a Filmmúzeum játszotta rövid ideig) a lélektani filmek gondolati igényességét ötvözte szétszedhetetlenül szervesen a horrorfilmek fenyegető izgalmával. A szorongás szórakoztató filmje ez. Azt a pillanatot mutatja, amikor a nagyon is hétköznapi éppen átbillen az ismeretlenbe.

Az Idegen Lény itt még nem az Űrből érkezik, mint a Harmadik típusú találkozások-ban és az E. T.-ben – egy közönséges, rozoga kamion vesz üldözőbe egy közönséges, amerikai autócsodában ülő közönséges középkorú amerikai polgárt. Rettenetes hajsza után, már-már vert helyzetből győz hősünk, akit Man-nek, Embernek, Férfinak hívnak – nem véletlenül. Feloldó, katartikus, szörnyű győzelem.

Spielberg aprólékosan, de játékosan „rajzolja meg" a legyőzendő vagy barátságos szörnyeket. A Párbaj kamionja meghitten kopott, csak alulnézetből fotózva mutat ijesztő arányokat, mintha egy csizmás, kezes-lábast viselő férfit látnánk messzeségbe tűnő, fölismerhetetlen arccal. A Harmadik típusú találkozások idegenjei: hatalmas fej, hosszú nyak, elnyújtott végtagok, az E. T. egy hatalmas béka, egy majom és egy merev, de kedves játékbaba keveréke, az 1985-ben készült Lidércek-ben (itt Spielberg producer volt) E. T. leszármazottai – a kiskutya méretű, játéknyuszi fülű jómanó és robotokhoz hasonló, ráktestű, meredt szemű rosszmanók. Ember-karikatúrák mind.

Senki nem gondolhatja komolyan, hogy ilyen lények létezhetnek, de nemlétükben nagyon pontosak. Ahogyan a vasorrú bába hivatott alakot adni a kisgyerekek alaktalan félelmeinek, úgy lesz megfogható és átélhető a kamasz és a felnőtt számára a benne és körülötte élő arctalan szörny. És ez az, amiben egyezik a képregényfaló kamasz és a filmtörténetben járatos értelmiségi – hogy tudniillik saját szörnyei vannak, akikkel együtt él.

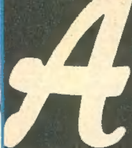
Így hát Steven Spielberg Oscar-díjas fenegyerek filmjei nyugtató fahéjízű rágógumik, s csak addig érdemes – de addig mindenképpen! – rágni, amíg ízük van.

Faragó Zsuzsa

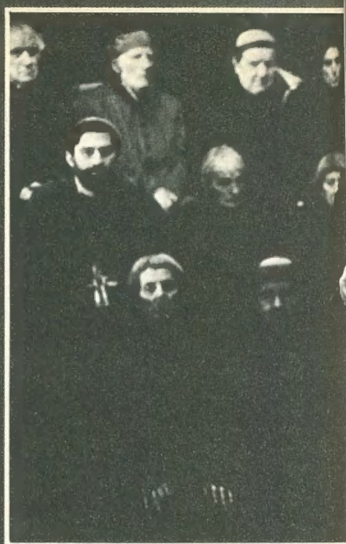
Spielberg filmjei

1971 – Duel (A párbaj) Tv-film
1974 – The Sugarland Express (A sugarlandi hajtóvadászat)
1975 – Jaws (A cápa)
1977 – Close Encounters of The Third Kind (A harmadik típusú találkozások)
1979–1981 (Meztelenek és bolondok)
1981 – Raiders of the Lost Ark (Az elveszett frigyláda fosztogatói)
1982 – The Extra-Terrestrial in Adventure on Earth (Az E. T. kiruccanásai)
1983 – The Movie (A mozi). Epizód a Szürkületi zóna c. filmben.
1984 – Indiana Jones and the Temple of Doom (Indiana Jones és a végzet temploma)
1985 – Color Purple (Bíborszín)

A felsoroltakon kívül több film producereként is szerepel Spielberg neve, így Goonies, a Young Sherlock Holmes, a Poltergeist és a Gremlins című alkotásokban.

képmagnó egyre gyakoribb „vendég" a filmstúdiókban is. A videotechnika világszerte megváltoztatja a filmforgatás technikáját és körülményeit, egyszerűsíti vagy bonyolítja a művészi elképzelések megvalósítását. Munkatársunk egy tévéjáték felvételére látogatott ki a MAFILM Lumumba utcai telepére. Ottani tapasztalatai sokat elárulnak a hazai videófilmezés mai helyzetéről...

A televíziós produkciók egyre nagyobb hányada készül elektronikára, azaz videóra. A hagyományos filmtechnika is tovább fejlődik, hiszen a mozikban továbbra is filmeket vetítenek. A közelmúltban bemutatott mozifilmek közül videóról másolták át Antonioni Egy nő azonosítása vagy Bódy Gábor A kutya éji dala című filmjét, de ilyen módszerrel készült a Szépleányok – Hartai László és Dér András közös dokumentumfilmje is. Ez utóbbi a mai filmbüdzsékhez képest nevetségesen alacsony költségvetését egyebek között épp a videotechnikának köszönhette. A szerzőpáros állítása szerint mintegy ötven órát rögzítettek, és ebből vágták meg a másfélórás változatot. A mai gazdasági helyzetben valószínűtlennek tűnik, hogy ugyanennyi színes filmnyersanyaghoz hozzájuthattak volna. A videós produkciónál a „maradék" ugyanis újra felhasználható, szemben a film hagyományos celluloid nyersanyagával, amelyre csak egyszer lehet rögzíteni. A tévéfilmek készítésénél egyébként ötszörös túlforgatásra van lehetőség, ami azonban a gyártás jellegzetességéből adódóan (csapó, vágás) ténylegesen csak mintegy három és félszeres túlforgatásra csökken.

*

Horváth Z. Gergely is elektronikára rögzítette a közelmúltban Jean Anouilh drámáját, a Pacsirtát. A forgatás színhelye ezúttal a MAFILM IV. számú műterme volt. Drága vendégeskedés ez a Magyar Televíziónak, hiszen a tévéjáték közel négymilliós költségéből több mint egymillió forint a MAFILM-et illette. A kérdést, hogy megéri-e az együttműködés vagy sem, egyelőre feleslegessé teszi a televízió kapacitás- és műteremhiánya. A helyszín megválasztásában ezúttal az elektronikus rögzítési módot indokolta az is, hogy a dráma kevés helyszínen játszódik, és ez – legalábbis a „produkciós" gondolkodás szerint – a videónak kedvez.

A francia Jean Anouilh drámakötete 1977-ben jelent meg az Európa Kiadó gondozásában. Szántó Judit, aki a műveket válogatta, akkor művészi okokra való hivatkozással hagyta ki az 1953-as keltezésű Pacsirtát, ami Jeanne d'Arc történetének feldolgozása. A dráma mindmáig nem élt meg magyar nyelvű kiadást.

*

Riedl Tamás gyártásvezető szerint éppenséggel a kamerák száma az útmutató a színészeknek ahhoz, hogy tudják: milyen technikával készül a produkció. Eszerint: egykamerás felvétel – tévéfilm, többkamerás – tévéjáték. (Ezúttal 3 kamera dolgozott, tehát tévéjáték készült!) Mint szavaiból kiderült, a Pacsirta a televízió film- és produkciós osztályának alkotása. A márciusban forgatott tévéjáték gyártási előkészítése ugyan már januárban megkezdődött, de még pár nappal a forgatás előtt sem volt gazdája néhány főbb szerepnek. A legnagyobb gond mindvégig a színészegyeztetés maradt, mivel a 20 színészből 16 vidéken játszik – 5 különböző társulatot képviselve. A gyártásvezető elmondta azt is, hogy a forgatókönyv jellege határozza meg a rögzítés módját. Később ezt azzal egészítette ki, hogy a televízió szűkös kapacitása miatt a főszerkesztőségek bizonyos gyártási kontingenssel rendelkeznek, melynek felhasználásáról nem az osztályok döntenek. Később kiderült, hogy létezik olyan válogató elv is, mely bizonyos műsorokat, így a dokumentumfilmeket és bizonyos adásokat (például a Híradót) előtérbe helyez más produkciókkal szemben. Az elektronika alkalmazása mellett perdöntő érv a rövid forgatási idő: a filmezés több hetével szemben ugyanis egy-egy videoműsor rögzítési ideje 8–10 nap szokott lenni.

Az, hogy végül melyik videós technikát és felszerelést használják, sokszor egyszerűen a szabad kapacitáson múlik. Ezúttal a MAFILM udvarán a színes 6-os kocsit láthattam egy „rögzítős" Mercedes busz társaságában.

Amikor kint jártam a IV. számú műteremben, éppen egy olyan jelenetet vettek fel, melyben Jeanne d'Arc emlékszik vissza életének pár boldog órájára. A rendező itt látta először működésben azt a gépezetet, amelyet maga tervezett. A szerkezet feladata az volt, hogy a lovaglás látszatát keltse. Hajnali jelenetről lévén szó, légben úszó ködfoltoknak kellett volna teljessé tenniük a képet. Nem tudom, mennyibe került volna valódi lovak bérlete, de a műterem használati díját és a lovaglási jelenet időtartamát figyelembe véve nem lett volna jelentős a kettő közötti különbség.

A felvétel sehogy sem akart sikerülni. Hol „szétfújta" a köd a szereplők arcát, hol pedig úgy tűnt, a Vidámparkból jól ismert rugós szerkezeten lovagolnak hátrafelé. Mindezt azért írom le ilyen részletesen, mert ami a színészvezetési munkát illeti, azt a rendező már az előkészületi periódusban letudta.

*

Horváth Z. Gergely eredetileg Anatole France Jeanne d'Arc-ról szóló tanulmányából készítette volna a tévéjátékot, de arra sem mód, sem érdeklődés nem volt. Kapott hát az alkalmon, hogy a Pacsirtát megrendezze. Aktualitását abban látja, hogy az orléans-i szűz története példaértékű modellül szolgálhat egy olyan időszakban, amikor a lélek válságba kerül. Mint kiderült, ebbe a forgatásba úgy kezdett bele, hogy még előző rendezését be sem mutatták a televízióban. (Egy O'Flaherty művet filmesített meg.) A szakmabeliek számára nyilvánvaló, a laikusnak kicsit hihetetlen, hogy a bemutató idejének megválasztására a rendezőnek semmilyen befolyása sincs.

Legyint, amikor azt kérdezem, igaz-e, hogy az olcsóság dönt a technika megválasztásában. A video melletti érvként azt hozzák fel, mondja, hogy költségkímélő. Ha azonban a technikai bázis amortizációját egyszer valaki kiszámítaná, nem biztos, hogy ez a nézet továbbra is megállna a lábán.

A takarékossági szemlélettel megfertőződvén igyekeztem megszámolni a műteremben dolgozó és téblábolő munkatársakat, bár a folytonos helyváltoztatás – ami esetenként nem jelentett mást, mint a szódáspalackok látogatását – jócskán megnehezítette a műveletet. Végül is körülbelül mintegy két tucatnyi embert számoltam össze. Cirkulációjuk másik gócpontja egy színes BARCO televíziós monitor volt, amelynek képernyőjén figyelemmel kísérhették egy-egy jelenet gépi megvalósítását.

Az azonnali visszanézés lehetősége megkönnyíti az alkotó munkát, mondja Márk Iván vezető operatőr.

Létezik ugyan olyan filmes kamera is, amely képes erre, de a szocialista országokban még nem terjedt el eléggé.

*

A Pacsirta főbb szerepeit Varga Mária, Cserhalmi György, Kállai Ferenc és Máté Gábor alakítja. Hogy a hierarchiában ki hol áll, azt a forgatásra betévedt idegen is könnyen meg tudja állapítani. A műterembe belépve ugyanis mindjárt jobb kéz felől egy rajzszöggel felerősítve lógott a „Pacsirta" – TR 689. sz. produkció – „Dohányzási engedélyről" szóló hivatalos okmánya, amely tételesen felsorolta azok nevét, akik a felvétel alatt is hódolhattak szenvedélyüknek.

Az egyetlen női szerepet, Jeanne d'Arc-ot Varga Mária alakítja, (nem dohányzik). A törékeny alkatú kaposvári színésznő az idei szezont követően szerződik a Radnóti Miklós Színpadhoz. 1984-ben negyedéves főis-

[illegible]-dolgozott először Horváth Z. Gergellyel, a Leviathán tévéjáték-változatában. Nem tartja önmagát önmenedzselő típusnak, ezért kapott az alkalmon, hogy Budapest a [illegible] [illegible], és erre az [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Szavaiból kiderült, hogy a filmezést nagyon megszerette. A [illegible]-ben a közönség Gazdag Gyula [illegible] hol nem volt című filmjében láthatja a moziban. A színész érdeklődését a film [illegible] [illegible] feltehetően az is befolyásolja, hogy a Pacsirta főszereplőjeként [illegible] [illegible] gázsiját kapta kézhez.

Pacsirta

– avagy egy forgatás képei

Elektronikus

DIGIVISION 3896 MULTICONTROL

A mai olvasó már nem érez semmi különös bizsergést, sőt, jobbára meg sem lepődik, ha azt hallja: „digitális". Így semmi meglepő nincs abban, hogy ha egy digitális tévéről kapunk hírt. Pedig ■ dolog nem egészen magától értetődő. Gondoljunk csak bele: az egész műsorszórási technika és annak sokféle átviteli rendszere akkor keletkezett, amikor a digitális áramkörökről még szó sem volt. Az egész hírközlés az analóg elektronikus áramkörökre épült. Egy új rendszer megalkotása lényegesen egyszerűbb, mint egy meglévő toldozgatása és bővítgetése olyan feladatok ellátására, amelyekre az alapjában nem alkalmas. Majdnem olyan ez, mintha egy biciklire akarnánk versenyautómotort szerelni. A helyzet azért nem olyan reménytelen addig, amíg tudomásul vesszük, hogy egy bicikli nem arra való, hogy Forma–1 versenyt nyerjünk vele. Így a digitális áramkörök alkalmazása a jelenlegi rendszertechnika mellett igen kellemessé teheti az életünket, ha nem várunk csodákat tőlük. Tulajdonképpen gazdasági megfontolás kérdése, hogy egy készülékben milyen feladatokat váltunk ki a digitális áramkörökkel és mit hagyunk az analóg áramköröknek. Lassanlassan azért tért nyer a digitális technika és előbb-utóbb alig marad más analóg eszköz egy elektronikus készülékben, mint az átalakítók: mikrofonok, hangszórók, CCD-k, magnófejek és hasonlók.

A digitális technika legszembetűnőbb előnye a precíz jelfeldolgozás. Mióta vannak gyors, pontos és nagy felbontású AD-konverterek – és áruk megfizethető –, a konstruktőrök szívesen alkalmazzák őket. Segítségükkel elérhető ■ jel–zaj viszony bizonyos javítása vagy egyes esetekben ■ vételi interferenciák kiküszöbölése. Ez utóbbi különösen teletext vételnél jelentős, amely a zavart, reflektált jelekre különösen érzékeny még nagy térerő esetén is, amikor a vett kép minősége egyébként kifogástalan.

Mit ígér a ITT Digivision készüléke a hagyományos tévékkel szemben? Jobb, finomabb színárnyalat-visszaadást. Ez ■ széles sávú digitális videoprocesszor alkalmazásának eredménye. Tisztábbak az egyes színek közötti átmenetek, kontúrok, amiért ■ mikroprocesszor-vezérlésű digitális szűrőt kell dicsérni. Jobb az elektronsugár fókuszolása nemcsak ■ képernyő közepén, hanem annak sarkaiban is. Ez a teljesen új, számítógéppel optimalizált elektronoptikai rendszernek köszönhető. Élesebbek ■ kép kontúrjai, amit az egyedileg beállított nyolcfokozatú digitális videokorrektor tesz lehetővé. Nem remeg a kép a teletext vételekor. Ezt a sorközbeszövés digitális vezérlése nyújtja.

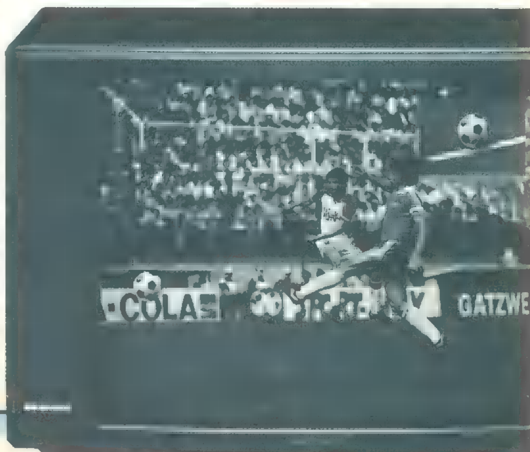
A felsorolt előnyöket és az azok mögött álló technikát DCP-nek, azaz Digital Contour Processingnek (digitális kontúrfeldolgozás) nevezik.

Készülékünk, a Digivision 3896 Multicontrol első látásra még bekapcsolás nélkül, a puszta megjelenésével is elegáns hatást kelt. Ez talán szimmetrikus felépítésének tudható be, ami nem véletlen, mivel ■ készülék sztereó tévé- vagy videojelet is elfogad és ■ célra kétoldalt vannak elhelyezve ■ jobb és ■ bal csatorna hangszórói. A készülékhez egyébként hifi-erősítő és hangfalak csatlakoztathatók, amelyek a hang visszaadásának minőségét még VHS képmagnófelvétel lejátszása esetén is drámai módon megjavítják. A beépített erősítő sem akármilyen: 40 watt zenei teljesítményt produkál az ugyancsak beépített bassz-reflex rendszerű hangszórók segítségével. A sztereó tévék nagy hátránya, hogy nem lehet elég távol elhelyezni egymástól ■ két hangszóró rendszert, ezért különféle fogásokkal próbálnak segíteni a megfelelő sztereó hangkép kialakításában. Készülékünk, a „HyperSonic" eljárást alkalmazza. A hangszint ■ magas és ■ mély tartományban külön lehet szabályozni és természetesen a balanszot is szabályozni lehet.

A készülék eleganciáját fokozza a 70 cm képátlójú sarkított képcső. Ha bekapcsoljuk készülékünket, meglep annak nagy fényereje, bár már megszoktuk, hogy ■ színes tévéket is nappali világítás mellett nézzük és így is kifogástalan képet adnak. A jó képminőség lehetővé teszi, hogy valamivel közelebbről nézzük ■ képernyőt és ez a sztereó hanghatás javulásán túl azt eredményezi, hogy a képernyő jobban kitölti ■ látómezőnket: ■ kép élményszerűbb, plasztikusabb lesz.

A Digivision 3896-ban egy OSCAR-névre hallgató hangoló egységet alkalmaztak, amely nem más, mint az Omni-System Cable and Antenna Reception (többféle rendszerű kábeles és antennán át történő vétel) rövidítése. Ahogy ■ neve is mutatja, ez egy univerzális tuner, amelyhez csatlakoztatható műholdas vevő kimenete vagy speciális kábeltévéjelek. A hangolás frekvenciaszintetizátoros, és félig automatikusan történik nyomógomb segítségével. Harminc program tárolható, ■ tárolás kvarc-pontossággal őrzi az egyszer beállított frekvenciaértéket. Egyébként finomhangoló memóriával is ellátták ■ készüléket. A harminc csatorna közül három kifejezetten alkalmas képmagnó jelének fogadására is. Az egyes csatornák közötti átkapcsoláskor szokásos zavart ■ képből egy áramkör eltünteti.

A tévéképminőség részére a szűk keresztmetszetet ■ videojelek átvitele jelenti, mert ezt régebben megállapított szabványok szigorúan rögzítik. Nincs azonban semmi akadálya annak, hogy ha a video jelforrás közel van, tévénkbe direkt módon, modulálatlanul vigyük át a videojelet sokkal nagyobb sávszélesség mellett, mint amit ■ kódolt jel megenged. Ennek persze akkor van értelme, ha tévévevőnk színjel-végerősítőinek megnövelték ■ sávszélességét, így azok képesek maradéktalanul fogadni ezeket a jeleket. Ez az eset áll fenn például tévéjátékoknál, amelyeket mindig a tévével együtt használunk és szeretnénk az egyszerű bontás ellenére jobb képet látni a képernyőn. Újabban tehát a piros, zöld és kék alapszínjeleket modulálás nélkül visszük át a tévéhez nagy sávszélességgel (6 MHz helyett 10–15 MHz), ami vízszintes irányban megkétszerezi a felbontást. Az említett RGB alapszínjelek átviteléhez azonban külön csatlakozási pontok kellenek. Az úgynevezett Scart vagy Euro–AV csatlakozó, amelyet néha Peritelnek is neveznek,

Forma–1

gondoskodik erről. Az RGB jelek mellett adatjelek, képkioltó jel és kétcsatornás (sztereó) hang is átvihető rajta ■ mindenkori kódolt videojel mellett. A három Scart-csatlakozó mellett ■ készüléken megtalálható természetesen az antenna-, egy DIN rendszerű hang ki- és bemeneti, két hangszóró-, valamint egy fejhallgató-csatlakozó.

A készülékbe teletext dekódert is beépítettek, amelynek karakterkészlete nyolc nyelven tesz lehetővé szövegkiírást. A teletext-memóriában nyolc oldalt lehet tárolni (a szokásos egy helyett), a többi teletextfunkció hasonló a már megszokottakhoz.

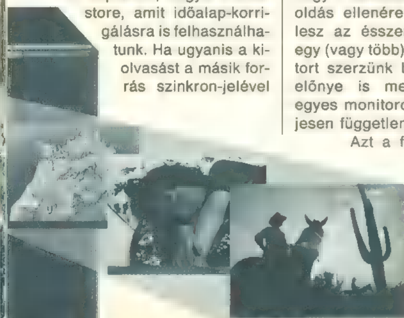
A Digivision 3896 Multicontrol készülék eddig felsorolt tulajdonságain kívül két olyan újdonsággal rendelkezik, amely egyedülálló. Az egyik az, hogy a tévéképernyő jobb felső sarkában levelezőlap nagyságban megjeleníthetjük egy másik videoforrás képét. Ez lehet egy másik csatorna, képmagnó vagy kamera képe, stb. A figyelmes olvasó felteheti a kérdést: mi van itt ■ szinkronnal? Hiszen tudjuk, hogy két videoforrás képe csak akkor keverhető egymással, ha azok szinkronban vannak. A megoldásról árulkodik az „összenyomott" kép: ezt csak digitális úton lehet megvalósítani, mégpedig úgy, hogy a bejövő képet tároljuk, majd a bekapuzás idő-ablakában gyorsítva kiolvassuk. Nem más ez, mint egy primitív képtároló, vagyis framestore, amit időalap-korrigálásra is felhasználhatunk. Ha ugyanis a kiolvasást a másik forrás szinkron-jelével vezéreljük, a bejövő jel időalapjától elszakadva megteremthetjük a tökéletes szinkront a két forrás között. A képtároló meglehetősen költséges dolog, mert ■ jó minőségű, finom felbontású videokép tárolásához nagy memória kell. Ennek a készüléknek ■ konstruktőrei egy egyszerű, kis kapacitású tárolót építettek be, amely megfelelő minőségben tárolja ■ kisméretű képet és ugyanakkor nem túl drága.

Tudjuk, hogy ■ tároló tartalma „befagyasztható" – vagyis megszüntethetjük ■ folyamatos beírást és a kiolvasó jel mindig ugyanazt a tartalmat olvassa ki ciklusosan, miáltal állóképet kapunk ■ képernyőn. Így ■ bekapuzott kép bármikor megállítható, még akkor is, ha az épp egy tévéadás képe. Sportközvetítések forró pillanatait őrizhetjük meg így néhány percre (vagy maximum a tévé kikapcsolásáig).

Ezt a bekevert második képet gombnyomásra kicserélhetjük a „fő képpel". Erre akkor lehet szükség, ha egy videoanyagot nézünk és közben a bekevert tévécsatornán elkezdődik az ■ műsor, melynek kezdetére vártunk, vagy párhuzamosan fut két egyaránt érdekes műsor és hol az egyiket, hol a másikat akarjuk teljes képernyőn nézni. Ez a megoldás nyilvánvalóan arra született, amikor több videósforrás áll rendelkezésünkre, de csak egy tévénk van. Úgy tűnik, hogy ■ bemutatott újszerű megoldás ellenére még sokáig az lesz az ésszerűbb, hogy még egy (vagy több) tévét vagy monitort szerzünk be. Ennek az az előnye is megvan, hogy az egyes monitorok egymástól teljesen függetlenül használhatók.

Azt a feltevést is megkockáztatjuk, hogy ez a megoldás ráadásul olcsóbb is.

A készülék többféle kivitelben készül. Akad PAL és PAL–SECAM adások vételére alkalmas is. Fogyasztása 115 watt, méretei 80 × 53 × 47 centiméter.

Hifi, vagy nem hifi...

VR 3997 HiFi Oscar H VPS

Ez a hosszú nevű, előkelő családfát sejtető készülék már a megjelenésével felhívja magára a figyelmet. Minden szemlélő számára feltűnik a rajta elhelyezett HQ monogram, amely a VHS rendszeren végrehajtott tökéletesítést jelzi: High Quality, azaz jó minőség. Megnövelt sávszélesség, megnövelt FM modulációs tartomány és felvételi előkiemelés, illetve utóelnyomás visszajátszáskor – ezek a főbb jellemzői. Ez természetesen ■ képre vonatkozik és a vízszintes felbontás megnövekedésében mutatkozik meg, amely ez esetben jobb mint 250 sor. Szubjektíven a kontúrok és apróbb részletek nagyobb tisztaságát jelenti. Ami fontos: ■ HQ–VHS kompatibilis a közönséges VHS rendszerrel, tehát ■ felvételek zavartalanul lejátszhatók mind ■ normál, mind a HQ jelzésű képmagnón. A képjelek jel–zaj viszonyát is megjavítja valamelyest a jobb modulációs rendszer; ez a mérőszám ez esetben jobb mint 43 dB.

Szintén még az előlapon elhelyezett Hi-Fi felirat tudatja velünk, hogy ■ szokásos VHS hangminőség mellett képes ez ■ készülék kétcsatornás sztereó hangot igen jó minőségben is rögzíteni, ami – mint tudjuk – a forgó fejdobba épített hangfejeknek és ■ hozzájuk kapcsolódó áramköröknek köszönhető. A hifi hangfelvétel során a szint beállítását fénydiódás kijelző könnyíti meg. Tudjuk, hogy ez mekkora előny ■ közönséges VHS hangfelvételhez képest, ahol nincs mód a felvételkori szintbeállításra és a beépített szintállító automatika néha elviselhetetlenül zajossá teszi a másolatok hangját.

Látunk az előlapon egy 8h feliratot is. Ebből kikövetkeztethető, hogy a készülék alkalmas felezett sebességű felvételre és visszajátszásra is, mert ilyenkor egy 240 perces videokazetta játékideje 480 perc, azaz nyolc óra. Ennek az üzemmódnak a jelentősége ■ hagyományos képmagnóknál nem nagy, mert a felezett sebességnél ■ kép minősége meglehetősen gyenge, másolásra mondhatni egyáltalán nem alkalmas. A „javított", HQ–VHS rendszer képminősége jobban indokolja ■ felezett sebességű üzemet, mert viszonylag elfogadható minőségben lehet olyan anyagokat felvenni, amelyeket nem kell másolni és ■ kifogástalan képminőség nem elsőrangú követelmény (pl. bizonyos dokumentum jellegű felvételek, régi fekete-fehér archív anyagok stb.). A felezett sebességet még egy tényező teszi fontossá: ■ hifi hangfelvétel lehetősége. A hifi képmagnók funkciói közt ugyanis előkelő helyet foglal el a minőségi hangrögzítés. Gondoljuk meg ugyanis: a hifi képmagnó hangminőségével nagyjából azonos hangfelvételt negyedcolos hangszalagon 19 cm/s sebességnél, kétsávos felvételi rendszerben érhetünk el. Nyolcórai hangfelvételhez mintegy 5500 m magnószalagra van szükségünk, aminek az ára barátok közt is több ezer forint. Ez önmagában elgondolkoztathat minden audiofil hajlamokkal megáldott földi halandót. (És persze ez a szalag sem egyben áll rendelkezésre, hanem legjobb esetben 1000 m-es darabokban. Az ilyen szalagokkal bánni tudó hangmagnók – pl. ■ Revox – ára ráadásul ugyanannyi, mint a szóban forgó hifi képmagnóé...). A hifi képmagnók hangfelvétele felezett sebességnél csaknem ugyanolyan minőségű, mint a teljes sebességnél, így egy közönséges, kb. 800 Ft-os E–240-es VHS videokazettára egyvégtében rögzíthetünk nyolcórányi valóban sztereó hifi hanganyagot! Meggyőződésünk szerint ebben van a felezett sebesség igazi jelentősége. (A hifi képmagnó tehát befészkelte magát ■ hifi rendszerekbe a magnó helyére: ugyanúgy csatlakoztatható hozzá FM-tuner és végerősítő stb. Azt is megtehetjük, hogy a normál kísérőhanggal felvett képanyagtól teljesen független hangműsort vegyünk fel a hifi sávokra!) És még annyit: ■ VHS rendszer javulá- ▶

sával (digitális jelfeldolgozás, modulációs rendszer tökéletesítése, jobb szalagok alkalmazása stb.) a felezett sebesség jelentősége ■ kép szempontjából is egyre nagyobb. (A japán madarak csiripelnek valami szuper-VHS rendszerről...)

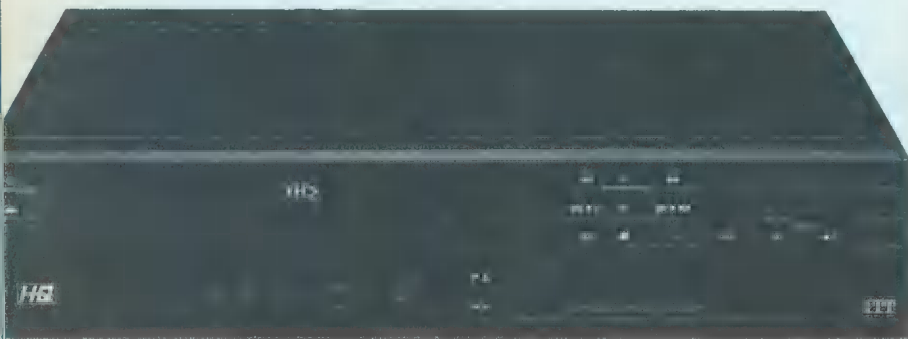
De nézzük tovább. A szemünk megakad ■ VPS betűkön: Video Program Selector. Mint tudjuk, ■ programozott felvételkor ■ felvenni kívánt műsor tényleges kezdetét ■ közönséges képmagnó nem ismeri fel, ezért a kezdés pontosságától függ, hogy esetleg a szalagra kerül jó néhány perc nem oda való anyag, aminek utólagos eltüntetése némely képmagnónál ■ hasznos anyagba való beletörlés veszélye nélkül nehezen oldható meg. A VHS „figyeli" a műsor kezdetét és egy adóból sugárzott kódjelre indítja csak a felvételt. (Sajnos az MTV egyelőre nem tervezi a VPS jelek bevezetését.)

Ami még külsőre szembeötlő: a készülék távvezérlőjén van egy folyadékkristályos kijelző. A távvezérlő nemcsak az összes funkció irányítására alkalmas, hanem az időzített felvétel is beállítható rajta. Igen, rajta, nemcsak vele, mert bárhol és bármikor elegendő ■ távvezérlőn beállítani a kívánt felvételi időpontokat, annak memóriája megőrzi azokat és amikor a képmagnó közelébe kerül a távvezérlő, gombnyomásra át lehet vinni belőle az adatokat a képmagnóban levő memóriába. Így a programozáshoz nem kell a képmagnó előtt kuksolni. Talán annyi hátránya van ennek ■ kényelemnek, hogy fennáll annak a veszélye, hogy a távvezérlőt előbb-utóbb elhagyjuk valahol. Ha nem is bénul meg ezáltal a készülék, kezelése roppant kényelmetlenné válik, mert minden esetben oda kell menni hozzá. A programozást egyébként igen logikus és célszerű formában oldották meg: a monitor képernyőjén – tehát távolról is jól olvashatóan – megjelenik egy „kérdőív", amit egyszerűen ki kell csak tölteni és kész. Természetesen gombnyomásra ellenőrizni lehet a beállított adatokat, amelyek persze ■ képmagnón található kijelzőn is megjelennek. Mindez ■ monitoron futó képre írva is lehetséges, tehát a műsor nézését nem kell megszakítani. És mint minden valamirevaló arisztokrata, ez ■ készülék is több nyelvet beszél: angol, német vagy olasz nyelven lehet kérni ■ display-kiírást. Egy évre előre programozható nyolc esemény automatikus felvétele.

A készülék tudja mindazt, amit illik tudnia minden jobb asztali képmagnónak: csík nélküli állókép, kockázás, félképenkénti lassított visszajátszás), gyorskeresés és számláló szerinti keresés – mindez előre és visszafelé. Jelzi ■ még hátralévő játékidőt ■ szalagon percekben. Egy gombnyomásra indul ■ felvétel (One-Touch-Recording), ha váratlanul fel kívánunk venni valamit és beprogramoztuk egy későbbi felvételre ■ képmagnót. A programozó rész memóriájában 32 állomás hangolása tárolható. A hangoló egység az a bizonyos OSCAR-tuner (Omni-System Cable and Antenna Reception), amely mindenféle kábelen és antennán keresztül jövő jellel szót ért. Ami ebből számunkra fontos: ■ készülék áthangolás nélkül alkalmas az NDK és a hazai SECAM vételére is.

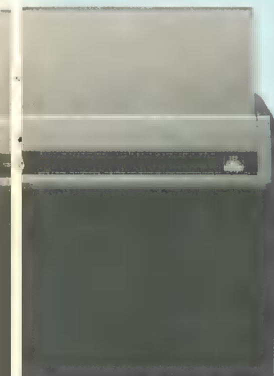
A VR 3997 Hi-Fi Oscar HVPS előkelő vonásai ellenére könynyen képes kapcsolatot teremteni más készülékekkel, amit a szokásos csatlakozók mellett rajta található két Scart (20 pólusú) csatlakozó tesz lehetővé. Az első ■ videokészülékek (másik képmagnó vagy monitor) felé, ■ második ■ hangberendezések irányába biztosít összeköttetést.

Nem hallgathatjuk el a készüléknek azt ■ hátrányát, hogy nincs rajta Audio Dub (utóhangosítás) és természetesen hiányzik az Insert funkció is, amely értelemszerűen leginkább a hordozható, műsorok készítésére szolgáló gépek sajátsága.

Lehet egy picivel nagyobb?

CineVision 160 mobil M

Projektorokról vagy jót vagy semmit – mondhatnák sokan, akiknek volt már dolga néhánnyal közülük. A videovetítőkön ugyanis korántsem olyan magától értetődő természetességgel tűnik elő a hibátlan videokép bekapcsolás után, mint ■ jó öreg monitorokon. Ott ugyanis ■ precíziós in-line csövek általánossá válásával ■ konvergenciaproblémák gyakorlatilag megszűntek. Nem így a projektoroknál, ahol a három vetítő képcső és ■ vetítési felület kapcsolata – mondhatni – esetleges. E kettő ugyanis, még ha össze is van építve, könnyen elmozdul egymáshoz képest pár centiméterrel és akkor ■ konvergenciának lőttek. Azonkívül a vetítés soha nem centrális és ugyanakkor viszonylag kis távolságról történik, ami képtelen geometriai torzítások forrása. Ezek jó része a csövek eltérítéseivel korrigálható, de azért marad bőven beállítanivaló a tisztelt felhasználó részére is. A Barco cég videoprojektorán kb. ötven (!) különféle kezelőszerv van, amelyek mindegyike – közvetlenül vagy közvetve – hatással van a konvergenciára. Igaz viszont, hogy ezekkel tökéletesen be lehet állítani a készülék konvergenciáját.

A kezelés nehézkessége ellenére – amit a projektorok csekély fényereje tetéz – vannak bizonyos esetek, amikor nem nélkülözhetünk egy jó projektort.

Két fajtájuk közül a rögzített képméretű, saját, speciális homorú ernyőre vetítő fajta mára már kipusztult; maradt a sík felületre (falra, vetítővászonra) vetítő állítható képméretű típus. Elterjedésüket azonban magas áruk gátolja.

Most ■ Skála egy olcsóbb ITT típussal próbálkozik, amely a Cinevision 160 nevet viseli. Ez ■ készülék Novabeam vetítőcsövekkel dolgozik, amelyeknek gyorsítófeszültsége 27,5 kV. Padlón álló típus, 160 centiméter átlójú képet vetít három csővel. A vetítés távolsága 118 centiméter és az ebből adódó tekintélyes torzítást még ■ vetítőcsövek belsejében elhelyezett előtorzító tükrökkel kompenzálják. Ezért a készüléken igen kevés konvergenciaállító gomb van: összesen négy. Kettő ezek közül a kék jelet korrigálja vízszintes és függőleges irányban, kettő pedig ■ pirosat hasonlóképpen.

A készülék fényereje csökkentett környezeti fény esetén elfogadható, helyi világítás mellett kellemesen nézhető. PAL, SECAM, NTSC és módosított NTSC jelek vetítésére egyaránt alkalmassá tették ■ dekódert. A tápfeszültség is átállítható 90 és 260 V között, így ■ világon bárhol használható.

Hangolóegységébe 30 csatorna programozható. Itt is vigyáznunk kell: ■ képmagnó jelét vagy a három kijelölt csatornán vagy – ami a legjobb – az AV csatlakozón át kell a készülékre kapcsolnunk, mert ebben az esetben ■ szinkronozás jobban követi ■ képmagnó ingadozó időalapját és a kép nem torzul, nem esik szét.

A projektor hangot fogad és erősítőt is tartalmaz, amelynek teljesítménye 30 W. Csak a két (bal, jobb) hangfalat kell csatlakoztatni – de ha ez nincs kéznél, van egy beépített monitor-hangszóró is, igaz, nem olyan hangminőséggel. Két fejhallgató-csatlakozó alj is van a gépen arra az esetre, ha nem kívánunk másokat megzavarni kedvenc videoklipjeink nézése közben. Ötpólusú hang ki- és bemeneti csatlakozó segítségével más hangforrást is csatlakoztathatunk, így nem szükséges még egy pár hangfalat otthon tartani magnóhoz, lemezjátszóhoz, tunerhez.

Az audiocsatlakozókon kívül természetesen megtalálható az antennacsatlakozó, hatpólusú DIN AV csatlakozó és van RGB csatlakozási lehetőség is, hogy széles sávú videojelekkel lehessen táplálni, ami a nagyméretű vetített kép minősége szempontjából igen fontos előny.

A készülékbe be lehet építeni teletext dekódert is.

A felvett teljesítmény mindössze 100 W, ami projektoroknál igen kevésnek számít. Méreteit tekintve kb. akkora, mint egy tévé: 68 cm × 60 cm × 41 cm.

Ára? Még nincs, de bizonyos, hogy jóval 200 ezer forint alatt lesz...

EZ MOST MÁR AZ IGAZI (?)

VMC 3877 AF

Az ITT VMC 3877 AF típusú kamkorderének története ott kezdődik, hogy a kamerakorderek megjelenésével a gyártók kezdték belátni, hogy nem érdemes egyre újabb hordozható képmagnókat kifejleszteni az amatőr használat számára. Aki otthoni használatra kíván videoanyagokat készíteni, előnyben részesíti a könnyű súlyt, egyszerű kezelhetőséget ■ minőséggel szemben, hiszen általában úgysem másolja felvételeit – különösen akkor, ha azok egy harmincperces videokazettán egyenként külön is megtalálhatók. Ez a harmincperces felvételi idő jól illeszkedik a legtöbb amatőr felhasználó átlagos igényéhez. Ráadásul azt állítják ■ gyártók, hogy az újonnan kifejlesztett VHS–C kamkorderek képminősége nem rosszabb, mint a régi jó VHS gépek felvétele. Így hát a hordozható VHS képmagnóknak egyelőre befellegzett, csak a Panasonic NV 180 típus maradt a porondon.

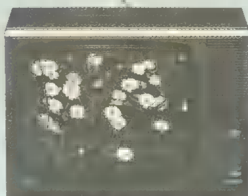
A kamkordereket az említett kis súly és jó kezelhetőség mellett vonzóvá teszi ■ bennük újabban alkalmazott CCD képátalakító, s ■ nagy érzékenység, aminek köszönhetően elmondhatjuk, hogy a szokásos megvilágítási körülmények között (mesterséges fénynél is) elfogadható minőségű amatőr felvételeket készíthetünk velük. A fókuszállítás, írisz- és fehéregyensúly-beállítás automatikus. A kezelőnek tulajdonképpen csak ■ vario kezelésével és a felvétel indításával és megállításával kell foglalkoznia. No persze bele is kell néznie a keresőbe és talán ez ■ legkényelmetlenebb, mivel az igen kicsi. Igaz, hogy mindenféle irányban elfordítható, sőt le is vehető és jobb vagy bal szemhez egyaránt felszerelhető.

A hatszoros vario egy kicsit kevés, de azt lehet mondani, hogy szinte lehetetlen vele rossz, remegő képet csinálni. A fehéregyensúly-állítás – a világítás változtatásainak megfelelően – folyamatosan történhet. Lehetséges felezett sebesség, amivel egyórás felvétel készíthető a 30 perces kazettára. A képminőség adatai imponálóak: a kamera felbontása 270 sor, a képmagnóé 230 sor. A videojel–zaj viszony jobb mint 45 dB.

Az egész készülék 8 W-ot fogyaszt. Súlya akkumulátorral együtt sem több két kilogrammnál. Méretei: 12 × 16,5 × 22,3 cm – alig nagyobb, mint egy Pentacon Six fényképezőgép!

Hi-Fi, video, tv márka-szervizek

Külföldi színes tv, videomagnó, garanciális és garanciális időn túli szakszerű javítása

Videók és televíziók két hangnormára történő átalakítása

ELEKTROMOS SZÖVETKEZET

Bp. VII., Majakovszkij u. 19.
Tel.: 225-252
Bp. X., Pongrác u. 9.
Tel.: 575-634

Pongrác úti szervizünkben soronkívül vállaljuk ASA–ELIN típusú televíziók teletext beépítését.

Irányár: 5600 Ft

ELSZÖV

A PANNÓNIA FILMSTÚDIÓ SZINKRON STÚDIÓJÁBÓL ALAKULT

MAGYAR SZINKRON ÉS VIDEO VÁLLALAT

MAGAS MŰVÉSZI ÉS TECHNIKAI SZÍNVONALON

VÁLLALJA:

– referencia-, reklám-, termékpropaganda-, oktató- és dokumentumfilmek, valamint videoműsorok gyártását,
– helyszíni közvetítések lebonyolítását,
– 35 mm-es és 16 mm-es filmek átírását 1 coll Ampex, Sony U-matic, VHS és Betamax rendszerben,
– 1 coll Ampex, U-matic, VHS editálást,
– sokszorosítást VHS PAL rendszerben,
– magyar és idegen nyelvű hangosítást,
– videoanyagok számítógépes feliratozását magyar és idegen nyelven,
– film- és videotechnikai eszközök kölcsönzését (kamerák, rekorderek, monitorok stb.),
– videovetítő-kölcsönzést nagyobb rendezvények, konferenciák, tanácskozások részére,
– zártláncú hálózatok telepítését

MAGYAR SZINKRON ÉS VIDEO VÁLLALAT

1021 Bp., Vörös Hadsereg útja 64.
Telefon: [illegible], 767-943
Telex: 226823
Postafiók: 58

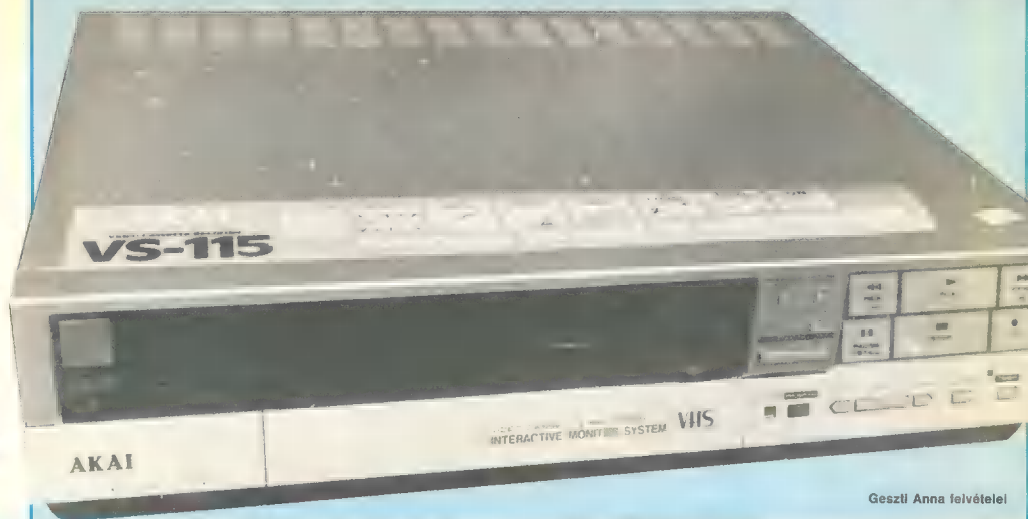
TESZT

Míg lapunk csinosításával foglalkoztunk, az eltelt fél év alatt jó néhány szemrevaló készülék jelent meg ■ hazai videopiacon. Közülük ezúttal ■ leginkább szívdobogtató berendezéseket mezteleníti le tesztjében Szakolczay Lajos, a MEEI csoportvezető mérnöke. A videosztriptízben vetkőzik az Akai–Videoton VS 115 EDG, ■ Seltron VH–M2 és az ITT 3946.

Lemeztelenítve az Akai–Videoton, a Seltron és az ITT

Továbbra is jellemző hazánkban, hogy ■ videomagnóimportban mindenki jó üzletet lát, tehát hozza boldog-boldogtalan, a Délkertől (Déligyümölcs Kereskedelmi Vállalat) az Elektroimpexig. Választékbővítésnek is tekinthetnénk ezt ■ tevékenységet, ha nem lenne aggasztó, hogy a későbbi időkben az alkatrész-ellátási és a szervizelési gondok miként fognak alakulni.

Az elmúlt időszakban kapható készülékek közül csak néhány gyártót említenénk meg: Panasonic, Toshiba, JVC, Philips, Telefunken, Akai, Seltron stb. A Seltront a gyártók közé soroltuk, ám ez csak részben igaz, mert ez az elnevezés ■ Skála közös kereskedelmi vállalatának ■ fantázianeve, és ■ japán Orion céget takarja (videomagnók esetében). Ezt a típuselnevezési hibát már korábbi tesztünkben is elkövettük ■ VH 600 RC esetében, mert akkor nem közöltük ■ valódi gyártót. Hibánkat mentse az ■ tény, hogy ■ magyarországi kereskedelmi forgalomban mégsem lehet két Orion márka-

Geszti Anna felvételei

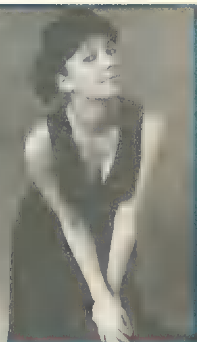
elnevezés – némi félreértésekre adhatna okot –, ezért nem beszéltünk erről és a Seltron fantázianevet kellett a készülékekre ragasztani.

Mostani tesztünk alanyaiként először is az Akai–Videoton VS 115 EDG és a Seltron VH–M2 típusokat választottuk, abból a meggondolásból, hogy ■ Videoton folyamatosan gyártja, ■ Skála pedig huzamosabb ideig importálja – feltehetőleg nagyobb darabszámban – ezeket ■ készülékeket.

Elsőnek mindkét típusra jellemzően – nem elhanyagolható szempontként – közölhetjük, hogy az áruk a negyvenezer forint alatti: 39 900 forint.

Kezdjük tehát az ismerkedést az Akai–Videoton VS 115 EDG-vel. Külalakját tekintve egyáltalán nem hasonlít idősebb testvérére, a VS 3 SEG-re, mert sokkal laposabb lett. Változatlanul úgynevezett Interactiv Monitor System vezérlési rendszerben dolgozik, tehát minden információt a tv képernyőjén megjelenítve láthatunk – még az órát is, ami nem feltétlenül előnyös –, kivéve az üzemben lévő program számát, amit a készülék maga jelez ki. Előnyére változott abban is, hogy az Akai is áttért a VS 3 SEG-nél használt SECAM színrögzítési rendszerről a videokészülékeknél nagy többségben alkalmazott MESECAM típusú színfeldolgozásra. E rendszertechnikai változásról csak annyit, hogy a VS 3 SEG-vel felvett SECAM (magyarországi) adásmódú színes műsor, hazai forgalomban lévő más videomagnóval lejátszva csak élvezhetetlen, zavaros képet nyújt.

Tv-vételre 14 adó programozható be mechanikus, hagyományos hangoló potenciométeres megoldással. A programozás után a választás már elektronikusan végezhető el, az infra távszabályozó segítségével vagy az időzítő programmal (automatikus felvétel). A működtető gombok ■ szokásos, úgynevezett „rövid löketű" kivitelűek. A készüléket áramtalanítani ■ hálózati csatlakozóaljzat kihúzásával lehet, de ezt csak akkor érdemes, ha huzamosabb ideig nem akarjuk használni és automatikus felvételt nem programoztunk be. A csatornaprogramok nem, de az óra és az időzített felvétel rövid idejű áramkimaradás esetén is törlődik, tehát újra be kell állítani. Egyidejűleg 4 program írható be 14 napra előre, vagy egy programlehetőséget felhasználhatunk mindennap azonos időben történő felvételre (egy héten belül). Itt ismételten vissza kell térnünk ■ tv-párbeszédes üzemeltetési formára, mert akár az órát, akár a programokat akarjuk látni, a tv-készülékünket minden esetben be kell kapcsolnunk. Külön említést érdemel, hogy a nagyfrekvenciás úton történő átadás a tv VHF II. sáv 3–4. csatornáján történik, ellentétben más gépekkel, amelyek a tv UHF IV. sáv 31–39. csatornáján adnak. Ez sajnos egyáltalán nem előnyös, mert ezen a két csatornán egyéb vételből származó zavarlehetőségek lényegesen nagyobbak, ■ kiválasztható csatornák száma pedig kisebb. A készülék állókép-visszaadása jónak mondható, egyenként léptethetők a képek, lehetőség

Straster György felvételei

van ■ képélesség (picture) állítására.

Áttérhetünk a normaváltásokat automatikusan végző Seltron ismertetésére. Itt is talán elsőnek a külső megjelenésről kell beszélnünk, mivel a tisztelt videorajongó már találkozhatott a korábbi Seltron névre keresztelt VH 600 RC-vel.

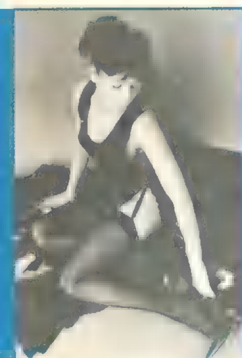
A VH–M2-nél is nyugodtan kijelenthetjük, kimondottan előnyére változott azzal, hogy szakítva az előző szigorú téglatest alakkal, lényegesen laposabb lett. Különösen érdekes megoldás, hogy a két leggyakrabban használt kezelőgombot – az „állj" (stop) és a „lejátszás" (play) – az előlapból kiemelkedően, nagyobb méretűnek képezték ki, így ezek a készülék kezelésekor jobban hozzáférhetőek.

HQ systemben dolgozik, ami annyit jelent, hogy a videoátvitel magasabb frekvenciás tartományában egy kiemelő áramkört alkalmaztak, és ezáltal a felvett kép minősége valamelyest javul, részletdúsabb lesz. A VS 115-tel azonos szolgáltatása, hogy készenléti állapotból nem kell bekapcsolni, mert a kazetta behelyezése automatikusan magnó üzemmódra állítja. A lejátszott műsor ismétlése is lehetséges oly módon, hogy a „REPEAT" gomb megnyomására a szalag végén a készülék visszatekercsel „0" memóriára és folytatja ■ lejátszást.

Azonnali felvételi lehetősége (OTR) van 24 órán belül bármely időintervallumban. Tv-vételre 30 adó programozható be elektronikus hangolási módban. Meg kell jegyeznünk, hogy a beállítóegység fedőlapját igen jó eliga-

zító rajzzal látták el, ami jelentősen megkönnyíti az órabeállítás, a hangolás és a programozás megtanulását. Egyidejűleg 8 programot 21 napra előre lehet

beírni. Sajnos azonban egy rövid idejű áramkimaradás esetén minden fáradozásunk kárba veszett, mert a készülék az összes programját „elfelejti" a hangolás kivételével.

A nagyfrekvenciás jel átadására a tv-készülék az UHF sáv 30–42. csatornáin van lehetőség. Képélesség-állítás és egyenként való képléptetés nem lehetséges, az állókép visszaadása pedig meglehetősen gyenge. A normaváltások automatikusak, azonban a nagyfrekvenciás kapcsolat csak két hangnormával (OIRT–CCIR) rendelkező tv-készülékkel lehetséges, mert a hangjel CCIR rendszerben érkezik. Az infra távszabályzó segítségével a ki-be kapcsolás, csatornaváltás és a magnófunkciók vezérelhetők.

Mindkét készülékre vonatkozóan úgy érezzük, hogy egyéb szolgáltatások részletezésének nincs több értelme, mert a korábbiakban megismert táblázatos formában azokat tételesen közöljük. A műszaki adatok megadásánál az előző számainkban alkalmazott sorrendhez tartjuk magunkat az összehasonlíthatóság érdekében.

Az élettartamról és a megbízhatóságról egyelőre nincs mit mondanunk. Ebből a szempontból azonban biztató az a tény, hogy a VS 115 hazai összeszerelése és a VH–M2 nagy darabszámú importja szükségessé teszi a jó szervizhátteret.

	AKAI-VIDEOTON VS 115 EDG	[illegible] VH-M2
ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK		
Hálózati feszültség:	[illegible] V, 50 Hz	[illegible] V, 50 [illegible]
Teljesítményfelvétel:	28/8 W	30/10 W
Méretek:	440 × 108 × 380 mm	420 × 95 × 350 mm
Tömeg:	7,6 kg	7,2 kg
SZOLGÁLTATÁSOK		
Játékidő:	[illegible] perc E–240-es kazettával	
Áttekercselési idő:	4,5 perc	3,5 perc
	(E–180-as kazettával)	
Gyorskeresés előre:	7-szeres	5-szörös
hátra:	7-szeres	5-szörös
Lassítás:		
Gyorsítás:		
Állókép:	x	x
Képről képre léptetés:	x	
Képbevágás:		
Utóhangosítás:		
Azonnali felvétel:		x
PROGRAMOZHATÓSÁG		
Óra kvarc vezérlés:	x	x
Napi programok száma:	4	8
Programozható napok száma:	14	21
Naponta ismételhető program:	x	x
Hetente ismételhető program:		
Programban csatorna kiválasztás:	x	x
AUTOMATIKÁK		
Adókeresés:		
Memóriastop:	x	x
Szalagállás stop:		
Film vége stop:		
Visszatekercselés:	x	x
Ismétlés:		x
Színnormaváltás:	x	x
Hangnormaváltás:	x	x
Hátralévő szalagidő percekben:		
intervallumokban:		
KÜLÖNLEGESSÉGEK		
Sztereó hang:		
Zajcsökkentő:		
Hifi sztereó hang:		
Biztosítás hálózatkimaradás esetére:		
Hozzáférés-letiltás:		
Távszabályzó, kábeles:		
infra:	x	x
Távirányítható magnófunkciók:	x	x
+ csatornaváltás:	x	x
+ hangolás:		
CSATLAKOZÓK		
Antenna be:	DIN aljzat	DIN aljzat
ki:	DIN dugó	DIN dugó
Video be:	RCA	RCA
ki:	RCA	RCA
Hang be:	RCA	RCA
ki:	RCA	RCA
Mikrofon:		
Euro-Scart (21 pol.)		
Kamera:		
Kamera stop:		

A szolgáltatások felsorolásánál változatlanul tartjuk magunkat a korábbi számainkban közölt sorrendhez, hogy [redacted] általunk ismertetett készülékek egységes szempontok szerint legyenek értékelhetők.
A készülékek kategóriájukat tekintve „standard" osztályba tartoznak, szintén a már közölt követelményrendszerünknek megfelelően értékelve.
A továbbiakban közöljük a készülékek specifikált és mért adatait.

[redacted] adatok és mérési eredmények

	[redacted] VS 115 [redacted]		[redacted] VH-M2	
	specifikált:	mért:	specifikált:	mért:
RF bemenet	VHF OIRT 1–5, CCIR 2–4 VHF OIRT 6–12, CCIR 5–12 UHF OIRT/CCIR [redacted]	41,4–100 MHz [redacted] 422,5–878,5 [redacted]	VHF OIRT 1–12, CCIR 2–12 UHF OIRT/CCIR 21–69	44,2–305 MHz 418–880 MHZ
[redacted] érzékenység [redacted] jel/zaj viszonyra vonatkoztatva	–	135–150 µV	–	125–165 µV
RF kimenet	VHF 3–4 [redacted]	77–85 MHz	UHF 36. csatorna 30–42. között beállítható	591,25 MHz 543–643 MHz
RF kimeneti szint	–	3,1 mV	–	1,4 mV
RF bemeneti impedancia	75 ohm	33–130 ohm	75 ohm	75–150 ohm
RF kimeneti impedancia	75 ohm	63,4 ohm	75 ohm	132 ohm
Video bemeneti impedanciaszint	75 ohm 1 V_{cs-cs}	67,9 ohm 1 V_{cs-cs}	75 ohm 75 ohm	75 ohm [redacted] ohm
Video kimeneti impedanciaszint	75 ohm 1 V_{cs-cs}	75 ohm 1,04 V_{cs-cs}	1 V_{cs-cs} 1 V_{cs-cs}	1 V_{cs-cs} 1,1 V_{cs-cs}
Hang bemeneti impedanciaszint	50 kohm 500 mV	[redacted] 316–10 000 mV	50 kohm 316 mV	35 kohm 100–3160 mV
Hang kimeneti impedanciaszint	1 kohm 0,5 V	0,65 kohm 0,55 V	600 ohm 400 mV	900 ohm 460 mV
Video jel/zaj viszony	45 dB	45 dB	43 dB	48 dB
Hang jel/zaj viszony	40 dB	47 dB	40 dB	49 dB
Sorbontás	250 sor	230 sor	230 sor	250 sor
Hangfrekvenciás átviteli sáv	70–10 000 Hz	35–11500 Hz	70–10 000 Hz	42–9200 Hz

Amint már a korábbiakban megállapítottuk, szolgáltatásainkat tekintve mindkét készülék „standard" kategóriába tartozik, összességében viszont [redacted] VH–M2 valamivel többet nyújt, mint társa, a VS 115 EDG. Ezzel a megállapításunkkal nem állunk egyedül, mert az NSZK-beli VIDEO MAGAZIN ez év áprilisi számában 39 standard készülék közül az ORION VH 630 típusát az első, az AKAI VS 116 típusát [redacted] hatodik helyre sorolja. A típusjelek ne tévesszenek meg senkit, mert [redacted] VH 630 magyar kivitelben VH–M2, az AKAI VS 116 pedig megfelel az AKAI–VIDEOTON VS 115 EDG-nek. Utolsó jó tanácsként azt javasoljuk, hogy aki szeret [redacted] készülékével „kommunikálni", az Akai készüléket vegye meg, azonban felvétel esetén ne felejtse el a „display"-t törölni, mert ellenkező esetben [redacted] kijelzett számokat lejátszáskor is viszontlátja.

Nemrég jelent meg az üzletekben az

ITT DIGIcontrol [redacted]

típusú képmagnó.

Ez a készülék nem vethető össze az előbbiekben tesztelt Akai–Videotonnal s a Seltronnal, hiszen két osztállyal jobb csoportba, [redacted] komfort kategóriába tartozik.

Az ITT magnó magas „intelligenciájú" készülék. Amit programozhatósági, kijelzési szempontból tudni kell, szinte mind tudja. A 335 napra előre programozhatóság (6 programmal) egyben azt is jelenti, hogy áramkimaradás ellen is védett, mert ha nem kap hálózati táplálást, egy hónapig képes megtartani [redacted] beírt programokat, az órát és – új szolgáltatásként – a dátumot. Az időzített felvételek beírása után kívánságra megjeleníthető [redacted] kijelzőn az idők összege, tehát nem eshetünk olyan hibába, hogy 180 perces kazettát használnánk, holott 220 percet programoztunk be. A tv-adók vételére 39 rögzítési lehetőség áll rendelkezésre. A készülék frekvenciaszintézeres hangolású, tehát a csatornák fixen vannak „beégetve"

ITT DIGIcontrol [redacted] 3946 stereo

ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK

Hálózati feszültség:	[redacted] V, 50 Hz
Teljesítményfelvétel:	40/15 [redacted]
Méretek:	400 × 100 × [redacted] mm
Tömeg:	6,2 kg

SZOLGÁLTATÁSOK

[redacted]	240 perc E–240-es kazettával
Áttekercselési [redacted]	3 perc E–180-as kazettával
Gyors keresés előre:	5-szörös
hátra:	5-szörös
Lassítás:	
Gyorsítás:	
Állókép:	x
Képről képre léptetés:	
Képbevágás:	
Utóhangosítás:	
Azonnali felvétel:	[redacted]

PROGRAMOZHATÓSÁG

Óra kvarc vezérlés:	x
Napi programok száma:	6
Programozható napok száma:	[redacted]
Naponta ismételhető program:	
Hetente ismételhető program:	
Programban csatornakiválasztás:	[redacted]

AUTOMATIKÁK

[redacted]	x
Memória stop:	x
Szalagállás stop:	x
Film vége stop:	
Visszatekercselés:	x
Ismétlés:	
Színnormaváltás:	x
Hangnormaváltás:	x
Hátralévő szalagidő percekben:	x
intervallumokban:	

[redacted]

[redacted] hang:	x
Zajcsökkentő:	
Hifi sztereó hang:	
[redacted] esetére:	x
Hozzáférés-letiltás:	x
Távszabályzó kábeles:	
infra:	x
Távirányíthatók	
[redacted] magnó funkciók:	[redacted]
+ csatornaváltás:	x
+ programozás:	x

[redacted] eddigi [redacted] eltérően itt [redacted] távszabályzóval még a programozás is elvégezhető, [redacted] óra funkcióban kívánságra a [redacted] kijeleztethető.

CSATLAKOZÓK

[redacted] be:	[redacted] aljzat
ki:	[redacted] dugó
[redacted] be:	Euro-Scart
ki:	Euro-Scart
Hang be:	Euro-Scart
ki:	Euro-Scart + 5 pólusú hangfrekvenciás csatlakozó
Mikrofon:	
Kamera:	
Kamera stop:	2,5 [redacted] jack

[redacted] szolgáltatások összessége alapján a [redacted] a [redacted] (komfort) osztályba sorolható. NSZK-beli testvérlapunk szerint saját osztályában a 7. helyen áll, megelőzve 35 társát. Valamennyi értékelt között 103-at szorít maga mögé, [redacted] ma már általánosnak tekinthető 40 000 Ft-os árnál 10 000 Ft-[redacted] magasabb árért (49 900 Ft).

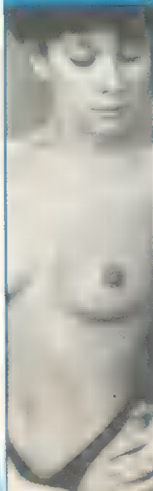
CCIR norma szerint. Sajnos, [redacted] Magyarországon használatos OIRT norma frekvenciakiosztása eltér a CCIR-től, előfordulhat, hogy az OIRT VHF 3. csatorna megtalálásakor a display Ch 76-ot fog jelezni. Szerencsére [redacted] kezelési utasításban részletesen közlik a csatornák egyes kijelzési számait és az esetenként szükséges finomhangolási korrekció irányát. A magnó tudna sztereó hangot venni és rögzíteni, ha lenne Magyarországon sztereó tv-adás. A sztereó hang lejátszásával is probléma van, mivel nincs forgalomban sztereó hanggal rendelkező tv-készülék, tehát hiába fordulnak elő elvétve gyári felvételű sztereó hangú videokazetták, nincs jelentőségük. Az a sztereó hang, amit az ITT tud, hagyományos rendszerű, tehát alig éri el egy jobb audio kazettás deck minőségi szintjét, azaz hifi sztereó direkt hanganyag rögzítésére nem alkalmas. Hiányolható, hogy ha hangban a gép két csatornát tud, miért nem teremtettek utóhangosítási (audio dub) lehetőséget.

VPS rendszerű dekóder fogadására is képessé tették [redacted] készüléket, aminek sajnos hazánkban szintén nincs jelentősége. A VPS-ről néhány szóban csak annyit, hogy ez lenne hivatott az adási időpontok csúszása esetén a beprogramozott felvételi idők korrigálására. Nagy kár, hogy a magyar adók ezt nem sugározzák. A magyar televízióműsorok esetében ez különösen indokolt lenne, mivel azonkívül, hogy egy-egy műsort – amit fel akarunk venni – később kezdenek és a pontos időprogram miatt a magnó levágja a végét, még az is előfordul, hogy előbb indulnak – tehát [redacted] látni kívánt műsor eleje lemarad –, amit viszont semmi sem indokol.

Csak [redacted] különlegességeket próbáltuk meg részletesebben bemutatni, a készülék egyéb jellemzőit a szokásos táblázataink tartalmazzák. Ha [redacted] tisztelt olvasó figyelmesen megnézi, azt tapasztalja, hogy lényegesen több rovat van kitöltve, mint eddig bármelyik magnóismertetésnél.

ITT DIGIcontrol VR [redacted] stereo

MŰSZAKI [redacted] ÉS MÉRÉSI EREDMÉNYEK

	specifikált:	mért:
RF bemenet	VHF OIRT 1–12, CCIR 2–12	44–298 MHz
	UHF OIRT/ CCIR 21–69	[redacted]
RF érzékenység 20 dB jel/zaj viszonyra vonatkoztatva	–	180–280 μV
RF kimenet	UHF 36, csatorna 30–39. között állítható	591,25 [redacted]
		537–622,5 [redacted]
RF kimeneti szint	–	2 mV
RF bemeneti impedancia	75 ohm	53–95 ohm
RF kimeneti impedancia	75 ohm	122 ohm
Video bemeneti impedanciaszint	75 ohm	75 ohm
	0,7–2 V_{cs-cs}	0,7–1,9 V_{cs-cs}
Video kimeneti impedanciaszint	75 ohm	75 ohm
	1 V_{cs-cs}	0,98 V_{cs-cs}
Hang bemeneti impedanciaszint	–	220 ohm
	0,2–1 [redacted]	0,1–3 V
Hang kimeneti impedanciaszint	[redacted]	3,3 kohm
	0,6 V	0,65 V
Video jel/zaj viszony	[redacted]	44 dB
Hang jel/zaj viszony	[redacted]	46 dB
Hangfrekvenciás átviteli sáv	70–10 000 Hz	30–10 500 Hz

KIÁTSZIK A VIDEO

E rovatban korábban már olyan lehetőségekről is szó esett, amelyek segítségével egy videomagnó vagy kamera képe bejuttatható a számítógépbe, illetve a számítógép által generált képernyőábra felvehető a videomagnóra, például inzertként. Így tehát már mindkét irányú kapcsolatra láttunk példát. Most olyan eszközökről lesz szó, amelyek a videomagnó és a számítógép képét egyidőben, tehát teljesen szinkronban és a felhasználó kívánságai szerinti kivágásban, mértékben stb. jelenítik meg. A legutóbb tárgyalt számítógépes videofeliratozó tulajdonképpen nem más, mint ennek egy speciális esete, hiszen itt a két eszköz képe ugyan egyidőben jelenik meg, de a feliratok helyett nem lehetnek tetszőleges méretű, színű és elhelyezkedésű szövegek vagy ábrák, sőt a feliratozáshoz külön eszközre is szükség van.

Miután a számítógép és a videomagnó képeinek a kimenőjele technikailag szinkronizálható, természetesen megjelentek olyan számítógépek, melyek saját képüket egy külső forrásból származó videojellel folyamatosan képesek keverni, illetve azon különböző trükköket végezni. Ilyen szolgáltatásokat is nyújtó speciális célszámítógépek tulajdonképpen már léteztek korábban is, ezek azonban ■ nagyközönség számára áruknál fogva általában nem voltak elérhetőek. A populáris alkalmazás lehetőségét a japán házi számítógépipar teremtette meg az MSX2 szabvány széles körű alkalmazásával. Mint erről külön cikkünkben olvashatnak, ez egy elsősorban japán számítógépgyártók által elfogadott és alkalmazott szabvány, melynek a második változata technikailag lehetőséget nyújt külső forrásból származó videojelekkel történő szinkronizálásra.

Ez tehát azt jelenti, hogy ma már kapható több olyan házi vagy hobbi számítógép, amelybe ezt a szolgáltatást beépítették. Ilyen számítógépet a Mitsubishi, a National és ■ Philips is gyárt, áruk általában 1000 dollár alatti, a képszinkronizálást végző áramkörökkel együtt. Bár Európában ezek a gépek kevésbé népszerűek, elsősorban ■ MSX1 szabványú gépek mérsékelt európai sikere miatt, ■ legtöbb nyugat-európai számítógép-szaküzletben mégis megtalálhatók vagy megrendelhetők. Általában abban különböznek egy „mezei" személyi számítógéptől, hogy a számítógépeknél szokásos és működésükhöz szükséges csatlakozási pontokon kívül tv-csatlakozás, háttértároló csatlakozásának helye, mint például ■ mágneslemezé vagy ■ magnóé, a sornyomtató csatlakozási pontja stb. külön video- és audiojel bemeneti és általában kimeneti csatlakozóik is vannak. Amennyiben tehát ■ két forrás jeleit keverni szeretnénk, úgy bevezetjük mondjuk a videomagnó kép- és hangjelét ezen csatlakozókon keresztül. A számítógép képének megjelenítésére egyébként is szolgáló eszköz, a monitor vagy tv ez esetben ■ keverés eredményét jeleníti meg. A kimeneti csatlakozók arra szolgálnak, hogy ezt az eredményként előálló képet is fel tudjuk venni, például egy további videomagnóra. Ily módon kis túlzással rendezővé válhatunk, videofilmjeinket manipulálhatjuk, kiegészíthetjük a számítógép képével vagy alkalmas program felhasználásával bizonyos trükkökkel. Az eredményt rögzítve, méregdrága stúdióberendezések és tudományos fokozatok nélkül is létrehozhatunk saját kedvünkre különböző „alkotásokat". Hogy azután ■ végeredmény milyen lesz, az már valóban csak rajtunk – na és a szoftveren, tehát a számítógép programján – múlik.

Az ■ bizonyos szoftver vagy program legalább olyan lényeges, mint a szinkronizálást és keverést végző elektronika, elkészítése is legalább annyi ideig tart, sőt általában ■ megfelelő programok csak jóval az eszköz megjelenése után kerülnek piacra éppen ■ nagy energiákat és sok időt felemésztő fejlesztés miatt. Ha ehhez hozzávesszük, hogy ez esetben egy viszonylag kismértékben elterjedt számítógépről van szó, érthető, hogy ■ MSX2 gépekre is csak jóval a gépek boltba kerülése után jelentek meg a megfelelő szintű programcsomagok. A fejlesztő vállalatok kockázata ugyanis ilyen esetben jóval nagyobb, mint mondjuk egy Sinclair Spectrum-program esetén. Mivel a személyi számítógépek világában mindenképpen kísérletinek számító technikáról és alkalmazásról van szó, nem is lehet ma még megmondani, hogy milyen területeken lehet majd ezt a technikát sikerrel felhasználni. Némi túlzással azt lehet mondani, mint a számítástechnikában már jó néhány eszközre, hogy ez is egy olyan megoldás,

ami még keresi a problémáját. A videofilmek szerkesztését, trükkökkel való ellátását támogató programokra már van példa. Ezek tulajdonképpen rajzolóprogramok, melyekkel számítógépes rajzokat készíthetünk [redacted] szokott szolgáltatásokkal, mindössze egy lényeges különbséggel: [redacted] megszokott színpalettán [redacted] látható színek mellett létezik egy további, általában átlátszónak definiált szín. Keverés esetén azokon a helyeken, amelyeket ezzel [redacted] színnel rajzoltak, [redacted] videobemeneten beérkező kép fog látszani vagy ha úgy tetszik „kilátszani" [redacted] számítógép képe alól. Ilyen módszerrel tehát például egy fekete felületen átlátszónak definiált terület olyan képet eredményez, mintha [redacted] videofilmet egy ablakon keresztül néznénk, ezt [redacted] ablakot azonban akár rigliviel együtt meg is rajzolhatjuk. Használhatjuk ezt sokkal egyszerűbben, mondjuk mutogatásra is, rajzolhatunk [redacted] számítógéppel egy nyilat és azt a videofilm játszása közben [redacted] képernyőn mozgatva, [redacted] eredményt pedig rögzítve, a kommentárnak megfelelően hívható fel [redacted] figyelem [redacted] megfelelő részletre. Szabadabbra engedve [redacted] fantáziánkat, rajzolunk egy pilótafülkét belülről és az ablak helyére, amelyet átlátszó színnel rajzoltunk meg, egy valóságos pilótafülkéből felvett videofilm részletét „montírozzuk" be. És így tovább, nyilván mindenkinek azonnal születnek ötletei, ha eljátszik ezzel a gondolattal.

A szoftverek tehát általában alkalmasak kell hogy legyenek rajzolásra, mozgatásra, de fejlettebb esetben digitalizálásra is, ami – talán még emlékeznek – azt jelenti, hogy [redacted] számítógépbe folyamatosan bekerülő videojel, melyet egyébként e gépek [redacted] alakítanak át [redacted] számítógép korlátozottabb felbontású és színgazdagságú képévé, egy-egy adott pillanatban mégis digitalizálható, tehát számítógépesíthető. Ezzel további látványos trükköket lehet művelni, például [redacted] ábrán látható merényleteket egy elefánt ellen, amely úgy született, hogy az elefántot ábrázoló videofilm adott képét digitalizálta a számítógép, és azon mindenféle, alakjára általában jótékony hatást gyakorló képi transzformációt végeztünk. Ha ehhez hozzávesszük, hogy ez a következő mozgásfázisnál ugyanígy megtehető, vagyis [redacted] kezünk által karcsúsított elefánt loholhat [redacted] szavannán, igazán mindenki Hollywoodban érezheti magát. Mindezt [redacted] saját íróasztalánál és egy mérnök havi fizetésénél kevesebbért. Mármint Japánban.

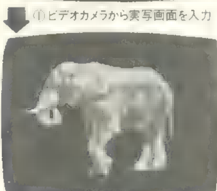
Mindezek a trükkök azonban a látványosságon kívül még kevés minőségi újdonságot jelentenek mind [redacted] számítástechnikában, mind [redacted] videózásban, ahol ha keverőpultok és bonyolult berendezések segítségével is, de ezek [redacted] trükkök eddig is megoldhatók voltak. Az más kérdés, hogy sokak – kisebb videohálózatok, amatőr videósok és videoszolgáltatást nyújtók – számára talán éppen most válik elérhetővé [redacted] eddig megfizethetetlennek vélt technika. Születtek és fejlesztőlaboratóriumokban folyamatosan születnek azonban olyan kísérleti alkalmazások, melyek minőségileg új eredményeket hoznak. Ezek közül hadd említsek két példát [redacted] számítástechnikai programok egy-egy területéről. A játékprogramok fejlesztőit természetesen elsők között foglalkoztatta ezen új lehetőség, mivel [redacted] jó játékprogramok egyik ismérve, különösen a szimulációs játékoknál, éppen [redacted] minél valósághűbb grafikai ábrázolás. Itt most mód nyílik anynyira valósághű díszlet használatára, hogy [redacted] legigényesebb vevőnek sem lehet kifogása, hiszen [redacted] videóval felvett háttér egyszerűen beépíthető [redacted] programba. Ha tehát egy XXI. századbeli Jedi lovag űrjárgányával éppen egy kanyonban repül [redacted] gonosz erő elől menekülve, [redacted] fejlesztők felvehetik [redacted] valós háttért egy helikopterből videóra vagy esetleg egy meglévő filmrészletet használhatnak. Természetesen ennek komoly korlátai is vannak, hiszen ellentétben például [redacted] lézerdiszk felhasználásával, [redacted] videomagnóról csak ugyanolyan sorrendben érkezhetnek [redacted] jelek, mint amilyenben felvették azokat, tehát attól függően, hogy az űrhajós a kanyon jobb vagy bal oldalán repül, nem lehet [redacted] különböző szögből felvett videofilmrészletet tetszés szerint bekeverni. Ennek ellenére bizonyos játékprogramoknál a lehetőség új távlatokat nyitott, no persze a fejlesztési költségek jelentős növekedése mellett. Egy szellemes programban nagyon jó példát láttam az ésszerű felhasználásra, mégpedig egy golfszimulációs játékban. Ahogy [redacted] egy illemtudó golfprogramtól elvárható, [redacted] számítógép természetesen felrajzolta [redacted] pálya részleteit, megjelölve a terep összes lényeges tulajdonságát, [redacted] programban azonban, [redacted] hozzákapcsolt video segítségével, megtekinthető volt a golfpálya abszolút reális képe is, egy légifelvételére rászerkesztette és [redacted] valós képen mutatta meg, hogy éppen melyik pocsolyában található most [redacted] labda. Ezt azért lehetett megtenni, mert [redacted] golf egy „soros feldolgozású" játék, vagyis a lyukakra számozott sorrendben egymás után kell játszani, így [redacted] videofelvételen [redacted] előre meghatározott sorrend szerint felvehetők [redacted] megfelelő részletek. Amikor a végére értünk, [redacted] videoszalagot természetesen ismét [redacted] elejére tekerjük. Érdemes megjegyezni, hogy ilyen esetben [redacted] játékprogram, amit a boltban veszünk, nemcsak egy programkazettából vagy diszkből, hanem egy videoszalagból is áll. Egy másik érdekes példa [redacted] alkalmazási terület az oktatóprogramoké, ahol a két technika együttes használatával mód nyílik valamilyen fizikai folyamat sematizált ábrán és ugyanakkor, vagy akár ugyanannak a képnek egy részén, a valós életben történő bemutatására. Ha mondjuk a robbanómotort magyarázzák, egy ilyen programmal [redacted] oktató nemcsak [redacted] didaktikailag kipreparált ütemenkénti rajzot, hanem egyidőben egy demonstrációs motor valóságos képét is meg tudja mutatni. Így talán [redacted] bütykös tengelyt is többen megértik.

Természetesen [redacted] említett területeken kívül még számos alkalmazási terület említhető, célunk azonban nem ezek taglalása, hanem [redacted] valóban újszerű lehetőség bemutatása volt. Így ezt [redacted] továbbiakban [redacted] MSX2 gépek tulajdonosaira bízzuk. Érdekes alkalmazásokról természetesen e lap hasábjain is szívesen beszámolunk, így kérjük, [redacted] kíméljenek ötleteikkel.

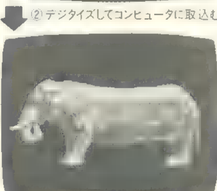
[redacted]

①ビデオカメラから実写画面を入力

②デジタイズしてコンピュータに取込む

③アートペーパーで胴をひき伸ばす

ク画面を重ね合わせる機能です。ビデオのタ
ジックビデオに歌詞をつけるなど、ビデオ編集
●テロップ機能：デジタイズ機能、スー
機能で作った画面をビデオ録画する
ナルビデオの作成やビデオ編集に

Hogy hívják a micsodát?

Amikor a brit posta 1975-ben elsőként nyilvánosan bemutatta, akkor még viewdata volt a neve. E szóhasználat ma is elő előfordul az angolszász szakirodalomban, de igazán széles körben a videotex megjelölés terjedt el. Vannak viszont szerzők, akik teledataként említik.

Német nyelvű írásokban attól is függ a szóhasználat, hol él a szerzője. Az osztrák lapokban Videotex a neve, az NSZK-beli cikkek viszont Bildschirmtextként (rövidítve: Btx) említik. (S amit magyarul képernyőújságnak mondunk, azt kapta az NSZK-ban a Videotext elnevezést.)

A terminológiai tarkaságot még tovább növeli, hogy egyes konkrét videotex rendszerek márkanevét is szokták használni az általánosabb fogalom helyett. Az angol Prestel, a francia Antiope vagy a japán Captain egyaránt videotex rendszert jelöl, bár [illegible] sem ugyanolyan.

Itthon sem éppen egységes a szóhasználat. A kommunikációval foglalkozó szociológusok között a videotex járja, míg a műszaki szakemberek más szavakkal élnek. Dr. Ferenczy Pál 1986-ban megjelent *Video- és hangrendszerek* című könyvében például a képújság és a teletext mint „A videotex szolgáltatások két nagy családja” szerepel.

Lehet válogatni, bár célszerűbb megmaradni a nemzetközileg szabványosított elnevezésnél: videotex.

Videotex

A videotex kétirányú (interaktív) információelérési rendszer, amelynek fő elemeit egy adatbázisként szolgáló központi számítógép, a használó terminálja és a kettő között kapcsolatot létesítő telefonvonal alkotja.

A számítógép háttértárolóiba sorszámozott oldalakban szerkesztve táplálják be a kínált információkat. A kínálat nagyságának elvileg nincs felső határa, s ténylegesen is vannak több százezer oldalnyi választékot nyújtó videotex adatbázisok. Egy videotex-oldal terjedelme elvileg két gépelt oldalnyi, gyakorlatilag inkább egyharmad gépelt oldalnak felel meg.

A videotex használója szokásos telefonhívással létesít kapcsolatot a számítógéppel, majd egy billentyűzet révén közli a kért oldalak sorszámát. Az adatbázisról érkező információk a terminál képernyőjén jelennek meg. Mind az adatbázist, mind a terminált speciális áramköri egység, modem csatlakoztatja a telefonvonalhoz. Ezáltal gondoskodnak arról, hogy az információ átvitele ugyanolyan műszaki keretek között bonyolódjék le, mintha beszédet továbbítana a telefonkapcsolat.

Az információk átviteli sebességét alapvetően meghatározza a telefonvonal sávszélessége. Emellett az a szempont is közrejátszik, hogy a kétirányú kapcsolatot egyidejűleg is lehetővé kell tenni. (A használó [illegible] utasítást az adatbázissal, amikor épp rajta egy oldal „kiolvasása” a terminál képernyőjére.) Közrejátszik továbbá, hogy eltérő átviteli sebességre van szükség a használótól az adatbázis felé, mint fordított irányban. A használó kevesebb információt küld, s azt is csak jóval lassabban tudja bebillentyűzni, mint amennyit a nagy sebességre képes számítógéptől kapni akar.

Mindezek miatt például a Prestel rendszerben a használótól az adatbázishoz 75 baud, míg vissza a 1200 baud sebességgel érkeznek az információk. Másképp kifejezve, a használó üzenetének egy karaktere (10 bit) 133,3 ezredmásodperc alatt jut el az adatbázishoz, míg ellenkező irányban 8,3 ezredmásodperc alatt érkezik ugyanennyi információ.

A használó terminálja lehet speciálisan erre a célra készült berendezés (például a francia Minitel) vagy videotex-dekóderrel kiegészített tévékészülék, illetve házi számítógép.

A videotexnek nincs világszabványa. Az angol, a francia, a kanadai és a japán rendszerek nem kompatibilisek egymással. A nyugat-európai országok postáinak nemzetközi szervezete, a CEPT azonban 1981–83-ban kidolgozott egy ajánlást az euroszabványra, amely a szolgáltatások magasabb szintjein lehetővé teszi az angol és a francia videotex rendszerek egyesítését.

A szolgáltatások különféle szintjei a használó számára főleg a kapott információk megjelenítési módjában mutatkoznak meg. Az *alfamozaik* megjelenítés legegyszerűbb szintjét az angol Prestel rendszer képviseli. Ebben alfanumerikus és mozaikgrafikai karakterek alkalmazhatók, s lehetőség van számos színárnyalat használatára, aláhúzásra, a karakterek méretének növelésére stb. A *geometrikus* és a *fotografikus* megjelenítés sokkal finomabb, részletesebb képet eredményez, ám ehhez jóval bonyolultabb, tehát drágább terminál szükséges. Napjainkra az alfamozaik megjelenítés terjedt el leginkább.

A franciáknak kell a videotex, másoknak meg nem?!

Franciaországban már 1985 végén meghaladta az 1 milliót a videotex előfizetőinek száma, míg az NSZK-ban még egy évvel később is alig volt több 50 ezernél. Angliában is 100 ezer alatt maradt tavaly az előfizetők csoportja, pedig a legelső rendszert, a Prestelt épp ■ szigetországban fejlesztették ki, majd vezették be – jó tíz évvel ezelőtt. S az olyan kis országokban, mint Svájc vagy Ausztria, ■ videotex mind ■ mai napig megmaradt technikai különlegességnek. (A szomszédunkban már 1981-ben működött egy kísérleti rendszer, majd ■ nagyközönségnek is felkínálták e szolgáltatást, de 1986 végén sem érte el ■ videotex-előfizetők száma a 6 ezret.)

A nagyon szembeötlő számszerű különbségeken kívül van egy másfajta, igen fontos eltérés a francia és a többi nyugat-európai országban mutatkozó helyzet között. A francia előfizetők többsége *magánszemély*, háztartás, míg máshol különféle *szervezetek* (vállalatok, intézmények stb.) mutatnak érdeklődést a videotex iránt.

E különbségek okát ■ postai szervezetek piaci munkájában – ■ marketing eltérő módszereiben – érdemes keresni.

A *francia* posta számos városban ingyenesen kikölcsönözte ■ Minitel elnevezésű terminálokat a telefon-előfizetőknek, a videotex adatbankokba betáplálta az adott körzet telefonszámjegyzékét, s egyidejűleg megszüntette a nyomtatott telefonkönyvet. A terminálok kölcsönzéséhez igen jelentős tőkebefektetés kellett, míg ■ telefonkönyvek – ottani szokás szerint évente esedékes – cseréjének elmaradása számottevő megtakarítást eredményezett. Ez azonban csak ■ kezdet volt.

Az elektronikus telefonkönyv használata ingyenes, ekképpen alkalmasnak bizonyult a terminál használatának megkedveltetésére vagy legalábbis elfogadtatására. Ebből még nem sok nyereség származik, viszont annál inkább lehet ilyesmire számítani az egyéb szolgáltatásokból, amelyekért mind az információ kínálója, mind pedig a felhasználó fizet a postának. A kínáló ■ videotex adatbankjában elfoglalt helyért fizet, a felhasználó pedig a telefonvonal használatáért a postának, az információért pedig ■ kínálónak tartozik térítéssel.

A *távvásárlás* alkalmával az előfizető egy katalógust hív a terminál képernyőjére, kiválasztja és megrendeli ■ kívánt árucikket. Ha van speciális videotex hitelkártyája (s ennek leolvasására képes kiegészítő berendezése ■ terminálhoz kapcsolva), azonnal *fizethet is*.

Magyarországon, 1988-tól

[illegible]

A *bankszámláján* lévő összegekről információt kaphat, ■ átutalásokat is lebonyolíthat ■ videotex előfizetője. (Mindezzel természetesen együtt jár, hogy igazolni kell a központi számítógépnek, a hívó fél jogosult ilyen műveletek végzésére.)

Ezeken kívül számos egyéb *felvilágosítást* nyújt a videotex, ■ lehetőséget kínál az *elektronikus üzenetközvetítésre* is mindazok számára, akik a központi számítógépben nyitnak maguknak egy „elektronikus postaládát".

A francia videotex ilyesfajta szolgáltatásai nem különlegességek. Más videotex rendszerek is kínálják ezeket vagy hasonmásaikat.

A fő különbséget abban lehet látni, hogy *más országokban* ■ videotex előfizetőinek kell megvásárolniuk, bérbe venniük a terminált is. Ez az induló beruházás visszafogja a magánfelhasználókat, a kevés előfizető pedig elkedvetleníti az információk és szolgáltatások kínálóit.

A magas szinten fejlett távközlési infrastruktúra (adott esetben: csomagkapcsolásos rendszerű telefonhálózat), az áruként kínált információk széles piaca és a nagy vásárlóerő együttesen sem biztosíték ■ sikerre. Az új kommunikációs technikák kínálóinak keményen meg kell dolgozniuk azért, hogy ■ fogyasztók körében tömegesen *kialakíthassák a szükségletet* az új közlési lehetőségek iránt. Az osztrák posta az idei évben igen intenzív marketingtevékenységet folytat a videotex terjesztése érdekében.

hosszú távon azzá válik. A [illegible] infrastrukturális beruházások külföldön sem hoznak 2–3 éven belül hasznot.

Jakab Zoltán

Szovjet műholdas tévéprogramok világszerte

Az [illegible] évben jól megfigyelhető, hogy a Szovjetunió a korábbiaknál számottevően aktívabbá vált a nemzetközi műholdas tévézésben.

Ezt jelzi a Szovjetunió kínálóként való fellépése a távközlési műholdak felhasználásának nemzetközi piacán (Video Magazin, 1986. november), a szovjet fél és az Intelsat – a világ legnagyobb műholdas szervezete – között folytatott tárgyalások, akárcsak a moszkvai tévéprogramok nemzetközi terjesztésének lépései.

Az európai szocialista országok közül tavaly novemberben Csehszlovákiában jelentették be, hogy 1990-ig jelentősen – a jelenlegi 3 millióról 7,5 millióra – növelik a moszkvai I. programmal ellátott nézők számát. Idén január 1-jén Bulgáriában bővült ki a szovjet műsorok vételi lehetősége, ezentúl nemcsak Szófiában, hanem a tengerparti körzetekben is nézhetők lesznek az adások, s belátható időn belül az egész országra [illegible]. 1987 [illegible] Varsóban is működik egy moszkvai műsort továbbító adó. (Mindezekben az esetekben a Sztacionar műholdról veszik a műsorjeleket, s teszik át a szokásos földi adóállomásokra.)

Nyugat-Európában és az Egyesült Államokban, [illegible] Japánban is mutatkozik érdeklődés a szovjet televízió kínálata iránt. 1981-ben még csak egy holland kábelrendszer üzemeltetői kínálták — [illegible] sem — a moszkvai [illegible], sport-közvetítésekkel, a Horizont műhold [illegible] „[illegible]" révén. Azóta több [illegible], legutóbb tavaly novemberben érkezett hír egy londoni kábeltársaságról, hogy 18 programból álló kínálatában a moszkvai I. műsor is szerepel.

Az Egyesült Államokban, Minneapolisban a KTCA [illegible] 1985 óta veszi a szovjet műholdak jeleit, s kazettára rögzítve árusítja más [illegible] a [illegible]. A [illegible] 500 órányi anyaghoz áll. 1986 novemberének elején aztán a New York-i Orbita Technologies Corporation kötött megállapodást a Szovjet Állami Rádió és Televízió Bizottsággal a moszkvai II. műsor vételéről és kábeles terjesztéséről.

Márciusban arról tudósított az MTI, hogy Tokióban az Asahi tévéállomás közölte meg szovjet híradók és más műsorok sugárzását, a szovjet [illegible] való megegyezés alapján.

Mindezt aligha lehetne véletlen egybeesésnek nevezni, amint februárban szovjet forrásból is megerősítették. Februárban az amerikai Discovery kábeltársaság 8 napon át adott ízelítőt a szovjet tévéprogramokból, összesen 66 órányi mennyiségben. A bemutató ugyanazon időszakban került sorra, amikor az ABC hálózat műsorában az Amerika című szovjetellenes sorozatot közvetítették. Ennek kapcsán a moszkvai rádió New York-i tudósítója mondta el a szovjet hallgatóknak, hogy az időszakot nem véletlenül választották ki, hanem tudatosan [illegible] a Discovery kínálata révén valamelyest ellensúlyozni az amerikai propagandát.

Idén decembertől a jelenleginél lényegesen nagyobb teljesítményű adó fogja sugározni Budapesten a szovjet Központi Televízió I. programját, s így növekszik a vételkörzet és javul a vétel minősége. A Magyar Posta központjából származó értesülés szerint a Széchenyi-hegyen a mostani 80 wattos helyett 1 kilowatt teljesítményű, japán gyártású adót helyeznek üzembe, amely az 58. számú csatornán továbbítja majd a moszkvai műsort. A Sztacionar-4 távközlési szatellitről érkező jelek műholdvevő antenna közvetítésével jutnak el az új adóra.

HÍREK

KAMKORDER-KERESLET

Igen gyors ütemben [redacted] a kamkorder (egybeépített videofelvevő és -lejátszó) iránti kereslet 1986-ban [redacted] NSZK-ban és az Egyesült Államokban.

Az [redacted] háztartások csaknem egyharmadában használnak videót, [redacted] kamkorder vásárlóinak száma 73 százalékkal volt nagyobb tavaly, mint 1985-ben. [redacted] „szóló" videokamerából viszont 35 százalék[redacted] előző évhez képest.

Az Egyesült Államokban [redacted] háztar[redacted] 42 százaléka volt ellátva videóval, s a kamkorderek forgalma [redacted] mint kétszeresére (125 százalékkal) nőtt 1985-höz képest.

MÁR KAPHATÓ A DAT

[redacted] elején az Aiwa, [redacted] Matsushita, [redacted] Sharp és [redacted] Sony piacra vitte [redacted] DAT hangrögzítő berendezést. [redacted] digitális technikára épülő rendszer olyan hangminőséget képes nyújtani, mint a léze[redacted] letapogatású kompakt hanglemez (CD), [redacted] előnye viszont, hogy [redacted] használó maga [redacted] rögzíthet [redacted] speciális [redacted] felvételt, [redacted] természetesen törölheti is.

Japánban [redacted] DAT felvevők ára jelenleg 800 angol font körül váltakozik, [redacted] megfelelő kazetta pedig mintegy 9 fontba kerül. Egyedül az Aiwa [redacted] darabot szándékozik [redacted] idén gyártani [redacted] felvevőből.

[redacted] CD-gyártókat [redacted] nyugtalanítja [redacted] DAT. Tavaly még [redacted] érni, hogy a japán termelők [redacted] berende[redacted] piacra vitelét, [redacted] CD-lejátszók keresletének védelme érdekében. A nyugtalanság oka az, hogy a DAT felvevővel átmásolhatók [redacted] CD hanganyagok.

[redacted] világ 640 hanglemez- és képlemezgyártó [redacted] tömörítő nemzetközi szövetség, [redacted] IFPI kampányt indí[redacted] annak érdekében, hogy jogilag kötelezzék [redacted] DAT gyártóit [redacted] átmásolást megakadályozó részegység (spoiler) beépítésére.

KOMBINÁLT CD-LEJÁTSZÓ

[redacted] Philips egyik leányvállalata, [redacted] Polygram Records kifejlesztette az akár hang-, akár képanyagot tartalmazó kompakt lemezek lejátszására egyaránt alkalmas CD-készüléket. [redacted] Philips International három japán céggel [redacted] megállapodást kötött az audio-video CD közös továbbfejlesztéséről és piaci kínálatáról.

A kombinált lejátszót 1987 júniusában mutatják be [redacted] chicagói Fogyasztói Elektronikai Kiállításon, [redacted] utána Európában is piacra dobják. A megállapodások szerint [redacted] új készülék induló ára [redacted] Egyesült Államokban 1000 dollár körül alakul.

Az Európában forgalmazandó készülékek a PAL szabványt követik, de kínálnak majd hozzájuk SECAM konvertert is.

A CD VILÁGTERMELÉSE

1986 végén 15 nagy cég gyártott compact discet [redacted] világon, s éves kapacitásuk jóval meghaladta a [redacted] millió darabot. Nyugat-Európa tavaly mintegy 90 millió CD-t gyártott, Japán [redacted] az [redacted] pedig 60-60 milliót. 1987-re [redacted] termelés csaknem háromszoros növekedését prognosztizálják.

[redacted] TÉVÉSZABVÁNYOK? KÖZELEDNEK EGYMÁSHOZ

[redacted] japán Toshiba kifejlesztett [redacted] olyan nagymértékben integrált áramkört, amelyek lehetővé teszik, hogy [redacted] színes tévékészülék bármilyen szabvány (PAL, SECAM, NTSC) szerint sugárzott műsort változatlan minőségben tudjon venni. Ez főleg [redacted] nyugat-európai országok televízióiparát érinti, mivel megnyitja a saját szabványokkal védett piacot [redacted] japán készülékimport előtt.

AZ EÖRS VEGYESIPARI KISSZÖVETKEZET ÁTJÁTSZÓKÁBEL-GYÁRTÁSI PROGRAMJA GARANCIA A MINŐSÉGRE

Az Eörs Vegyesipari Kisszövetkezet többéves tapasztalatok alapján, kiváló minőségben gyárt video-, audio- és komputer-csatlakozó, illetve -átjátszó kábeleket.
Tetszetős csomagolás, nagy üzembiztonság, esztétikus kivitel és garantált minőség jellemzi termékeinket.
Termékeink lehetőséget nyújtanak [redacted] legkülönbözőbb csatlakozó rendszerek – DIN, RCA Jack – Euro–Scart közötti kapcsolatok létesítésére igen tág alkalmazási területeken, például:

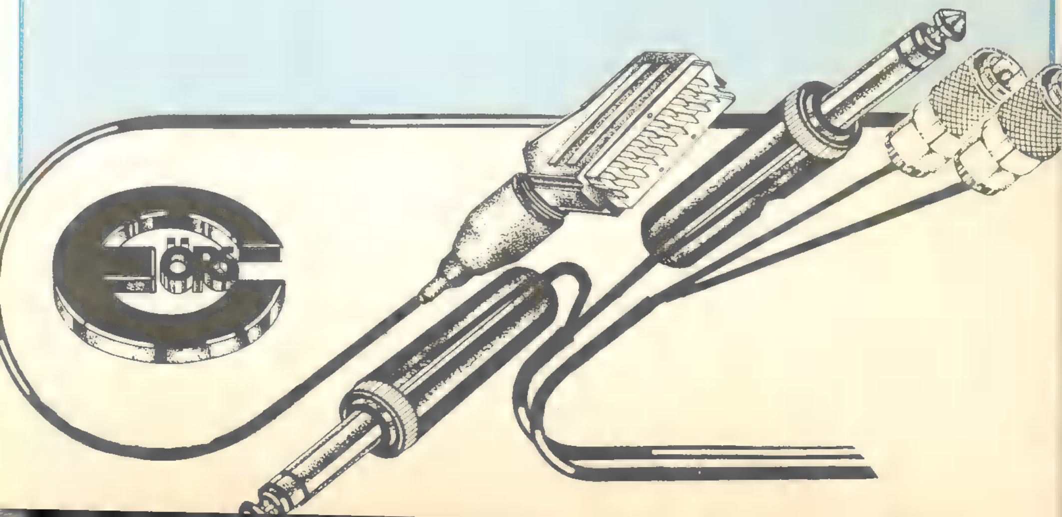
hangátvitel (audio)
képátvitel (video)
kombinált videokészletek
antennacsatlakozók tv-hez
antennacsatlakozók rádióhoz
hangfalcsatlakozók
komputerkábelek

Video összekötő kábeleink alkalmasak számítógép, tv és különböző csatlakozó rendszer videorekorderek egymással és a tv-vel való összekapcsolására, kép-hang átjátszás több ponton való bevitelére.
Az általunk gyártott kábeleket megvásárolhatja [redacted]

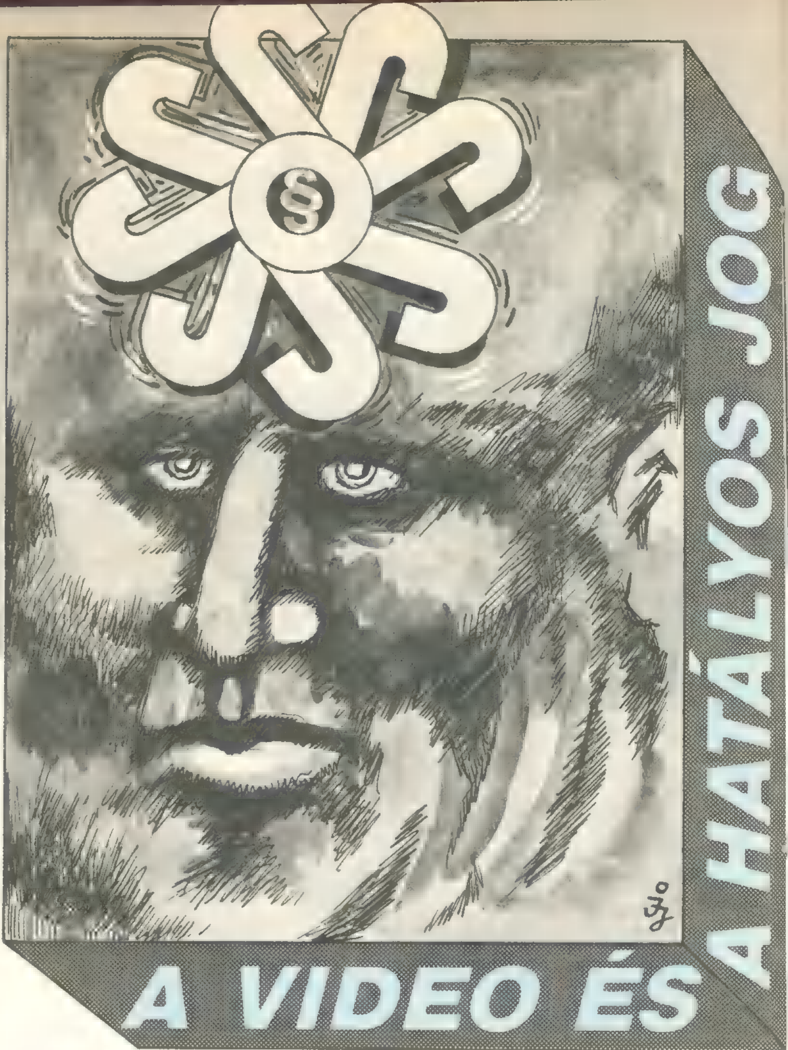
[redacted] Bp., Szentendrei [redacted] 211. sz. alatt lévő üzlethelyiségünkben, ahol egyéni és közületi vásárlókat egyaránt kiszolgálunk.

Nyitvatartás: Hétköznap 10–19 óráig
Szombaton 9–13 óráig

Telefon: 687-214
Kívánságra a teljesen egyedi megrendeléseket is teljesítjük.

A VIDEO ÉS A HATÁLYOS JOG

Még a napokban is gyakran fordul elő, hogy a Filmfőigazgatóság videocsoportjánál csöng a telefon, és az ügyfelek a videotörvény megjelenése felől érdeklődnek. Úgy látszik, kevesen tudják: jogpolitikai és jogtechnikai okokból önálló videotörvény megjelenésére nem számíthatunk, viszont a legfontosabb videorendeletek 1986-ban hatályba léptek. 1987-re két jogszabály megjelenése várható: a videofelvétel-készítés szakképzési, szakképesítési feltételeit, valamint a filmek videováltozatainak és az önálló videoművek alkotóinak szerzői és vagyoni jogait rendező művelődési miniszteri rendeletek.

Jogszabályaink tehát már csaknem egy éve léteznek, az illetékesek alkalmazzák azokat, a közvélemény jelentős része mégis úgy tudja, hogy rendezetlenek ■ videojogok, a jogalkalmazók pedig számos tiltásukkal akadályozzák ■ videokultúra hazai elterjedését. A kétségtelenül meglévő rendezetlenségek oka inkább az lehet, hogy ■■ életviszonyok rohamos változásának nehezebben felelnek meg ■ kulturális tevékenységek egyéb területeinek remekül funkcionáló szerzői jogi, vámjogi és egyéb engedélyező-tiltó direktívái. Magyarán: a videót igen nehéz jogi keretek közé szorítani. Ez viszont nemcsak magyar sajátosság, a világon szinte mindenütt ezzel ■ problémával küszködnek.

Lássuk hát ezeket ■■ inkriminált jogszabályokat! A sort mindenképpen az egyes kulturális tevékenységek folytatásáról szóló minisztertanácsi rendelettel kell kezdeni, amely 1986. augusztus 1-jétől hatályos. A rendelet pontosan meghatározza, hogy bizonyos kulturális tevékenységet ki, milyen engedély birtokában végezhet. Ennek értelmében videogyártással (videofelvételek készítésével) magánszemély is foglalkozhat, az illetékes tanácsi szakigazgatási szerv engedélye előtt pedig be kell még szerezni ■ Filmfőigazgatóság hozzájárulását. Videokiadással, vagyis videofelvételek üzletszerű előállításával és videosokszorosítással kizárólag jogi személyiséggel rendelkező szervezet (minimum kisszövetkezet) foglalkozhat, az előzetes hatósági hozzájárulást itt is a Filmfőigazgatóság adja meg. A videovetítési engedélyek megadása a megyei (fővárosi) tanácsok művelődési osztályainak hatáskörében maradt.

1986. szeptember 1-jétől érvényes ■ sajtótörvény és ■ végrehajtására kiadott rendeletek. Ezek ugyan nem kifejezetten videojogszabályok, érintőlegesen vagy címszavakban azonban mindegyik foglalkozik ■ videóval. Így a nyilvános közlésre szánt videokazetta is sajtóterméknek minősül! Az egyik legfontosabb kivételi szabály, hogy nincs szükség engedélyre az állami szervek működését, a gazdálkodó szervezetek gazdasági tevékenységét szolgáló, valamint ■ társadalmi szervezetek és az egyesületek alapszabályszerű működésével kapcsolatos, ■ szervek által megrendelt vagy előállított sajtótermékek előállításához és nyilvános közléséhez.

Az egyes sajtótermékek engedélyezéséről szóló MM (művelődési minisztériumi) rendelet többek között kimondja: a 60 perc vetítési időtartamot meghaladó nyilvános közlésre szánt videofelvétel előállításának a megkezdéséhez engedélyt kell kérni a Filmfőigazgatóságtól. A videofelvétel eredeti kazettájának és egyéb, ■ rendeletben felsorolt adatok benyújtásával a mű nyilvános közléséhez külön kell megkérni az engedélyt.

A kötelespéldány-szolgáltatási kötelezettségről szóló MM rendelet értelmében engedélyokirattal ellátott videokazetta esetében az előállított, illetőleg forgalomba hozott példányszámtól függetlenül, míg engedélymentes videokazetta esetében tíz példány felett kell a kiadónak kötelespéldányt adni ■ Magyar Filmintézet számára. Az Intézet tudományos és igazgatási célra gyűjti, illetve archiválja a beérkezett videoanyagokat.

Szép, szép, mondják a kételkedők, de mi ■ helyzet ■ műsorkínálattal, mikor javul a programellátás? Valóban itt még sok ■ tennivaló, bár a kulturális termékek nemzetek közötti forgalmát nemzetközi szerződések és egyezmények rendezik, amelyektől ■ hazai jogalkotók és a felhasználók sem térhetnek el.

Magyarország is tagja az 1975-ös belső jogforrásként kihirdetett Berni Uniós Egyezménynek és az Egyetemes Szerzői Jogi Egyezménynek, így a videojoggal kapcsolatban ezeket kell irányadónak tekinteno. Az Egyezmények ugyan még nem ismerik a videót, de a mozgókép-analógiára tekintettel a videóra is ■ filmszalagra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

A filmekre pedig az egyéb szerzői jogi védelem alatt álló művektől (így zeneművek, könyvek, írásos kiadványok) eltérő szabályok vonatkoznak. Az Omega együttes legújabb nagylemeze például megjelenése pillanatától fogva bemutatható, idézhető, rögzíthető – tehát felhasználható –, a szerzők külön hozzájáruló nyilatkozata nélkül. Mindezekért a felhasználó átalánydíjban fizeti meg a jogdíjat, amelyet ■ hanglemez (kazetta) árába építettek be. A Szerzői Jogvédő Hivatalhoz befolyt öszszegeket aztán meghatározott kulcsok szerint osztják fel a szerzők között.

A filmeknél (videoműveknél) azonban nem ilyen egyszerű ■ helyzet. A példánál maradva, az Omega-koncertről készült film első nyilvános bemutatásával nem vált közkinccsé, minden további bemutatása (felhasználása) csak a szerzőkkel, illetve jogtulajdonosokkal kötött megállapodás alapján lehetséges. Ez az ún. nagyjogos rendszer, vagyis amikor a felek szerződésben rendezik ■ konkrét mű területi, formai és időbeli hasznosítási módjait.

Míg a mozgóképre ezek a szigorú szabályok érvényesek, addig ■ nyilvános videovetítés nem esik azonos megítélés alá nyilvános lemezbemutatással. Ha ugyanis egy vendéglős vagy egy videomozis be akarja mutatni ■ Nyugaton óriási sikerekkel futó Alien II-t (a Nyolcadik utas... folytatását), nem elég megvenni hozzá Bécsben magánforgalomban ■ műsoros kazettát vagy készíteni róla egy másolatot. Ezeknek az árába ugyan be van építve ■ jogdíj, de az csak az otthoni használatra jogosít, nyilvános (belépődíjas) vetítésre nem. Ehhez ■ jogtulajdonossal kell megállapodni, aki viszont üzletpolitikai megfontolásokból és jogbiztonsági szempontokból hasonszőrű forgalmazó vállalatokkal (Mokép, MTV) szerződik a jogok átruházására, nem pedig magánszemélyekkel.

A szerződési feltételek így is nagyon szigorúak, pontosan előírják, mit és meddig csinálhat a felhasználó. A nagy nyugati forgalmazó cégek például nem adják oda a sikeres produkciókat kizárólag videoterjesztésre, csak akkor, ha a filmet, vagyis a filmjogokat is megvesszük hozzá. Más esetekben ■ videoterjesztés jogdíja drágább magánál a filmnél, ezért vagyunk kénytelenek lemondani a megvásárlásáról. Az is gondot okoz, hogy ■ videojogokért cserébe a forgalmazók többnyire százalékos részesedést kérnek. A hazai gyakorlatnak azonban csak a fix jogdíj, vagyis az egyösszegű jogmegváltás lehet megfelelő.

Így aki vetíteni akar, nem kezdhet magánakcióba, mindenképpen ■ legális kínálatot nyújtó magyarországi kiadó-forgalmazó vállalatok (Mokép, Videotéka, MTV Televideo Kiadó) választékából kell kikeresnie azt ■ műsort, amely nyilvánosan bemutatható. Videotékás kazetták vetítése esetén tehát nagyjogdíjat nem kell fizetni, mert azt egyszer ■ Mokép már megtette. Az ezáltal jogtulajdonossá lett Mokép ugyanakkor jogosult a hazai felhasználókkal kötött szerződésekben meghatározni ■ bevételekből való részesedésének arányát. A kisjogdíjat ettől függetlenül minden felhasználónak meg kell fizetni, tehát abban az esetben is, ha ■ műsor zeneszámokat, zenei felvételeket tartalmaz, az előírásoknak megfelelő összegű jogdíjat, általában napi 40–80 forintot kell ■ SZJH-nak átutalnia nyilvános bemutatás ellentételezésére.

A Videotéka kínálatában hetvennél is több olyan cím szerepel (a zenés műsorokon kívül) ami csak ebben a terjesztési csatornában kerül bemutatásra, moziforgalmazásban nem. Az illetékesek tudják, ■ választékot feltétlenül bővíteni kell, mivel óriási igény jelentkezik egyrészt a videodiszkósok részéről, akik a tékából bérelhető koncertműsorok helyett aktuális videoklipeket szeretnének bemutatni, másrészt ■ filmprogramok iránt érdeklődő magánszemélyek és videomozik részéről. A jogszabályoktól függetlenül létező video feketepiac letörése is csak a kínálat bővítésével oldható meg. Ehhez azonban a Mokép egymagában kevés, a terjesztő láncba mindenképpen aktívabban kellene bekapcsolódnia a televíziónak, a Pannónia Film Vállalatnak, a Magyar Filmintézetnek és mindazon intézményeknek, akik akarnak és tudnak tenni valamit a színvonalas videoműsor-ellátás érdekében.

Kiss Zoltán

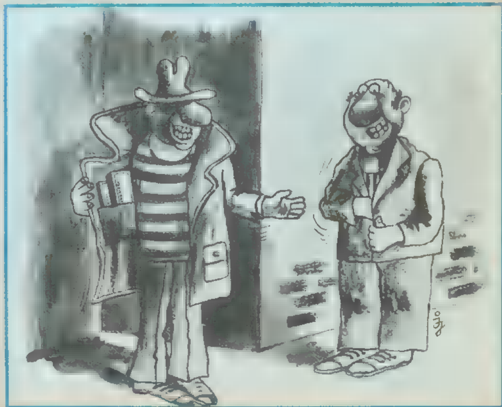
MOKÉP VIDEOTÉKA:

Nemcsak kölcsönöz, el is ad!

Tavaly a képmagnó-tulajdonosok a MOKÉP Videotéka műsoros kazettáit 150 ezer kölcsönnapra bérelték. Ma a videózók a tékában 721-féle műsor közül válogathatnak: ezek fele magyar alkotás, a külföldi filmek pedig magyar szinkronnal, vagy feliratttal nézhetők. Múlt év ősze óta végre enyhültek ■ joggal oly sokat szidott kölcsönzési feltételek. Megszüntették az 1000 forintos letéti díjat és helyette ■ tagsági díj rendszerét vezették be. A tékának 100 forint ellenében fél évre, 200 forintért egy esztendőre lehet tagja valamennyi nagykorú állampolgár. A bérleti díj is valamelyest csökkent: rövidfilm-összeállítást 70 forintért, hazai és szocialista országból vásárolt filmet 90, tőkés országból vett alkotást 140 forintért kölcsönözhetünk naponta.

Budapesten négyezer tagot számlál a Videotéka, s már nemcsak ■ Majakovszkij utcai központban lehet kazettát bérelni, hanem a Skála-Metró Bajcsy-Zsilinszky úti Print üzletében és Kispesten, az Ifjú Gárda Művelődési Házban is. A kazettakölcsönzés iránt vidéken is egyre nagyobb az érdeklődés, ■ már valamennyi megyei moziüzemi vállalat működtet videotékát.

November óta a MOKÉP a kazettákat nemcsak kölcsönzi, hanem árusítja is. A nemzetközi gyakorlatnak megfelelően az új filmeket először a kölcsönzés kezdete után néhány hónappal kínálják eladásra. Kivéve azt ■ néhány művet, melynek szerződése azt csak ■ joglejárat utolsó évében engedélyezi árulni. A MOKÉP műsoros videokazettáiból ■ fővárosban tizenegy helyen vásárolhatunk: A Főfotó video mintatermében ■ Ferenc körúton, és hat műtermében; a Skála-Metró Printben, a Tanács körúti diaboltban, a Váci utcai Fotóművészeti Galériában és a Coordinart Alagút utcai üzletében. A filmek hosszától, gyártójától függően 1190–1950 forintba kerülnek. A rövidfilm-összeállítások ■ legolcsóbbak, a tőkés játékfilmek a legdrágábbak. Egy magyar film videón 1550–1750 forint. A legújabb hazai alkotásokat azonban hiába keressük a polcokon. Az európai szokásjogok – és állítólag szintén üzleti megfontolások – miatt az új filmek videomásolatai csak a nyilvános vetítés után fél évvel kerülnek a tékák és az elárusító helyek polcaira. Az eladási listán jelenleg az István a király és ■ Hyppolit ■ lakáj vezet, több mint kétszázat vásároltak belőlük, de népszerű a Vuk, a Vízipók és a számos hongkongi akciófilm is.

Érdekesség, hogy a Videotékából másfél száz olyan film is kölcsönözhető, amelynek csak videojogát vette meg a Mokép. E filmek sorába olyan alkotások is beleférnek, amelyek nyilvános mozivetítésre – az illetékesek szerint – nem lennének alkalmasak, mondván, a videót más közegben nézik az emberek, ezért enyhébb a filmátvételben döntő szakemberek szigora. Emellett azonban [redacted] tékából olyan filmek is kölcsönözhetők, amelyek az elmúlt években, évtizedekben pénzügyi vagy mennyiségi okok miatt maradtak ki a hazai filmszínházak kínálatából. Ilyen például az új szerzemények közül A csendőr és a földönkívüliek című francia vígjáték, de Alain Delon bérelhető filmjeit sem játszották [redacted] mozik: a Sokkot, A katonaorvost vagy a Jégkebleket, csakúgy mint a hongkongi filmek többségét.

A téka idén több mint háromszáz új filmet kínál majd tagjainak. Kétszáz tőkés és száz magyar, illetve szocialista alkotásra már megkötötték [redacted] szerződéseket. Hamarosan több új kölcsönzőhely is nyílik majd, hogy enyhítse a Majakovszkij utcai központ forgalmát és raktározási nehézségeit. Ha [redacted] tervek megvalósulnak, akkor nyártól már a Szakszervezetek Fővárosi Művelődési Házában és a Coordinart boltjában is lehet majd kazettát bérelni. A MOKÉP és [redacted] Skála szerződése alapján már csak a Skála áruházakon múlik, közülük hányan nyitnak tékát.

Az új üzletek egyben gondot is jelentenek, hiszen az egyre bővülő hálózatot el kell látni megfelelő mennyiségű kazettával. Ezért is vásárol [redacted] Videotéka egy korszerű, negyvencsatornás sokszorosító berendezést, mely az év második felében remélhetőleg már működni is fog. A téka tagjai díjmentesen kézhez kapják (a nem tagok pedig megvásárolhatják) azt a kétszáz oldalas színes alapkatalógust, amely műfaj, tartalmi leírás, cím, ország és rendező szerinti felsorolásban igyekszik megkönnyíteni [redacted] választást. Az [redacted] kazettával azonos méretű katalógust évente három-négy, az újdonságokat tartalmazó kiadvánnyal kívánják bővíteni.

F. T.

SIKERLISTA

A [redacted] sikerlistája 1986-ban, [redacted] kölcsönnapok száma alapján:

1. ARANYESŐ YUCCÁBAN (olasz kalandfilm)
2. BÁTOR LOVACSKA (brazil rajzfilm)
3. KELETI KÉNYELEM (amerikai játékfilm)
4. [redacted] (amerikai játékfilm)
5. A [redacted] (hongkongi karatefilm)
6. NO, MEGÁLLJ [redacted] (szovjet rajzfilm)
7. ÖLDÖKLÉS [redacted] FRANCISCÓBAN (hongkongi karatefilm)
8. [redacted] TENGER [redacted] (olasz vígjáték)
9. TELEMARK [redacted] (angol–amerikai kalandfilm)
[redacted] VÍZIPÓK, [redacted]ÓK (magyar rajzfilm)
11. VUK (magyar rajzfilm)
12. [redacted] COWBOY (angol vígjáték)
13. [redacted] (angol vígjáték)
14. [redacted] JACK (angol vígjáték)
15. [redacted] ESTEK (botswanai vígjáték)
16. [redacted] (amerikai természetfilm)
17. [redacted] (magyar játékfilm)
18. [redacted] (angol vígjáték)
19. TÜZES ÍJÁSZ (angol [redacted]
[redacted] HYPPOLIT, [redacted] LAKÁJ (magyar vígjáték)
21. [redacted] (francia bűnügyi kalandfilm)
[redacted] NAGY LESZÁMOLÁS (olasz western)
23. [redacted] A HALÁL [redacted] (francia bűnügyi film)
[redacted] EGY MARÉKNYI DOLLÁRÉRT (amerikai western)
[redacted] JÖTTEM, LÁTTAM, LÖTTEM (olasz western)

TVideo

Jelenleg kétszázötven műsoros kazettát kínál [redacted] Magyar Televízió két esztendeje alakult Televideo Kiadója. Ezek felét elsősorban iskoláknak szánták: kötelező olvasmányok, jelentős irodalmi művek feldolgozása, magyar költők, írók televízióban már sugárzott portréi közül válogathatnak a pedagógusok. E videóra átírt felvételeket a Tanért forgalmazza az OOK támogatásával, kedvezményes áron. Így az iskolák egy másfél órás produkcióhoz például 800 forintért juthatnak hozzá.

Az otthon videózók több mint százezres táborát azonban elsősorban az érdekli, milyen szórakoztató műsorokat ajánl számára a kiadó. Ugyan a kezdőlépések már megtörténtek, de az igényekhez és [redacted] Televízió archívumában fellelhető műsorfolyamhoz képest ma még szerény választékot kínál [redacted] kiadó. Igaz, a tervek szerint másfél havonta vagy húsz új kazettával jelentkezik a Televideo és ez év végére már négyszáz programot fog ajánlani. Szerkesztői folyamatosan próbálják felmérni, mely alkotásokra, produkciókra van nagyobb igény. Úgy vélik, elsősorban [redacted] gyermekmesék, [redacted] pop-rock összeállítások, a cigányzene, a kabaréfelvételek, a gyermek- és ifjúsági filmek és a Jókai, Krúdy műveiből forgatott játékfilmek számíthatnak nagyobb érdeklődésre. Így ma többek között megvásárolható kazettán az És mégis mozog [redacted] Föld, A lőcsei fehér asszony, az Indul [redacted] bakterház, A Koppányi aga testamentuma vagy Kellér Dezső két műsora, [redacted] Böngészde című összeállítás, a Latabár Kálmánról, Kabos Gyuláról készült Színészmúzeum egy-egy adása.

A képmagnó-tulajdonos ma az ország harminc pontján vehet Televideo gondozta kazettát. Vidéken a Centrum áruházakban, Budapesten a Centrum mellett [redacted] Főfotó üzleteiben, az ÁKV néhány boltjában – a Belvárosban például [redacted] Rózsavölgyi Zeneműboltban – és az RTV Közönségszolgálatának üzlethelyiségében, az Október 6-a utcában. A jövőben várhatóan más cégek is bekapcsolódnak [redacted] forgalmazásba. A kiadó vezetői ígérik, egyetlen kazettájuk sem lesz hiánycikk. Ugyan egy-egy műsorból előbb kisebb mennyiséget gyártanak, de ha bármely üzletben észlelik, hogy jobban fogy egy kazetta, néhány napon belül a budafoki sokszorosítóüzem már szállítani tud.

Ma még viszont a műsoros kazetták magas ára kevéssé vonzza [redacted] videobarátokat. A hírek szerint egyelőre még változatlanok maradnak ezek az árak, mert a kiadó – joggal – csak jó minőségű szalagokra hajlandó dolgozni, többnyire Sonyra, Kodakra. De a kiadó munkatársai ígérik: amint sikerül minőségi szalagot olcsóbban beszerezni, csökkentik a kazettaárakat.

F. T.

[redacted] sikerlistája [redacted] nyilvános forgalomban [redacted] műsoros kazetták alapján:

1. SÜSÜ, [redacted] SÁRKÁNY I–II.
2. [redacted]
3. KÍVÁNCSI [redacted]
4. NÉMET [redacted]
5. ÁTOK [redacted] SZERELEM (cigányballada)
6. SZÉL HOZOTT, SZÉL [redacted] EL (Halász Judit műsora)
7. INDUL A BAKTERHÁZ (tv-játék)
8. BÖNGÉSZDE (szórakoztató összeállítás)
9. NÓTASZÓ
10. [redacted] (orosz nyelvlecke gyerekeknek)

[redacted] ISKOLAI FORGALMAZÁSBAN MEGJELENT [redacted]

1. ANTIGONÉ
2. [redacted] (rendezte: Szinetár Miklós)
3. ILLYÉS GYULA-PORTRÉ
4. [redacted]
5. AZ [redacted] (Szentágothai János sorozata)

HÍREK

Hírgyűjtő: Falus Tamás

MAVIDEO

[redacted] mint négyszáz tagot számlál [redacted] évvel ezelőtt alakult Magyar Videósok Országos Egyesülete. Évi ezerforintos tagsági díj ellenében tagjai számára [redacted] egyesület ingyenes szaktanácsadást ad, [redacted] szervizekben tíz [redacted] kedvezményt nyújt, a klubnapokon [redacted] rendez. Lehetőség van műsoros kazetták cseréjére is. [redacted] közösség tulajdonában nincs egyetlen berendezés sem, [redacted] azonos érdeklődésű videobarátok, tagok saját készülékeikkel vesznek részt az egyesület életében. Mindez azonban nem zárja ki, hogy az is jelentkezhessen [redacted] tagjai közé, [redacted] még nincs képmagnója.

[redacted] egyesületnek ma már tizenegy klubja működik [redacted] országban. Budapesten négy: a központi, [redacted] V. kerületben, a Semmelweis utca 9-ben található (telefon: 180-303), kettő Kőbányán, egy pedig [redacted] XI. kerületben.

Vidéken [redacted] tagok Egerben, Marcaliban, Jászberényben, Mindszenten, Hajdúböszörményben, Szentesen és Pátyon találkoznak hetente egy vagy több alkalommal.

BBS

[redacted] Béla Stúdió két éve kölcsönöz videokazettákat. Tavaly októberig – étvágygerjesztőnek – ingyenes volt szolgáltatásuk. Ami viszont októberben sem változott: továbbra is csak közületek bérelhetnek. Jelenleg húsz film VHS, ötvennyolc U-MATIC rendszeren vehető kölcsön. Az előbbi Budapesten három napra 100 forint, vidékre [redacted] hétre ugyanennyi. AU-MATIC, hasonló feltételekkel, 300 forintért kölcsönözhető. Néhány rendező [redacted] mű a [redacted] Bódy Gábor: Ame-[redacted] Anzix, Gazdag Gyula-válogatás, Tímár [redacted] kisfilmjei. [redacted] BBS elsősorban saját termését kínálja.

Kölcsönözni [redacted] Pasaréti telepen, kizárólag készpénzért lehet. A bérlők [redacted] egyetemi klubok, művelődési házak [redacted] más kulturális intézmények. [redacted] tervek szerint a bevételből a stúdió újabb kazettákat [redacted] más beren-[redacted] vásárol. [redacted] kérdés csupán [redacted] vajon mi [redacted] akadálya annak, hogy kölcsönkazettán bárki nézője lehessen otthonában a BBS-alkotásoknak?

FRADI FOCIVIDEO

[redacted] Ferencvárosi Torna Club [redacted] Magyar Filmintézettel és [redacted] Coopinvesttel közösen jelentette [redacted] másfél órás kazettáját, Két [redacted] a 75 éves Fradi-pályán címmel. [redacted] számára egykori mérkőzésjelenetek, interjúk idézik fel a népszerű egyesület háromnegyed évszázados labdarúgómúltját. A Bánó András [redacted] Nagy [redacted] szerkesztette ka-[redacted] megelevenedik Toldi Géza négy gólja, amit 1939-ben KK-találkozón a Bolognának lőtt, [redacted] Kinizsi–Flamengo kilencven perc néhány részlete 1955-ből, [redacted] Népstadionból, [redacted] FTC–Galataseray mérkőzése 1963-ból, amely [redacted] régi Üllői úti pálya búcsúját jelentette. [redacted] 1986-ig huszonöt meccs elevenedik meg videón, és emlékeit idézi fel [redacted] Ferenc, Dalnoki Jenő, dr. Lakat Károly, Novák Dezső, Albert Flórián, Nyilasi Tibor. [redacted] műsoros ka-[redacted] 1480 forintért az FTC Üllői úti ajándékboltjában és [redacted] Soy [redacted] V. kerületi üzletében vásárolható meg.

KISPESTI BÖRZE

[redacted] hónap első szombatján videobörzét [redacted] Gárda Művelődési [redacted] a főváros XIX. kerületében. [redacted] elviheti megunt műsoros kazettáját és eladhatja, elcserélheti, ha [redacted] vevőt, cseretársat. A kazettákat természetesen minden-[redacted] ellenőrizheti a [redacted] videoberendezéseken. A művelődési [redacted] vezetőinek egyetlen feltétele: a filmek tartalma feleljen meg [redacted] elfogadott követelményeknek. Igaz, a műsorfüzet szerint a börze szervezői nincsenek ellene [redacted] „szolid” horrornak. [redacted] tagja [redacted] MOKÉP Videotéka kispesti kihelyezett irodájának – melynek szintén [redacted] művelődési ház [redacted] otthont –, [redacted] ingyen börzézhetnek, akik nem, 40 forintos belépődíj leszurkolása után vehetnek részt a legális műsoroskazetta-vásáron.

Immár hagyományos

tesztünket, szokás [redacted] megjelenő [redacted] című havilap [redacted] alapján „magyarítottuk”. [redacted] pillantásra [redacted]nő, hogy legutóbbi számunkhoz képest min[redacted] kategóriában vál[redacted] „élboly”, [redacted] és új készülékek tör[redacted] „csúcsra”. Kisebb [redacted] nem [redacted] olva[redacted] valószínűleg legjobban [redacted] anyagi lehetőségeihez legközelebb [redacted] – [redacted] kategóriá[redacted] és [redacted] összegekért lehet „jó” minősítésü videoberendezéshez jutni. [redacted] és forintban egyaránt [redacted] irányáraknak tekinthetők: mindenesetre [redacted] összehasonlí[redacted] lehetőséget [redacted] Az, hogy [redacted] meglehetősen kevés készülék [redacted] megadni, jelzi, hogy [redacted] egyre bővülő [redacted] szorítja [redacted] kereskedelmet, amely ma már csak egyedibb igényeket kielégítő kamkorderek (kamerá[redacted] egybeépített képmagnók) forgalmazá[redacted] tartja hajdani [redacted] szerepét.

KÉPMAGNÓK

Luxus kategória (2500 DM-től [redacted] DM-ig)

Helyezés	Gyártó, típus	Rendszer	Ár nyugatnémet márkában	Hazai árak (Ft) Ofotért	Bizományi	Fotoelektronik	Képminőség	Hangminőség	Szolgáltatások	A magazin minősítése
1	JVC HR-D755EG	VHS	2900		180 000	130 000	nagyon jó	kiváló	nagyon jó	nagyon jó
2	ITT VR 3997	VHS	2800				nagyon jó	kiváló	nagyon jó	nagyon jó
3	ITT VR 3995	VHS	2650				nagyon jó	kiváló	jó	nagyon jó
4	Grundig VS 380 Hi-fi	VHS	2700				jó	kiváló	nagyon jó	nagyon jó
5	Panasonic NV 890EG	VHS	2650		125 000	100–110 000	nagyon jó	kiváló	jó	nagyon jó
6	JVC HR-D470EG	VHS	2500				nagyon jó	kiváló	jó	jó
7	Philips VR 6860 Hi-fi	VHS	2550				jó	kiváló	jó	jó
8	JVC [redacted]	VHS	2500				jó	kiváló	jó	jó
9	JVC HR-D565EG	VHS	2500				jó	kiváló	jó	jó
10	Akai VS-607EO	VHS	2500				jó	kiváló	jó	jó
11	Grundig VS-275	VHS	2600				jó	kielégítő	nagyon jó	jó
12	Grundig VS-265	VHS	2500				jó	kielégítő	nagyon jó	jó
13	Blaupunkt RTV 434 EG	VHS	2700				jó	kiváló	jó	jó
14	Fisher FVH-P840	VHS	2500				jó	nagyon jó	jó	kielégítő
15	JVC HR-7600MS	VHS	2900		120 000		jó	jó	jó	kielégítő

Komfort kategória (1750 DM-től [redacted] DM-ig)

Helyezés	Gyártó, típus	Rendszer	Ár nyugatnémet márkában	Hazai árak (Ft) Ofotért	Bizományi	Fotoelektronik	Képminőség	Hangminőség	Szolgáltatások	A magazin minősítése
1	Panasonic NV-H70	VHS	2400		135 000		nagyon jó	kiváló	jó	nagyon jó
2	ITT VR 3977 Hi-fi	VHS	2300				nagyon jó	kiváló	jó	nagyon jó
3	Blaupunkt RTV-478 Hi-fi	VHS	2400				nagyon jó	kiváló	jó	nagyon jó
4	Blaupunkt RTV 454	VHS	2100				nagyon jó	kiváló	jó	nagyon jó
5	Fisher FVH-P990K	VHS	2150				jó	kiváló	jó	nagyon jó
6	Mitsubishi HS–421 VPS	VHS	2400				nagyon jó	kiváló	kielégítő	nagyon jó
7	ITT Digicontrol VR 3946	VHS	1950				jó	jó	kiváló	jó
8	Mitsubishi HS–410	VHS	2200		110 000		nagyon jó	kiváló	jó	nagyon jó
9	Akai VS–516EO	VHS	1900				nagyon jó	nagyon jó	jó	nagyon jó
10	Loewe Opta OC 75H	VHS	2150				jó	kiváló	kielégítő	nagyon jó
11	Grundig VS 320	VHS	2100				jó	jó	nagyon jó	jó
12	Loewe Hi-fi 460H	VHS	2400				jó	kiváló	kielégítő	jó
13	Philips VR 6760	VHS	2100				nagyon jó	kiváló	kielégítő	jó
14	Hitachi VT-175E Hifi	VHS	2200				jó	nagyon jó	jó	jó
15	Grundig VS [redacted]	VHS	1900				jó	jó	jó	jó
16	Grundig VS–340 Hi-fi	VHS	2000				jó	nagyon jó	jó	jó
17	Blaupunkt RTV 324	VHS	1950				jó	jó	jó	jó
18	Grundig VS–310	VHS	1900				jó	kielégítő	nagyon jó	jó
19	ITT VR 3976	VHS	2400				jó	kiváló	jó	jó
20	Hitachi VT-86E	VHS	2700				jó	kiváló	jó	jó
21	Sharp VC–693	VHS	1900				nagyon jó	kiváló	kielégítő	jó

Középkategória (1350 [redacted] 1700 DM-ig)

Helyezés	Gyártó, típus	Rendszer	Ár nyugatnémet márkában	Hazai árak (Ft) Ofotért	Bizományi	Fotoelektronik	Képminőség	Hangminőség	Szolgáltatások	A magazin minősítése
1	Grundig VS–300	VHS	1600				jó	kielégítő	nagyon jó	jó
2	Hitachi VT–135E VPS	VHS	1700				jó	kielégítő	jó	jó
3	Grundig VS–400	VHS	1450				jó	kielégítő	jó	jó
4	Panasonic NV–G14	VHS	1700				nagyon jó	kielégítő	jó	jó
5	JVC HR–D170EG	VHS	1500			58–64 000	nagyon jó	kielégítő	jó	jó
6	Orion VH 2204 HS	VHS	1700				jó	nagyon jó	jó	jó
7	Fisher FVH–P905K	VHS	1350				jó	kielégítő	jó	jó
8	Akai VS–126EO	VHS	1500				jó	kielégítő	jó	jó
9	Sharp VC–662 GH	VHS	1500				jó	kielégítő	jó	jó
10	Mitsubishi HS–338G	VHS	1690				nagyon jó	kielégítő	kielégítő	jó
11	Sanyo VHR–2500G	VHS	1700				nagyon jó	kielégítő	kielégítő	jó
12	Hitachi VT-120E	VHS	1500				jó	kielégítő	jó	jó
13	Philips VR 6467	VHS	1650				jó	kielégítő	kielégítő	jó
14	Sanyo VHR–1300G	VHS	1600				jó	kielégítő	jó	jó
15	Panasonic NV–G10	VHS	1700		65 000	68–70 000	nagyon jó	kielégítő	kielégítő	jó

[redacted] kategória (1300 DM-ig)

Helyezés	Gyártó, típus	Rendszer	Ár nyugatnémet márkában	Hazai árak (Ft) Ofotért	Bizományi	Fotoelektronik	Képminőség	Hangminőség	Szolgáltatások	A magazin minősítése
1	Orion VH–4015RC	VHS	1200		49 000		jó	kielégítő	jó	jó
2	Orion VH [redacted]	VHS	1200				jó	kielégítő	jó	jó
3	Mitsubishi HS–318G	VHS	1300				jó	kielégítő	kielégítő	jó
4	Sharp VC–651 GH	VHS	1300			58–62 000	jó	kielégítő	kielégítő	jó
5	[redacted] VS–116EO	VHS	1100				kielégítő	kielégítő	jó	jó
6	Tensai TVR–1400	VHS	1150				jó	kielégítő	kielégítő	jó
7	Sanyo VHR–110G	VHS	1300				jó	kielégítő	kielégítő	jó
8	Universum [redacted] 2361	VHS	1200				jó	kielégítő	kielégítő	jó
9	Orion VH–250KT	VHS	1000				jó	kielégítő	kielégítő	jó
10	Goldstar GHV–51FP	VHS	1200				kielégítő	kielégítő	kielégítő	jó
11	Tensai TVR 1360	VHS	1000				jó	kielégítő	kielégítő	jó
12	Panasonic NV–230	VHS	1300			54–55 000	jó	kielégítő	jó	jó
13	Samsung VX–520TC	VHS	1250				jó	kielégítő	kielégítő	jó
14	Orion VH–600RC	VHS	1100				jó	kielégítő	kielégítő	jó
15	ITT [redacted] 3906	VHS	1300				jó	kielégítő	kielégítő	jó
16	Samsung VB–510TC	VHS	1150				jó	kielégítő	kielégítő	jó
17	Goldstar GHV–1221P	VHS	1100				kielégítő	kielégítő	kielégítő	jó
18	Fisher FVH–P710K	VHS	1200				jó	kielégítő	kielégítő	kielégítő
19	Tensai TVR 1100	VHS	1300				jó	kielégítő	kielégítő	kielégítő
20	[redacted]	VHS	1300				kielégítő	kielégítő	kielégítő	kielégítő
21	JVC HR–D111	VHS	1300			55–58 000	jó	kielégítő	jó	kielégítő
22	JVC HR–D110	VHS	1200				jó	kielégítő	jó	kielégítő
23	Orion VH [redacted]	VHS	1100			45 000	jó	kielégítő	kielégítő	kielégítő
24	Tensai TVR 950	VHS	1050			45 000	kielégítő	kielégítő	kielégítő	kielégítő
25	[redacted] N 9033G	VHS	1200				kielégítő	kielégítő	kielégítő	kielégítő

KAMERÁVAL EGYBEÉPÍTETT KÉPMAGNÓK (KAMKORDEREK)

Helyezés	Gyártó, típus	Rendszer	Ár nyugatnémet márkában	[redacted] árak (Ft) [redacted]	Bizományi	[redacted]	Képminőség	Hangminőség	Szolgáltatások	A magazin minősítése
1	Panasonic NV–M5EG	VHS	4000	282 000	350 000		nagyon jó	jó	jó	jó
2	Philips Homeset	VHS	4300				jó	kielégítő	jó	jó
3	Loewe CC 90	VHS	4000				jó	kielégítő	nagyon jó	jó
4	Bosch-Bauer VCC–506AF	VHS	4100				jó	kielégítő	nagyon jó	jó
5	Grundig VS–150	VHS	4800				jó	kielégítő	nagyon jó	jó
[redacted]	Hitachi VS–200	VHS	4500			260–270 000	jó	kielégítő	nagyon jó	jó
7	Panasonic NV–M1	VHS	3600		220 000		jó	jó	jó	jó
[redacted]	Pentax PV–C11E	VHS	4000				jó	kielégítő	nagyon jó	jó
9	Blaupunkt CR–1200	VHS	4600				jó	kielégítő	jó	jó
10	Panasonic NVM3	VHS	4100	240 000	300 000	260 000	jó	kielégítő	jó	jó

Nem leány-álom...

Ismert, hogy erősen széttagolt a hazai videopiac, már ami a forgalomban lévő készülékek választékát illeti. A tojáshéjból épphogy kibújt hazai képmagnógyártó – illetve hogy egészen pontosak legyünk: összeszerelő – ipar kis szériákat gyárt, sőt máris megkezdte [redacted] termékváltást. Ami [redacted] műszaki megújulás szempontjából mindenképp örvendetes, de [redacted] javítással foglalkozóknak nem éppen leányálom. Mint ahogy az sem, hogy a bolti kiskereskedelemben forgalomba kerülő évi 20–30 ezer videomagnó (a múlt évben 24 ezer) is minimum tíz-tizenöt típusból tevődik össze. Ennek magyarázata, hogy a képmagnók nem készpénzes importból származnak, hanem árucsere-konstrukciók keretében áramlanak az országba. Ilyen helyzetben [redacted] Belkereskedelmi Minisztérium egyet tehet: az importőröket igyekszik arra szorítani, hogy egy-egy típusból legalább 1000–1500 darabos szállítmányokat rendeljenek, és lehetőleg rokon gyártmánycsaládokból. Némileg enyhítheti [redacted] javításigényességet, hogy csakis jó vagy kiváló KERMI-minősítésű készülékekre adnak behozatali engedélyt, közepesekre semmiképp. A turistaforgalomban bekerülő gépeket természetesen senki nem minősíti – általános tapasztalat, hogy azokkal eleve több a gond.

Utóbbiaknál a bajok már gyakran ott kezdődnek, hogy „tudják" a keleti SECAM-ot, és ▶

A képmagnó, ha csigalassúsággal is, de kezdi elveszíteni luxustárgy jellegét. Néhány év alatt [redacted] csillagászati árak ha nem is érték el, de közelítettek az elfogadható összeghez. Azért ma is meglehetősen nagy érvágás az átlagpolgár pénztárcáján. Érdemes hát tájékozódni, hol, milyen feltételekkel juthat valaki az áhított berendezéshez.

A Skála Budapest nagyáruházban a vevő magától értetődően működés közben ismerkedhet a készülékkel, a képmagnóhoz magyar nyelvű kezelési utasítás is jár. Mint a nyugati műszaki cikkekre általában, erre is egy év garanciát vállalnak. Aki három napon belül visszahozza valamilyen hiba miatt, másik hasonló készüléket kap. Ha a kért típus elfogyott, a vevő visszakérheti a vételárat, illetve más gyártmányú képmagnóra cserélheti.

A BÁV boltjaiban is kipróbálhatja a vevő a kiválasztott készüléket. Jótálliást viszont csak ahhoz az áruhoz adnak, amit itthon, állami boltban vettek és még nem járt le a garancia határideje. Az egyéb forrásból beszerzett képmagnókhoz jótállás nem jár. Reklamáció esetén csak állami szerviz véleményét fogadják el, és vagy megjavíttatják, vagy az eredeti tulajdonossal végeztetik el a helyreállítást. Használt cikkeknél nem előírás a magyar nyelvű ismertető. Az eladók azonban kötelesek bemutatni a készüléket működés közben, és a vevő megkapja az eredeti prospektust. Áthangolással a BÁV üzleteiben nem foglalkoznak.

A Tanács körúti magánkereskedésben vásárolt képmagnót – különösebb indoklás nélkül – három napon belül vissza lehet vinni a boltba, a tulajdonos visszaveszi. Magyar nyelvű útmutatót ugyan ő sem ad, de kérésre az eredeti prospektusból a legfontosabb részeket lefordítják. A képmagnót természetesen itt is működő állapotban mutatják meg. A BÁV-tól eltérően, minden készülékre van egy év jótállás. Árusítanak [redacted] hazai szabványoktól eltérő rendszerű képmagnókat is, s ha igénylik, a vevő költségén áthangoltatják.

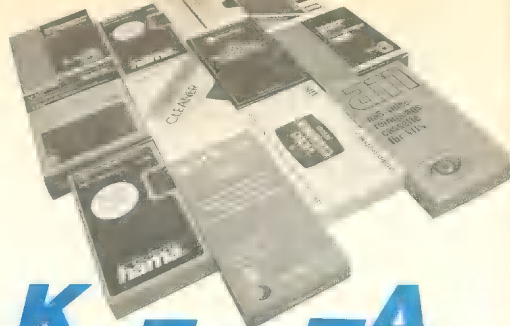
az áthangolás nem olyan egyszerű feladat, mint mondjuk a rádiók esetében. Alkalmanként egészen bonyolult panelek kiépítésére van szükség, ami bizony gondok forrása lehet, különösen az itthon kevésbé elterjedt típusok esetében.

Az úgynevezett használtcikk-forgalomban – tehát például a Fotoelektronik boltjaiban, de a BÁV-nál is - elég heterogén a megvásárolható készülékek skálája. A Fotoelektronik egyébként maga is igyekszik gondoskodni a általa árult készülékek szervizéről: úgyszólván valamennyi bolt kiépített valamilyen kapcsolatot egy-egy javítóbázissal – leginkább az OFOTÉRT vagy a RAMOVILL hálózatához tartozó szervizekkel. Egyébként a Fotoelektronik is vásárol alkatrészeket, de inkább csak olyankor, ha nehezen megszerezhető cikkről van szó.

A hazai videogyártás legújabb fellegvárában, a Nagyszombat utcai ITT-összeszerelő üzem mellett működő márkaszervizben – tekintve, hogy csak február 10-e óta, működik – még nem tudtak (és ez a jó) túl nagy forgalomról beszámolni. Annyi már bizton állítható, hogy az itt gyártott készülékeknek nincs tipikus, a konstrukcióra visszavezethető hibájuk. A készülékek kezelésének betanulása mindenképpen egy kis időbe kerül – hívták fel a figyelmet. Azt is hallottuk, hogy [redacted] kezelői műhibák közül a valóban lehetetlennek vélt sem az: akad halandó, aki arra is képes, hogy [redacted] kazettát fordítva préselje be a készülékbe... Az ITT-márkaszerviz folyamatosan kiterjeszti javító tevékenységét az anyavállalat teljes gyártmányskálájára. Szerelőiket folyamatosan képezik, negyedévenként 1–2 hétre az iskolapadba ültetik őket.

Talán a legtöbb típus javítására a fővárosi és vidéki hálózattal egyaránt rendelkező Elektromos Szövetkezet vállalkozik: tíz gyártócég 32 típusával foglalkoznak. Műszerészeik felkészültségét nem csak a szövetkezet vezetői dicsérik; a KERAVILL-nál is azt hallottuk, hogy az általuk tavaly forgalomba hozott Siemens videók szervizelését erre [redacted] cégre bízták, és vevőpanaszról nem értesültek. Alkatrészhez különböző külkereskedelmi vállalatokon keresztül, főleg az Elektroimpex révén jutnak. A szűkös importkeretek hatása az alkatrész-utánpótlásban is érzékelhető – bizonyos zavarok tapasztalhatók az ellátásban. Ezek aránya [redacted] jótállásos készülékek alkatrészeinek esetében kisebb, mint az egyéb típusoknál. Figyelmeztettek arra, amire cikkünk elején mi is: [redacted] turistaforgalomban behozott videók gondosabb kiválasztására. Az is tény viszont, hogy a hibák tetemes része fakadhat a rossz minőségű kazetták használatából. Ugyanezt erősítették meg kérdésünkre a RAMOVILL-nál is, ahol gyakorlatilag minden, a hivatalos belkereskedelmi csatornákon forgalomba került készülékhez igyekeznek alkatrészt beszerezni. Az ellátás folyamatos, noha ez [redacted] cég is megérzi az importforrások szűkösségét.

Látható tehát, hogy videofronton a szervizelés helyzete és nívója – minden cég igyekszik elvállalni [redacted] javítást, ha a készülék dokumentációja rendelkezésre áll – nem rosszabb, mint az egyéb műszaki szolgáltatások színvonala. Reméljük, csakugyan nem jellemző az a vásárlói panasz, amely arról szólt, hogy a szerviz [redacted] lejátszófej cseréjét tartotta szükségesnek, holott elég lett volna a tisztítás is...

KAZETTA KALAUZ

Mariahilfer Strasse és környéke: Bécs „Bermuda háromszöge", ahol, ha nem is nyom nélkül, de szinte követhetetlen sebességgel eltűnik a magyar utazó turistaellátmánya. Némi kétes hírnévre is szert tett [redacted] negyed, egykét műszaki cikkekkel átvert honfitársunk beszámolója nyomán. Kazettavásárlási tanácsadónk most mégis erre [redacted] környékre kalauzolja az olvasót. Az itt található számtalan kisebb-nagyobb műszaki bolt ugyanis számos előnnyel bír legalábbis ami a videokazetta-vásárlást illeti – például [redacted] nagy áruházakkal vagy [redacted] szolid megbízhatóság patinájával bíró Herlango üzletekkel szemben.

Legfontosabb: az árak. A nagy üzletekben átlagosan öt százalékkal többe kerül minden s természetesen szabott árakkal dolgoznak. A Mehrwertsteuert csekkel térítik, amelyet már csak a határon (eső után köpönyeg) válthat be a schillinggel amúgy sem túl jól eleresztett turista.

Igaz, a kisebb üzletek tulajdo-

VHS kazetták

Helyezés	Gyártó, típus	Időtartam	Ár, nyugatnémet márkában	Képminőség	Hangminő[redacted]g	Drop outs	Labor minősítés	A magazin minősítése
1	[redacted] HD Pro	E–180	32	nagyon jó	nagyon jó	kitűnő	kitűnő	nagyon jó
2	Fuji SHG Hifi	E–180	29	nagyon jó	jó	kitűnő	kitűnő	nagyon jó
3	Scotch EXG Hifi	E–180	28	nagyon jó	jó	kitűnő	kitűnő	nagyon jó
4	Fuji Super XG	E–180	35	nagyon jó	jó	kitűnő	kitűnő	nagyon jó
5	TDK Super [redacted] Hifi	E–180	28	nagyon jó	jó	kitűnő	kitűnő	nagyon jó
6	Fuji Super HG	E–180	22	nagyon jó	jó	nagyon jó	kitűnő	nagyon jó
7	TDK Extra HG	E–180	24	jó	jó	kitűnő	kitűnő	nagyon jó
8	Maxell [redacted] Pro	E–180	33	nagyon jó	jó	nagyon jó	kitűnő	nagyon jó
9	Hitachi HGS	E–180	20	jó	jó	nagyon jó	kitűnő	nagyon jó
10	Scotch EXG Pro	E–180	33	nagyon jó	kielégítő	jó	kitűnő	[illegible]

nosai sem szívesen nyilatkoznak árengedményeikről, mivel az osztrák törvények meglehetős szigorral szabályozzák a lehetséges kedvezményeket. Némi rábeszélő képességgel és üzleti érzékkel rendelkező honfitársaink azonban tanúsíthatják: lehet alkudni, főleg ha nagyobb tételben vásárolunk, s az engedmény akár elérheti a 10 százalékot is. A „tárgyalásokat" megkönnyíti, s ez is komoly előny, a Mariahilfer vidékének kétnyelvűsége. Szinte minden üzletben beszélik vagy legalábbis megértik a magyart.

A döntő érv azonban e kis üzletek mellett a Mehrwertsteuer. Ezer schillinget meghaladó vásárláskor az árakból automatikusan levonják [redacted] 20 százaléknyi értéktöbbletadót. Mivel e kisüzletek egy része valamilyen árufféleségekre szakosodott, érdemes alaposan átgondolni, mi mindent akarunk venni és ezt ezerschillinges értékhatár miatt egy helyen beszerezni. Ennek előnye a nagyobb választék, hátránya, hogy nehezebb „összehozni [redacted] ezerschillinges számlát. Egy példa az elmondottakhoz: [redacted] Mariahilfer egyik mellékutcájában [redacted] Stumfergassén található a „Mexikó" speciális kazettabolt. Videokazetták, legkülönbözőbb magnókazetták, CD-lemezek. Néhány ár [redacted] 20 százalék levonása után: száznyolcvan perces Sony 76 schilling, TDK 80 schilling, JVC 78 schilling. A kétszáznegyvenes Sony 110, [redacted] TDK 120 schilling. Bár az árakban van némi különbség, [redacted] tulajdonos – saját üzleti érdeke ellenére – nem lát különbséget e neves márkák között. Mindössze annyit tanácsol, nem érdemes [redacted] szuperolcsó távol-keleti bóvlit vásárolni, ezek nemcsak [redacted] házimozizás örömét teszik tönkre, de esetenként magát a képmagnót is. A Mexikó nem árul műsoros videokazettát, ezeket a környéken a Balaton, az Unicorn, illetve az Europa Funk üzletekben találhatjuk. Az árak: 800 és 1500 schilling között. Nem érdemes Bécsben a legújabb filmszenzáció videokazettái után kutatni, az osztrák törvények értelmében ugyanis a frissen közönség elé kerülő filmeket a bemutatóktól számított három, illetve hat hónapon keresztül tilos forgalomba hozni.

S ha már a filmnél tartunk, ne menjünk el szó nélkül a pornó mellett sem. Egy jó tanács: nem érdemes megkockáztatni, hogy a határon elkobozzák a kazettát. Ha valakit nagyon izgat [redacted] műfaj, akadnak üzletek, ahol [redacted] kuncsaft percenként 10 schilling ellenében kis fülkékben beletekinthet [redacted] műalkotásokba, s ennyi talán elég is ezekből a nem túl változatos sztorikra épülő művekből. Annak is érdemes már itthon utánanézni, érdeklődni a Vám- és Pénzügyőrségen, melyek azok [redacted] népszerű akciófilmek, esetleg mozifilmek, amelyeket ugyancsak tilos behozni az országba. Felesleges vitáktól és utánjárásoktól kímélhetjük meg magunkat, ha [redacted] vámvizsgálat előtt nem bontjuk fel [redacted] műsoros kazetták eredeti gyári csomagolását, tudniillik csak ezek sértetlensége esetén hiszik el, hogy valóban [redacted] címben feltüntetett alkotás látható a szalagon.

A kazettákra különben nem vonatkozik a VHS készülékekre és tartozékokra adott vámkedvezmény, sőt, a videóval foglalkozó kiskereskedők, kisiparosok vámmentessége sem. Tehát amennyiben utasforgalomban érkezik a kazetta a országba – ötezer forint fölött –, 30 százalék, amennyiben ajándékcsomagban, 45 százalék [redacted] vám.

S végül jó tudni, milyen összegek alapján számítják ezeket a százalékokat. Az üres kazetták vámértéke a lejátszási időtől függően 700-tól 1100 forintig terjed, a műsoros kazettáké 1300 és 1500 forint között változik.

V. B.

11 csatorna 174 téka

Tizenegy tévécsatorna [redacted] egy, a [redacted] 24 órás [redacted] 30 [redacted] bécsi [redacted]csönzők, éhhalálra vagytok [redacted] – véli a [redacted] magyar az osztrák [redacted]sal való ismerkedés kezdetén. De nem kell hozzá [redacted] hosszú [redacted] nem [redacted] a [redacted] veszélye a videotékákat. Sőt! [redacted] belőlük a [redacted] butikra emlékeztető [redacted] vagy [redacted] szalonokban, s szinte minden [redacted] egy [redacted] tartó [redacted] a [redacted] kuncsaft [redacted] kettőkor akció- vagy kalandfilm, netán krimi nélkül [redacted]

Mert szégyen [redacted], magas művészet oda – az osztrák [redacted]ban [redacted] a [redacted] pontosabban: [redacted]. Az elmúlt egy esztend[redacted] mintha a [redacted]-[redacted]tafoj[redacted] és a [redacted] mellett érzékelhető lenne [redacted] nosztalgia is – egyre [redacted] Humphrey [redacted] Marlon Brando kazettái is. Minden bizonnyal [redacted], ám az sem vitatható, [redacted] nincs az az [redacted] Ben [redacted], vagy [redacted] kiállíná a [redacted] az elmúlt egy évtized négy legnagyobb [redacted], az [redacted] készült *Taxisofőr*-rel [redacted] Martin Scorcese, [redacted] Robert de Niro, [redacted] Jodie [redacted], 100 [redacted], az [redacted] kitűnő [redacted] Alan [redacted] Fsz.: Brad [redacted] John [redacted] Randy Quaid – RCA/Columbia, [redacted] a *Csörgő*-[redacted] Fsz.: Kurt [redacted] Isaac Hayes, Lee van Cleef, [redacted] Donald [redacted] – Embassy, [redacted] vagy a *Tűz* [redacted] Roger Spottiswoode. [redacted] Nick [redacted], Gene Hackman, Joanna Cassidy. [redacted] 109 [redacted], Beta).

[redacted] nagyon kedvelték [redacted] Bond, a [redacted] ügynök mesébe illő [redacted] Sean [redacted] vagy [redacted] Moore alakítja a legyőzhetetlen [redacted] – valószínűleg nem a gyermekded kalandok miatt, sokkal inkább azért, mert a mindenkori rendezők [redacted]ce [redacted] Hamilton, [redacted], Irwin [redacted] kivétel nélkül [redacted] világhírű és éppen nagyon divatos filmsztárral erősítették a [redacted] és mert James Bond mindig [redacted], hogy a [redacted] „keveredett" [redacted] Ursula Andress, [redacted] Lee és Britt Ekland, [redacted]ben Curd [redacted], 1983-ban Maud Adams, [redacted] Klaus Maria [redacted] a [redacted]

A [redacted], I–II–III–IV. és ki [redacted] után Sylvester Stallone tökéletesen kiszolgálja a [redacted] brutálisabb [redacted] a nemcsak [redacted] hanem esztétikai [redacted] szerint is erősen vitatható Rambo-történetekkel. A finnyásabb [redacted] publikum inkább a [redacted]ták között [redacted] s ha [redacted] a Jean Beineix rendezte *Divát* vagy [redacted] Schlesinger [redacted] *A sólyom és a* [redacted] esetleg az *I*, [redacted] című politikai krimit, [redacted] Henri Verneuill rendezett és [redacted] Montand [redacted] a főszerepet. [redacted] az [redacted] készült *Halál a Níluson* – [redacted] sztárparádéval: Peter [redacted] Bette [redacted] David Niven, Mia [redacted] kelti életre [redacted] derűs-szellemes [redacted]tét.

Persze nem [redacted] nélkül a 100 éve halott teprások feltámadási kísérlete sem, és aki [redacted] a temetőre építkező amerikai család [redacted] visszaszerezni [redacted] a bosszúálló [redacted] De ha már a [redacted] tartunk, nem illik megfeledkezni a [redacted] Hitchcockról sem – minden videotékában hozzáférhető – a nálunk is közismert [redacted] *Madarak*on kívül – az [redacted] *eltűnik*, az [redacted] *a vonaton*, a [redacted] vagy a *Gyilkosság telefonon* című remekműveiről, amelyekben [redacted]vensen tartja magát [redacted] a szőke nőket és a kellemetlen [redacted]

Az osztrák tévénézők – a [redacted] hasonló vehemenciával [redacted] mind a tizenegy [redacted] műsorát, [redacted], a [redacted] változatosság sem gyönyörködtet jobban – és [redacted] ízlésüknek s nem utolsósorban [redacted] hangulatuknak [redacted] videokazetta után [redacted] telefonon, sőt [redacted] is [redacted] kölcsönkazet[redacted]. A [redacted] állítása [redacted] 1987 a művészfilmek [redacted] lesz Ausztriában – s ha ez a [redacted] is [redacted] az intellektuálisabb alkotásoknak [redacted] lesz ebben az esztend[redacted]

A magazin műszaki szakkifejezéseihez

kis-Lexikon

AGC

(Automatic Gain Control – automatikus erősítésszabályozás) olyan elektronikus áramkör, amely biztosítja ■ beállított érték stabilan tartását a bejövő jel nagyságának és egyéb tényezők (pl. melegedés) változása ellenére.

ALC

(Automatic Level Control – automatikus szintszabályozás) – l. AGC.

ANALÓG

– folyamatos, időben változó, természetes lefolyású fizikai folyamat vagy jellemző.

AV-ÜZEMMÓD

– audio- és videojelek alapsávi (modulálatlan) átvitele videokészülékek között.

DBS

(Direct Broadcast Satellite – közvetlenül sugárzó műsorszóró műhold) – amint neve is jelzi, elsősorban műsorjelek (tévé és rádió) közvetlenül a lakosság részére, nagy teljesítménnyel való sugárzását szolgáló stacionárius műhold, melynek jelét egyéni paraboloidantennával is kifogástalan minőségben lehet venni a vételi körzetben, amely nagy területre terjed ki (pl. NSZK, Svájc, Ausztria).

DCP

(Digital Contour Processor – digitális kontúrjavító áramkör) – képmagnófelvételek stabilitását javító áramkör, melynek hatása abban jelentkezik, hogy a visszajátszott kép kontúrjai tisztábbak.

DDR-SECAM

– az NDK-ban használt SECAM kódolású tévéadás, melynek legfőbb tulajdonsága ■ nálunk használatos SECAM jellel szemben az, hogy ■ kép- és hangvivő távolsága nem 6,5, hanem 5,5 MHz

AV-ÜZEMMÓD

– audio- és videojelek alapsávi (modulálatlan) átvitele videokészülékek között.

EURO-AV CSATLAKOZÓ

– szabványos 21 pólusú csatlakozó videokészülékek és személyi számítógépek között, amelyen kép-, hang- és adatjeleket lehet átvinni mindkét irányban, így egyetlen kábellel lehet megoldani a készülékek csatlakoztatását. Nagy sávszélességű RGB jelek is csatlakoztathatók, ami jobb képminőséget ad, mint a kódolt PAL vagy SECAM jel.

FREKVENCIA-SZINTETIZÁTOR

– olyan digitálisan programozható frekvenciaosztó, amely egy nagyon pontos és stabil adott frekvenciából tetszőleges frekvenciákat állít elő és ezáltal nagyon pontos behangolást tesz lehetővé a tunerben.

FLOPPY-DISC

– lágy mágneslemezes memóriaegység, amelyet elsősorban a személyi számítógépek számára fejlesztettek ki.

FLOPPY-DISC MEGHAJTÓ

– floppy-disc számára szolgáló egység, melynek segítségével olvasni és írni lehet a lemezt.

FREEZE

(befagyasztás) – videoképtárolóval kapcsolatos fogalom, ami azt jelenti, hogy egy képet beírunk egy tárolóba és onnan ciklikusan kiolvassuk, hogy így ■ képernyőn állóképet kapjunk.

HIFI VIDEO

– olyan képmagnó, amelynek fejdobjába ■ hangfelvétel céljára két további fejet építettek, miáltal igen jó minőségű sztereo-hangot rögzíthetünk a szalagon levő videofelvétel zavarása nélkül.

(High Quality – jó minőség) – a VHS rendszerű képrögzítésben nemrég bevezetett újítás a képminőség javítása érdekében, melynek lényege a nagyobb frekvenciák felvételi előkiemelése és utóelnyomása lejátszáskor, valamint az FM jel modulációs tartományának megnövelése.

JITTER

(remegés) – a videójel vagy a videókép időbeli egyenetlensége, amely főleg ■ függőleges kontúrok mentén szembetűnő (l. időalaphiba).

KOCKÁZÁS

– a szalagon rögzített videoképek (félképek) egyenként, erős lassítással történő visszajátszása (pl. mozgáselemzés céljából).

KAM(ERARE)KORDER

– kamerával egybeépített hordozható képmagnó.

KONFIDENCIAFEJ

(Confidence Head) – a videofelvétel azonnali (felvevőfej utáni) visszajátszására szolgáló videofejek a fejdobban ■ felvétel ellenőrzése céljából.

MOIRE

– halszálkaszerű zavar a képen, amelyet a hasznos jel és egy zavaró jel interferenciája okoz

OTR

(One-Touch-Recording – gombnyomásra induló felvétel) – olyan megoldás az asztali képmagnóknál, amikor az időzítő egységben beprogramozott időponton kívül egy gombnyomásra soron kívül elindul ■ videofelvétel.

PARABOLOIDANTENNA

– igen nagy frekvenciájú (mikrohullámú) jelek (pl. műholdról jövő adás) vételére szolgáló lavór alakú antenna.

Peritel

– l. Euro–AV csatlakozó.

RGB bemenet

– olyan bemenet és kimenet a videóeszközökön, amelyekre nagy sávszélességű, kódolatlan piros, zöld és kék alapszínjelek csatlakoztathatók, miáltal igen jóminőségű videóképet kapunk.

SHUTTLE-SEARCH

(gyorskeresés) – az az állapot képmagnókban, amikor a szalag ■ normálisnál 3–5-ször nagyobb sebességgel fut lejátszás közben és így gyorsítva látjuk ■ felvételt (keresés céljából).

SCART

– l. Euro-AV csatlakozó

SZELEKTIVITÁS

– vevőkészülékeknek az a jellemzője, hogy a bemenetükre (általában az antennából) érkező sokféle modulált jel közül kiválasztják ■ venni kívánt csatornát és a kimenetükön csak ezt erősítik fel.

SZERKESZTŐ KÉPMAGNÓ

(Editing Recorder) – olyan képmagnó, amely lehetővé teszi egy videoszalagra különféle videoanyagok olyan felvételét, hogy azok tökéletesen csatlakozzanak egymáshoz, vagy egy adott videoanyag bizonyos részleteinek törlését és új képsorral (és/vagy hanggal) való helyettesítését.

TRANSZVERTER

– egyenáramú forrás feszültségét átalakító készülék (pl. 12 voltról 220 voltos váltakozófeszültségre).

VPS

(Video Program Selector) – olyan áramkör képmagnókban, amely ■ beprogramozott felvételi időpont környezetében egy adóból érkező kódjelre ténylegesen elindítja ■ felvételt és ezáltal gondoskodik arról, hogy pl. a műsor késése esetén is csak a kívánt program kerüljön a video-kazettára.

Szerelem és erotika a filmművészetben

1. rész

HÚSZ LÁB CSÓK

Amikor 1895. december 28-án a párizsi Boulevard des Capucines-en lévő Grand Café pincehelyiségében 33 néző előtt lezajlott az első nyilvános mozgókép-vetítés, senki sem gondolt még arra, hogy Louis és Auguste Lumiére cinématographe-jával egy hihetetlen gyorsasággal terjedő, szerteágazó művészetet indított útnak. Sorozatunkban a film történetének csupán egy kis szeletét vizsgáljuk. Megpróbáljuk nyomon követni, hogyan jelent meg s hogyan változott a szerelem, a szexualitás, a meztelen test ábrázolása a nevezetes első mozielőadás óta.

A film történetének kezdetén természetesen még nyomuk sem volt szerelmi – horribile dictu! –, szexuális jeleneteknek. Mint minden hasonló, nagy horderejű felfedezéskor, az új technikai lehetőség gúzsba kötötte az alkotó kezét, a nézőket pedig maga a puszta tény is lenyűgözte, hogy megtörtént eseményeket láthatnak a filmvásznon, s ezek újra és újra végignézhetők, felidézhetők. Még ha túl is tették volna magukat az első rendezők „technikai gátlásaikon" és korlátaikon, a kor erkölcsi normái lehetetlenné tették a meztelenség, a testi szerelem bemutatását.

A század elején készült alkotásokra rányomta bélyegét a regényszerűség, a színházi előadásmódhoz való feltétlen ragaszkodás és a némafilm által kikényszerített különös színészi játékmodor. Amíg meg nem jelentek a filmbeli, képek közötti feliratok, addig a színészeknek mindent el kellett játszaniuk. Érzelmeiket sűrű taglejtéssel, kéz- és lábmozdulatokkal, fintorokkal és grimaszokkal, a szem forgatásával, süketnéma párbeszéddel kellett kifejezniük. Egy mai mozilátogató ugyancsak furcsának találná, ha a hősnő örömét vagy lelkesedését minduntalan szökdécseléssel, esetleg eufórikus bakugrásokkal adná tudtára, a századelőn azonban kialakult koreográfiájuk volt az érzelmek megnyilvánulásainak. A szerelmesek legfeljebb párás szemekkel néztek egymásra, a szégyellős polgárkisasszony fejét elfordítva szemérmes mozdulattal eltakarta szemét, vagy úgy kifordította, hogy csak a fehérje látszott. Mindezek mesterkéltté, modorossá tették a színészi játékot, természetellenes, nevetséges pózok sorozatává az európai filmet.

Ebbe a már-már kudarccal fenyegető világba robbant be 1903-ban az amerikai Edwin S. Porter The Great Train Robbery (A nagy vonatrablás) című filmje, amely egy csapásra megváltoztatta a filmművészet fejlődési irányát. Szakított minden addigi hagyománnyal, teljesen elvetette a film Európában kialakult életképtelen eszközrendszerét, nem próbálta utánozni a színpadot, a regényt – s ezek puszta megtagadásával máris kialakította a film új, drámai műfaját. A forgatás a szabadban folyt, sok mozgással és történéssel, s lemondtak arról is, hogy az érzelmeket „mélyen" ábrázolják, megelégedtek jelzésszerűségükkel. A színészek játékában nem találkozunk a megszokott „koreográfiával", ehelyett az átélésen van a hangsúly.

A nagy vonatrablás gyökeres szakítása a hagyományokkal az európai filmművészetre is nagy hatást tett. A rendezők szerencsére nem kezdtek cowboy- és indiánfilmeket gyártani, a stílust, a szellemet vették át, s ezzel Európa filmgyártása is elindult a fejlődés útján.

Edwin S. Porter alkotása nyomán özönlöttek a vadnyugati, kalandor- és bűnügyi filmek, s ezek főszerepeit – minthogy a bűnügyi izgalmakat általában szerelmi kalandok kísérték – rendszerint nők játszották. Ezek a nőszerepek azonban egy cseppet sem emlékeztettek a korábbiakra. Pearl White, sok-sok kalandorfilm hősnője már nem unatkozó, behódoló, a körülötte zajló eseményeket legfeljebb sikolyaival „aláfestő" polgárlány, hanem önálló, határozott, cselekvő nő, aki még a legveszélyesebb helyzetekben sem ijed meg. A szép, szőke White egyik filmjében riporterlányt alakít, s az ablakpárkányon egyensúlyozva jut be a világhírű hegedűművész szobájába, megelőzve a lent tolongó többi újságírót. A hagyományos női szerepek ily módon való felszabadítása nem váltott ki egyértelmű lelkesedést – főképpen a nőkből nem. A század eleji Amerika csak úgy nyüzsgött a különböző nőegyletektől, amelyek éberen figyelték, mi történik a filmvásznon és azon kívül, s nyomban lecsaptak arra, aki veszélyeztetni látszott a régi jó erkölcsöt. A lapok pletyka- és botrányrovatai is árgus szemekkel lesték a népszerű színésznők, színészek magánéletét, igyekeztek minél részletesebben tudósítani orgiákról, szerelmi kapcsolatokról. Amikor a botrány végre kipattant, akkor az erkölcscsőszök meghirdették a bojkottot azok ellen, akik belekeveredtek. Sok ígéretes pályafutás tört derékba a bojkottok miatt, a rendezők nem kockáztathatták filmjük sikerét, s így egyszerűen nem kötöttek szerződést botrányos életű – vagy annak kikiáltott – színészekkel. ▶

Így járt Clara Bow, ■ „vörös vadmacska" is, akinek egyik filmjét – immár nélküle – újraforgatták az ellene folyó kampány miatt.

Az első világháború előtt készült filmek túlnyomó többsége lényegében az oltár előtt végződött, ahol a hős és a hősnő végre kimondhatta ■ boldogító igent. Ezt megtoldották egy „Néhány év múlva" felírással bevezetett záróképpel, amelyben újra őket láthatjuk a családi boldogság kellős közepében, vidáman szaladgáló gyermekeik körében. Nyilvánvaló, hogy az ilyen befejezés a közönség olcsó, sekélyes igényeinek kiszolgálása érdekében született. A forgatókönyvírók még azzal sem törődtek, hogy dramaturgiailag megalapozzák ■ boldog véget, egyszerűen odabiggyesztették a film befejezéseképpen. Amikor ez a sablonos megoldás már túlságosan unalmassá vált, átadta ■ helyét a csóknak. Amerika azonban vigyázott az erkölcseire, s igyekezett megakadályozni, hogy ez ■ csókolózás „elfajuljon", észrevétlenül átmenjen más, a közerkölcsöt sértő szexuális cselekménybe. Ezért az amerikai legfelsőbb filmtanács olyan határozatot hozott, miszerint a filmvégi és film közbeni csókok hosszúsága nem haladhatta meg a 20 láb filmhosszúságot ■ celluloidszalagon.

Hogy Amerika mennyire szerette a filmek ilyen túláradó boldogsággal való befejezését, arra jó példa Ernst Lubitsch Tüzek című művének sorsa. Az eredetileg Németországban bemutatott alkotás főszereplője egy prostituált, aki jobb útra tér, gyermeke születik, majd amikor rádöbben arra, hogy nem tud szabadulni a múltjától, öngyilkosságot követ el. Az amerikai változat ■ végső képsorokig semmit nem változtatott az eredetin, az öngyilkossággal való befejezés viszont már nem felelt meg a filmeket rágógumi módjára fogyasztó nézőseregnek. Az utolsó pillanatban a hősnőt visszatartja férfipartnere a végzetes cselekedettől, s hosszú – húszlábnyi – csókban forrnak össze. Ily módon a filmben felhalmozódott feszültségek ostoba, értelmetlen és érthetetlen befejezésbe torkollnak.

Az amerikai filmiparnak az a roppant igyekezete, hogy mindenáron kiszolgálja ■ kommerszet kívánó közönséget, nemcsak a művészet iparosítását hozta magával, hanem szinte ■ szó szoros értelmében vett színész- és színésznőgyártást is, ■ megkezdődött a sztárok futószalagon való öntása. A lélektelen tömegmunkának sok tehetség esett áldozatul, hiszen ■ sztárnak meg kellett felelnie a róla kialakított elvárásoknak, unalmas és lealacsonyító sablonokba kellett belekényszerítenie magát.

Hogy kiből lett filmsztár, s kiből nem – ez többnyire nem a tehetségen múlott, hanem a külsőségeken. Erre talán a legjobb példa egy Margarete Gustaffson nevű svéd áruházi eladó, akit később Greta Garbóként ismert meg a világ, s neve valószínűleg csak a róla elnevezett ruhadarab által lesz halhatatlan. Fotómodellként, majd statisztaként kisebb szerepeket osztottak rá, de nem bizonyult kiugró tehetségnek. Amikor férjét, Mauritz Stillert Amerikába hívták rendezőnek, kierőszakolta, hogy feleségét is szerződtesse ■ Metro–Goldwyn–Mayer filmgyár. Így került Hollywoodba, ahol a Párbaj ■ pusztán című filmben eljátszotta első amerikai szerepét. Közömbös, hideg arccal jött-ment ■ meglehetősen gyengére sikeredett műben, mégis felfigyeltek rá az MGM nagyhatalmú urai, s elhatározták, hogy Greta Garbóból csillag lesz. Bár a színészi tehetségnek továbbra is szűkében volt, mégis üstökösként világította be a 20-as, 30-as évek egét.

Magyarázatul talán az sem elég, hogy Garbo hideg szépsége, méltóságteljes, „királynői" szerepjátszása tökéletesen megfelelt az angolszász nő- és szépségideálnak. A korabeli amerikai filmszínésznők legfeljebb falusi tehenészlányok lehettek Greta Garbo előkelő, finom és nemes megjelenéséhez képest. Mai szemmel nézve csupa kérdőjel a pályafutása, hiszen alakításaiból hiányzik az emberség, a melegség, s az emberábrázoló képessége is szegényes. Greta Garbo hihetetlen méretű reklámkampány közepette emelkedett a magasba, de még ez sem elegendő magyarázat. A válasz nyilván abban rejlik, hogy a közönség már torkig volt ■ sok szentimentális, nyafogó, kiszolgáltatott női szereppel, s igazán a vagány, önálló akaratú nőtípussal sem rokonszenvezett. A Metro–Goldwyn–Mayer vezetői tévedhetetlen biztonsággal választották ki azt a színésznőt és azt ■ szerepet, amivel a keletkezett űrt be lehetett tölteni, s az üres rajongásnak újra adni valami „isteni"-t.

Európában ■ német filmművészet élte fénykorát a 10-es évektől, s olyan filmcsillagok ragyogtak, mint Pola Negri és Elisabeth Bergner. Pola Negri (eredeti nevén Apollonia Chalupez) lengyel származású színésznő, akinek filmjei mindennél jobban bizonyítják, hogy egy erotikus filmben a szereplőknek nem kell okvetlenül lehányni magukról ruháikat, kevésbé látványos, ám és sokkal összetettebb eszközökkel is ki lehet fejezni ■ testiséget, ■ hús-vér szerelmet. Az erotikának ez a belülről fakadó áradása szinte jelentéktelen mozdulatokban, egy rándulásban, az ajkak leheletfinom vonaglásában, tovatűnő remegésben nyilvánul meg. Itt a szem, ■ száj, az arc sugározza az érzékiséget, s talán sokkal hatásosabban, mint a 20. század végének nagyon is konkrét, vizuális filmerotikája.

Egészen másfajta szexualitással találkozunk a korai avantgard filmekben, amelyek ■ dadaista-szürrealista irodalom hatására születtek. A filmművészet különös alkotásokat köszönhet ennek a mozgalomnak, ezek közül is kiemelkedik Luis Buñuel Az andalúziai kutya (Un Chien Andalou) című műve, amelyet Buñuel Salvador Dalíval közösen írt, s mindketten szereplői is a filmnek. Az egyik jelenetben a férj a felesége után vágyakozik, de nem tudja megcsókolni, mert megakadályozza ebben két kötél, amelyeken egy csomó úritök, két papnövendék és egy rothadó szamarakkal töltött zongora függ. Az első olvasásra meglehetősen zagyva szöveg vizuálisan még meghökkentőbb. Az andalúziai kutya e képsorait ■ következőképpen magyarázzák: a szerelmet (férj) és a szexualitást (kötélen lógó tökök) gátolják (kötelek) a vallásos előítéletek (papnövendékek) és ■ polgári nevelés (szamarakkal töltött zongora). Ugyanebben ■ filmben ■ hónaljszőr is megjelenik mint szexuális szimbólum. Mindenesetre nem lehet csodálkozni azon, hogy Buñuel és Dalí e képi nyelvezete nem terjedt el széles körben, azt azonban feltétlenül a kísérleti film javára írhatjuk, hogy gátlástalanságával, semmilyen hagyományt nem tisztelő újat akarásával utat nyitott a változásnak, segített ledönteni a felesleges korlátokat.

E kis kitérő után ugorjunk vissza az időben, s keressük meg a mai szex- és erotikus filmek „őseit". Századunk tízes-húszas éveinek Amerikájában született ez ■ műfaj, amelynek első produkciói még az akkori néző szemével is meglehetősen ártatlanok voltak. „Stag films" – így nevezték az Államokban ■ csak férfiak számára vetített filmeket, ám ezek nem szerelmi jelenetekkel vonzották a közönséget, hanem szabadszájúságukkal, vagy például „intim" női ruhadarabokra alapozó gegjeikkel. Csak egy példát arra, min mulatott Amerika férfipublikuma 1910-ben: Billy Bevan sikerrel szabadít meg egy meglehetősen elhízott hölgyet monumentális harisnyájától, ami önmagában nem nagy dolog, csakhogy mindez ■ vasárnapi istentiszteleten történik, harsány röhejre fakasztva ■ híveket. Ebből is kitűnik, ezek ■ bohózatszerű filmek nem kerülhettek ■ nagy nyilvánosság elé, úgyszólván házi használatra szánták őket; minthogy azonban ekkor még nem voltak kölcsönzőhálózatok, az „igazi" mozik vásárolták meg, s zártkörű vetítéseket rendeztek.

A mozi – minden tiltás és morális cenzúra ellenére – egészen fiatalon elvesztette ártatlanságát. 1896-ban John C. Rice és May Irwin jóvoltából a szerencsés nézők tanúi lehettek a filmtörténet első csókjának, amelynek „csattanásáról" ■ filmre össztüzet zúdító katolikus nőegyletek gondoskodtak. Ugyanebben az évben Franciaországban elkészült az ős-szexfilm Le Bain (A fürdő) címmel, ■ ebben Louis Willy filmszínésznő anyaszült meztelenül látható. Innen már csak egy aprócska ugrás a pornó: 1919-ben a Strictly Union (Szoros egyesülés) és ■ Le Telegraphiste című amerikai, illetve francia filmmel ■ szeretkezés is megjelent a filmvásznon. A tengerentúli pornót ■ komikum és a durvaság eluralkodása jellemezte, míg ■ hasonló francia „művekben" az erotikára helyezték a hangsúlyt.

Alig húsz évvel az első filmcsók után megjelentek az úgynevezett vampfilmek, amelyekben az erotika ugyancsak főszerepet játszott. ■ produkciók forgatókönyvei rendszerint egymásra kísértetiesen hasonlító banális történeteken alapultak: a szépséges vamp behálóz egy derék férfit, s szerencsétlenséget hoz rá és családjára. Természetesen az igéző szemű, gyönyörű szörnyeteg végül elnyeri méltó büntetését, ám addig bőségesen van alkalom szépségének megcsodálására. A filmtörténeti tanulmányok nem sok figyelmet szentelnek ezeknek ■ valóban értéktelen munkáknak, pedig a kor sok híres filmcsillaga vállalt vampszerepet (Pola Negri, Theda Bara, Mae Murray).

A két világháború közötti Németországban is felvirágzott az erotikus filmek divatja, s ez annak köszönhető, hogy 1918 és 1920 között nem volt cenzúratörvény az országban. A hosszú háború alatt meglazult az erkölcsi rend, ám ez a „paradicsomi" állapot nem tartott sokáig. A húszas-harmincas évekre mindenütt szigorú ellenőrzés alá vonták a filmstúdiókat – a szexualitás pedig szép csendesen visszaalakult szexepillé.

Berkes András

George Atkinson alaposan szétnézett a piacon. Kölcsönkért 10 ezer dollárt és kibérelt egy poros üzlethelyiséget. A polcokra búzadara és zabpehely helyett műsoros videokazetták kerültek. Az üzlet néhány hét alatt beindult, s ma több mint ötszáz videotéka és több százezer videokazetta tartozik Atkinson úr birodalmába.

A jellegzetes sikersztori zanzásított történetét még az Amerikába tartó Lufthansa Jumbón olvastam a több millió példányban megjelenő színes napilap, a USA Today hasábjain. De a karriertörténet folytatása már közel sem ilyen rózsaszínű. Az 1977-ben indult vállalkozás ■ hirtelen felfutás után most mély válságban van. Túl jó üzletnek bizonyult a videokazetta-kölcsönzés – az élesedő verseny ugyanis egyre lejjebb szorítja az árakat: az 1984-es 4,75 dollárról 1985-ben 2,50-re, tavaly pedig 99 centre zuhant egy film átlagos kölcsönzési díja.

Hazai hírharangjainkon nevelkedett olvasóként kételkedéssel fogadtam a széles szalagcím alatt megjelent cikk állításait, s meg is fogadtam, hogy most az egyszer nem tesznek lóvá a felelőtlen, szenzációhajhász újságírók – magam járok a videoügy végére.

Első tapasztalatom – s ezt kajánul meg is jegyeztem amerikai barátaimnak – a csalódás volt. Abban a kétezer lakosú kisvárosban, ahol fél évig ösztöndíjasként éltem, nem találtam egyetlen videokölcsönzőt sem. Az első hétvégén betértem az egyik Hy-Vee nevet viselő élelmiszer-áruházba, s akkor ért ■ meglepetés: a kasszagépek mögötti falon tucatszámra álltak a műsoros videokazetták – vevőre várva. A választék meglehetősen szűk volt – zömmel kalandfilmek, westernek és scifik –, versenytárs híján az ár is magasabb volt az újságban megjelöltnél – 2 dollár egy estére.

Ez az „áldatlan" helyzet azonban nem sokáig tartott. Néhány hét múlva egy városszéli kis kuckóban egyik napról a másikra megnyílt ■ Video-World. A városi főiskola egy volt diákja Atkinson úrhoz hasonlóan néhány ezer dollárért egy ezer filmből álló készletet vásárolt meg, s rögtön a közepébe vágott: 1,50 dollárért jobb minőségű kazettákat forgalmazott, s a választék is jóval nagyobb volt. Jim, mert így hívták a tulajt, biztosra akart menni, ezért az alacsonyabb kölcsönzési díj mellé egyéb kedvezményeket is kínált. Az egyik helyi pizzással összefogva kombinált ajánlatot tett: ha a vásárló kazettát rendel, olcsóbban kapja ■ pizzát – esetleg ingyen is –, ha viszont pizzát szállíttat házhoz, olcsóbban bérelhet kazettát. Ezt aztán még megfejelte kedvezményes tévé- és videomagnó-kölcsönzési lehetőségekkel és győzött. A városka főiskolájának hallgatói, de még ■ környékbeli farmerek is egyre gyakrabban kanyarodtak kocsijukkal a kis „kunyhó" elé.

A kisvárosi történet nagyban, vagyis az Egyesült Államokban is megismétlődik. A videokazetta-üzlet ugrásszerű növekedésével egyidejűleg – 1980-tól 1986-ig 450 millió dollárról 4 milliárd dollárra nőtt! – keményebb, kíméletlenebb lett a verseny is. Gomba módra szaporodtak és szaporodnak a kölcsönzőboltok, s a nagyvárosokban szinte minden háztömbben találni már egy vagy több kölcsönzőt. Hogy ezek miképpen küzdenek meg ■ konkurenciával, arra jó példa ■ Video-Time nevet viselő kis boltocska, amelyet Chicago egyik külvárosában kerestem fel.

Számunkra meglepő, hogy ■ kölcsönzők nagy része késő estig, vagy akár egész éjszaka nyitva van. Ha nem tetszik ■ húszötven csatornából álló tévéműsor választéka, vagy netán vendégek jönnek, valóban csak egy ugrás, és ■ legfrissebb filmek kerülhetnek ■ videomagnóba. A kölcsönzéshez nem kell letét vagy személyi igazolvány – a tulajdonos biztos benne, hogy ■ vevő visszaviszi ■ kazettát. Kinek érné meg ellopni, hiszen bármelyik videoboltban vagy ott a kölcsönzőben meg is veheti – az árkülönbség pedig mindössze néhány dollár.

A Video-Time kínálata – alkalmazkodva a jó középosztály lakta környezethez – nem csupán szörny- és kalandfilmek százaiból áll. Woody Allen éppúgy kölcsönözhető, mint az Oscar-díjas Mephisto VHS vagy Betamax változatban. Hogy ezen kívül mit nyújt a kis bolt? Természetesen tagsági igazolványt. A hatvandolláros belépődíjért alacsonyabb áron vásárolhat videokazettákat: A Birodalom visszavág 96 dollár helyett 64 dollár, ■ Prime Time Workout című Jane Fonda-film 39,95 és így tovább. De kedvezményesen juthatnak hozzá egy Yashica fényképező-

IZSÁK JENŐ illusztrációja

géphez (49,95 dollár helyett 9,95-ért) üres videokazettákhoz vagy színes tévékhez is. A tagok természetesen olcsóbban kölcsönözhetnek kazettákat, s postaládájukba időről időre bedobják ■ legfrissebb bérelhető filmek jegyzékét.

Bár még ma is a Video-Time-hoz hasonló boltocskák alkotják a kölcsönzőüzlet jelentős részét, beszálltak a ringbe az igazi nagyok, a szupermarketek is. Versenyképességüket annak köszönhetik, hogy mivel országszerte több ezer üzlettel rendelkeznek, nagy tételben rendelnek filmeket a gyártóktól és forgalmazóktól. Amit egy kis videohálózat darabonként 50 dollárért kap meg, azt egy nagy áruházi hálózat alig több mint a felért. Nem kétséges, hogy a vevő melyiket választja – ha a konkurensek egyidőben jelennek meg a legfrissebb filmekkel. A kedvezőbb beszerzési ár a kölcsönzési díjban is megjelenik: ■ 7-Eleven áruházi lánc hétezer szupermarketja például 99 centért kölcsönöz egy hétközi napra, 1,49-ért a hétvégi napokra. Az olcsóság mellett nem elhanyagolható szempont a gyorsaság sem. A 7-Eleven MovieQuick videoklubja számítógépre viszi minden egyes tagjának adatait és a filmcímeket. A vevő a hosszas keresgélés és „lassú" adminisztráció (2-3 perc!) helyett 15–20 másodperc alatt jut hozzá a hőn óhajtott filmekhez.

De ezzel még közel sincs vége. Ez említetteken kívül autószervizekben, benzinkutaknál, könyvtárakban, lemezboltokban, és ■ mozik pénztáránál is – tehát minden elképzelhető helyen és időben – lehet kölcsönözni vagy vásárolni műsoros videokazettákat. A konkurencia azonban nemcsak itt jelentkezik. Egyre-másra alakulnak meg ■ csak mozifilmeket sugárzó kábeltelevíziós adók. A Cinemax, a Home Box Office és tucatnyi társuk, ha nem is a legújabb, de egy-két éves filmeket sugároznak, no meg a népszerű klasszikusokat. Ezeket az adásokat csak dekóderrel lehet fogni, s a havi előfizetési díj csatornánként 5–8 dollár. Ez az összeg igazán jelképes, ha egy mozijegy 3–6 dolláros árával vetjük össze. A kábeltelevíziós adók gyakorlatilag a nap huszonnégy órájában sugározzák filmjeiket, melyeket az ottani szokásos téveadásokkal ellentétben nem szakítanak meg tizenöt-húsz percenként hirdetésekkel. Az egyre növekvő népszerűség és nézettség oka az is, hogy valóban rendkívül gyorsan terjednek a közvetlen műsorszóró adások vételére alkalmas „dish", azaz parabolaantennák. Körülbelül kétezer dollárért olyan automatikus beállítószerkezettel és hangolóegységgel ellátott antennát lehet venni, amellyel 60–100 adó műsora fogható Alaszkától New Yorkig. Sőt, 1987-től több csatornán néhány európai tévé műsora is fogható lesz.

A bőség zavara jellemzi tehát az amerikai videopiacot. A műsorok zuhatagából még a kisebb városokban is könyv vastagságú újság segít eligazodni, a napilapok pedig csupán ■ délután fél héttől éjfélig tartó főműsoridő, ■ „prime time" adásprogramját közlik – kivonatosan. Nem kell tehát más, mint egy jó videomagnó, ■ akár napok alatt összehozható egy házi videotéka. Az amerikai családok negyven százaléka már rendelkezik egy készülékkel, s egyre növekszik az olyan háztartások száma, ahol több videomagnó is működik. Ennek oka elsősorban az, hogy a sportőrület, az amerikai foci (melynek semmi köze sincs az Európában honos labdajátékhoz) hosszú órákra ■ fotelhez szögezi a férfilakosság zömét. Ha esetleg valamilyen ok miatt nem tudják megnézni például az Iowa Hawkeyes és a New York Giants várva várt összecsapását – videóra veszik.

Míg az első számú családi készülék általában jó minőségű, nívós szolgáltatásokat nyújtó berendezés (500–1000 dollár körüli áron kapható), addig ■ második általában ■ 300 dollár alatti kategóriából kerül ki. Ezek a jórészt Dél-Koreából és Tajvanból származó készülékek, csak felvenni és visszajátszani tudnak, esetleg néhány napra programozhatók.

Ma már csaknem minden videomagnó VHS-rendszerű, az egykor népszerű Beta egyre jobban kiszorul ■ piacról. Ezért aztán van dolguk most a videoszalag-másoló műhelyeknek. Akik egykor Betára vették fel a családi eseményeket, most legott átmásoltatják azokat VHS-re.

A kamkorder, ■ felvevőegységgel egybeépített kamera ■ legújabb divat Amerikában is. A statisztikák szerint ugyan 1986-ig csupán 1 millió körüli darabot értékesítettek belőlük, s ezek jó része is VHS volt, de az eladások grafikonja meredeken ível felfelé 1987-re újabb 1 millió kerül a piacra!

Ahogy mondani szokás, minden héten megjelenik valami új a videopiacon: egy új film, egy korszerű videomagnó vagy egy szenzációs, soha nem látott találmány. 1987 „felfedezése" valószínűleg az utcai videokazetta-árusító automata lesz. A vevő a billentyűzeten beüti a kívánt film kódszámát. A nyílásba bankjegyet vagy hitelkártyát dug, és kiesik ■ kívánt film. Egy automatagyártó cék szerint ez a jövő útja, s ahogy illik, rögvest jóslásokba is bocsátkozik: 1995-re már 60 ezer ilyen masina üzemel majd az Egyesült Államok utcáin. A videoipar eddigi viharos fejlődését látva úgy tűnik, becslése cseppet sem tűnik merésznek.

Szakonyi Péter

A VIDEOÍGÉRETEK FÖLDJÉN

Ami tegnap még álom – ma valóság. Legalábbis az Egyesült Államokban, ahol szinte napról napra változik, megújul a videopiac. A kazettakölcsönzés megannyi lehetősége, a különböző típusú és árú videomagnók áradatában még egy bennszülött is nehezen igazodik el, hát még egy európai.

ÁPISZ

számítás-technikai szaküzletek:

Budapest VIII., Szigony u. 15. Tel.: 143-446
Budapest XI., Budafoki út 7. Tel.: 665-503

AJÁNLJUK FILMRE, FÓLIÁRA ÍRÓ ÉS EGYÉB SPECIÁLIS ÍRÓESZKÖZEINKET.

Néhány cím: Bp. V., Bajcsy-Zsilinszky u. 60. Tel.: 110-678
VI., Népköztársaság útja 42. Tel.: 311-766
IX., Szamuely u. 18/b. Tel.: 175-533
X., [redacted] Máté tér 3. Tel.: 571-930
XI., Bartók B. út 1. Tel.: [redacted]

ÁPISZ VEVŐSZOLGÁLAT: 221-408

COMMODORE 64-től...
IBM PC AT-ig

számítógépek garanciával, videoberendezések, videokazetták, fotócikkek, Hi-Fi és egyéb műszaki cikkek

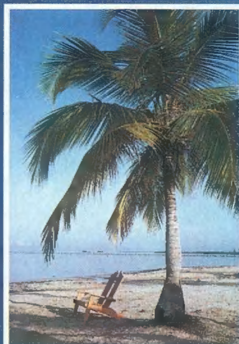
VÉTELE ÉS ELADÁSA

budapesti és vidéki szaküzleteinkben

I., Fő u. 37/c.	Tel.: 153-897
V., Magyar u. 1.	178-854
V., Múzeum krt. 19.	173-043
V., Váci u. 23.	183-240
VI., Szív u. 38.	
VII., Akácfa u. 59.	222-278, 217-131
VII., Dohány u. 5.	422-507
VIII., Baross tér 6.	134-116
VIII., József krt. 40.	131-478
VIII., József krt. 25. (+parfüméria)	341-688
IX., Ráday u. 9.	176-093
XI., Móricz Zs. körtér 7.	868-787
XIII., Rajk L. u. 46/B.	299-604
XIV., Sugár Áruház (Örs vezér tere)	836-567

Debrecen, Szabó I. altb. tér 6.	Tel.: 52-29-636
Dunaújváros, Balogh Ádám tér 10.	36-11-649
Eger, Széchenyi u. 5.	96-12-802
Győr, Bem tér 1.	96-24-222
Győr, Aradi vértanúk u. 15.	82-16-307
Kaposvár, Füredi u. 24.	48-15-450
Kazincbarcika, Szabó L. u. 16.	318
Kőszeg, Rákóczi u. 23.	46-17-025
Miskolc, Korvin Ottó u. 5.	89-24-402
Pápa, Fő tér 14.	72-14-302
Pécs, Jókai u. 5.	22-18-228
Székesfehérvár, Széchenyi u. 15/A	94-11-815
Szombathely, Tolbuhin u. 33.	34-10-121
Tatabánya, (SZÜV) Mártírok u. 81/A	

Nyár, tenger, pálmafák, szikrázó ég, zsúfolt kikötők – melyik videós ne kapna kedvet a víz alatti forgatáshoz, ha szabadságát vízparton töltheti. Stenszky Gyula, az MTV operatőrének segítségével az alábbiakban ehhez adunk néhány tanácsot.

Színpompás világ

ajánlani senkinek, hogy ennek híján a tengerbe merítse drága videokameráját. Igaz, léteznek már amatőr videokamerához készített búvártokok is, ezek viszont áraik miatt még nem nagyon elterjedtek a nagyvilágban. Átlátszó nejlon- vagy más zacskóval sem veszélytelen vállalkozás víz alá vinni a kamerát. Ha azonban mégis vállalkozik erre a videobarát, többnyire világítás is feltétlenül szükséges ahhoz, hogy ez a színpompás világ teljes szépségében elénk táruljon a felvételen is. Az optika és a tárgy közötti víztömeg ugyanis kékszűrőként viselkedik. Nem azért fontos világítani, mert a tengerben sötét van, hanem azért, mert lámpák nélkül csupán egyszínű vízkék lesz minden képünk.

Némileg biztató, hogy a nyárra feltehetően újabb átlátszó műanyag Revue tok érkezik az Ofotért Revue–Quelle belvárosi márkaboltjába. Az Eva-marin cég vízhatlan tasakja kora tavasszal fogyott el az üzletből. Igaz, nem videokamerához készült, hanem super 8-as filmfelvevőhöz: a méretre hegesztett fólia a felvevő formáját követi, s az objektív és a kereső helyén üveglap segíti az amatőr operatőrnek a forgatást. A fényképezőgépekhez kapható tokkal ellentétben a kamerához nem lehet közvetlenül, kesztyűvel hozzáérni, csupán a felvételhez szükséges gombot lehet a fólián keresztül megnyomni. Az 1700 forintba kerülő tasakot a gyártók tíz méter mélységig ajánlják használni. Némi átalakítással talán kis méretű kamkorderhez is lehetne alkalmazni, de ezt jobb előbb kamera nélkül a helyszínen kipróbálni.

A Quelle–Centrum katalógusból egyelőre még devizaszámláról sem lehet videokamerához, kamkorderhez speciális, vízhatlan tokot rendelni.

Az idén már ötödik éve kutatja a víz alatti életet a televízió búvárfilmes stábja. Egyelőre még filmes technikával dolgoznak, de bizonyos feladatok megoldása lényegesen könnyebb lenne, ha videotechnikát is alkalmazni tudnának. Reméljük, nincs már messze az az idő, amikor a hajó fedélzetéről irányíthatják a mélybe nyúló kamerát.

Felszerelést víz alá vinni biztonsággal csak megfelelő, speciális tokban lehet. Éppen ezért ma még nemigen tudják tiszta szívből

Kép: ifj. Pásztor Ferenc

BASF super HG

HG: színesebb és élesebb kép

BASF
E 240
chromdioxid
super HG
super High Grade video cassette
VHS PAL SECAM 4h · 343m stereo

A BASF chromdioxid super High Grade HiFi csúcsteljesítményt nyújt a legkritikusabb játszmában: növelt élettartam és különleges képminőség. A BASF-fel Ön is élő közvetítést élvezhet újra meg újra. Brilliáns szinek, éles kép és természetes hang.

BASF